

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Liberális cselekedet.

Budapest, január 17.

(s.) Horánszky Nándornak tiszta és rendíthetetlen szabadelvűségében nem kételkedünk soha. Nem is volt joga hozzá senkinek, hogy kételkedjék benne. Meggyőző tanúságot szolgáltatott róla az egyházpolitikai harcok idején, amikor nagyon nehéz helyzetben, egy ellenzéki párt elnöki székében segítette elő a szabadelvűreformpolitika teljes diadalát. Azóta, hogy a szabadelvű többségnek lett egyik kimagasló tagja, ismétellen bizonyította be, hogy erős oszlopa a liberális kormánypolitikának. Ma pedig, a tiszta, liberális múltjához méltóan, újabb fényes bizonyítékát adta annak, hogy a szabadelvűségnek nemcsak hű és kitartó, minden időkben, minden viszonyok közt megbízható, hanem egyúttal védelemre és támadásra egyaránt kész, kom battáns bajnoka. Annak a hatalmas szónoki bajvivásnak, amelyet Horánszky Nándortól látott ma a katolikus kongresszus, volt egy olyan kiemelkedő momentum, amelynek az értéke a liberalizmus szempontjából szinte megmérhetetlen. Érdekes és becses volt nagyszabású beszédének egész okfejtése, kivált az a része, amely a katolikus nevelés kérdésével foglalkozott. És nem akarunk az egész beszéd értékéből egy szemernyit sem levonni azzal, ha itt konstatáljuk, hogy fellépésének igazi jelentősége abban a rövid, merész, de jól átgondolt rögtönzésben kulminált, amelyel Rakovszky Istvánnak visszavágyva, ott, a katolikus kongresszus színe előtt hirdette azt a meggyőződését, hogy a középiskolai nevelés és oktatás dolgában az lenne az ideális állapot, ha az összes középiskolákat az állam venné a kezébe és a felekezetek csak

a vallás erkölcsi nevelésre nézve érvényesítenék a befolyásukat.

Hogy ez a beszéd milyen nevezetes cselekedet volt, azt a kongresszus szabadelvű elemeinek spontán helyeslésénél is jobban tanúsítja az a mérges felzudulás, amely az ultramontán táborban támadt s amelynek gróf Majláth Gusztáv püspök ugyancsak kíméletlen módon sietett hangot adni. Azt a felzudulást mi nagyon értjük és a fiatal püspök heves kifakadását egy cseppet sem vesszük zokon és nyilván nem vette zokon Horánszky Nándor sem. Ha egy ifjember, aki véletlenül püspök lett abban a korban, amely csak éppen hogy meghaladta a püspökséghez kánonszerűen szükséges harmincadik esztendő, össze tudja egyeztetni az izlésével azt, hogy leckéztető, rendreutatisó hangon szóljon egy érdemekben megőszült, előkelő politikusról, ez egészen az ő dolga. Az ultramontán tábor konsternációjának fokmérője ez az indulatos leckéztetés s ezért Horánszky érdemét növeli, igazságát pedig nem kisebbiti.

Az ő igazságát észszerűen még csak kétségbevonni sem lehet. A közepoktatás igenis állami feladat és a helyes fejlődés útját ennek a megismerése jelöli meg. Vallásos érdek nem követeli, az állam érdeke, a kultúra érdeke pedig egyenesen tiltja a közepoktatás felekezetiését. A vallásos nevelés érdekét teljesen kielégíti az, ha minden felekezet gondoskodik arról, hogy a vallásoktatásban hitelvei érvényre jussanak. Lássák el tehát a vallásoktatást a felekezetek. Azt azonban nem követeli a vallás, hogy felekezeti szempontból tanítsák a fizikát, a történelmet és egyéb studiumokat. Baj, hogy most megteszik. Ezt követelheti a felekezet hatalmi érdeke, de annál veszedelmesebb. Az

ilyen érdekből kiinduló oktatás azt jelenti, hogy egyes ismereteket megvonnak, másfelől pedig téves dolgokat becsempésznek a középiskolai növendékek elméjébe. Az ilyen oktatás ellenkezik a kultúra érdekével és az állam érdekével. Az érdekkörök helyes megvonásának, a hatalmi körök helyes bifurkációjának előbb-utóbb a közepoktatás teljes államosítására kell vezetnie.

Köszönettel tartozik az egész liberális közvélemény Horánszky Nándornak, aki ezt az igazságot bátran vallotta ott, abban a gyülekezetben, amelyben jelen vannak az ultramontán tábor összes harcos képviselői, élükön a néppárt világi fejevel és főpapi vezérével. Jelentőségét ennek a bátor cselekedetnek az teszi teljessé, hogy éppen Horánszky Nándor cselekedte meg, akit úgy ismer a világ, mint a higgadt, fontolgató, minden szavát gondosan megválogató politikust mintaképét; mint olyan embert, akinél ki van zárva az, hogy a vita hevében, a hatás kedvéért, hamarabb, mintsem jól meggondolhatta volna, kiröpit egy mondást, amelynek nincsen egyéb célja, csak hogy visszavágyjon, nincsen több fontossága, mint egy replikának, amelyet az alkalom szült s amely bevezette a rendeltetését abban a pillanatban, amint szónoki célját elérte. Horánszky Nándor akármint mond, azt amit mond, kétszer is megméri, megfoghatja. Hát még egy ilyen nagyjelentőségű tételt, amely a maga rövidségében egy egész program, amelyben az egyházpolitikának, a kulturpolitikának, a nemzeti politikának nagy szempontjai fonódnak össze. Mikor Horánszky Nándor a közepoktatás államosításának elvét proklamálja, ez hosszú közpályának küzdelmeiben, tapasztalatainak keresztül leszűrődött világnézetet jelent. Azt jelenti, hogy leszámolt

T Á R C A.

A dada.

(Szerző a darabjáról.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Bródy Sándor.

Nem tagadom: izgatottan és szomorúan várom a holnapi estét. Vajjon fogja-e a közönséget érdekelni az én szegény kis dadám, az én kedves, ismerős palóc leányom? Szeretettel félttem az alakomat, úgy, ahogy soha még — és félttem magamat is azért, amiért egy képzelte figurába így beleszerettem. Nem lesz-e ebből baj, nem ér-e el a végzet és gondatlanul, kabátujból kirázott, felületesen megrajzolt rossz asszonyok miatt nem kapok-e ki most, amikor ezt a szívemmel összenőtt becsületes leányt állítom a színpadra? Az élet oly kicsiny, de oly nagy tragikumok vannak benne. Ilyen a szegény művésze, aki a büncieirt akkor szenved, amikor épp expiálni készül.

Szeretném, ha ez a holnap este egy esztendő múlva következne el. Addig meg tudnám itélni, van-e értéke „A dadá”-nak. Ma: elvesztettem minden tájékozó képességemet és vannak percek, amikor azt gondolom: ugyan mit akarsz e dramatizált erkölcsprédikációval, hiszen ez a döcögős unalom maga! Parasztlány volt, megeseit, dajka lett, kihasználták, felrugták, összeszedte magát, aztán beleszédül a halálba. Közönséges história ez, olyan, aminek a pointje minden-

nap benne van a rendőri hírek rovatában: ... Kiss Erzsébet, Csömöri-ut 137., helynéküli cseléd foszfor-oidatot ivott; az előhívott orvos azonban idejekorán megmentette stb. Mi van ezen megírni való? Sem nem társadalmi probléma, — ami t. i. a társaságot izgatja — sem nem hazafias föllángolás. Kopott történet egy hirtelenkező szoptatók dajkáról! Talán nem is olyan kopott, gondolom a másik pillanatban, és a darabom tárgyának jelentősége nől, növekszik, szinte imponál magának is, érdekel, izgat, lelkesít, csaknem gyönyörködöt engemet is. Eh, mégis ezek a jelenetek frissen vannak átülteve az életből a színpadra. Nem a kipróbált hatások, hanem igazságok. És akárki — bárha a közönség is — akármint mondjon: a leány-anyja örök ártatlansága és soha meg nem szűnő martiriuma itt meg van írva és a polgári társadalom erkölcs-telensége — ha csak egy darabon is — oda van szögezve a szuffitákhöz!

Mit ér mindez, ha a szavak nem fognak hordani, a mondások nem hatnak, az alakok érdeklődést nem fognak kelteni holnap este? Lehet, hogy mindez, ami engem érdekelt a darabomban, — amelynek tárgyát vagy hat esztendője jegyeztem le egy könyvemben — nem izgatja a publikumot. Lehet, hogy a tárgy tüze a fejemben maradt és csak a hamuját tudtam a színpadra vinni. Könnyen lehet, hogy az egész munkámban nincsen színpadi perspektíva. És akkor mindennek vége!

El kell készülni a legrosszabbra is. El is vagyok. Sőt jó előre vigasztalom is magamat. Ilyenformán: ugyan, ugyan, hol van a régi be-

csületes könnyelműség, amelylyel történet-történetre termeltél és amikor utnak bocsájtottad, többé nem törődél a sorsával, soha azzal, ami megvolt, hanem mindig az ujjal, a tervvel! És hová lett a művészi önérzeted, az, hogy a magad meglegedése vagy elégedetlensége volt előtte mindig a földolog. *Belülről* buktál és belülről arattál sikert mindig és legedesebb indulatod mindig csak a jövőre nagy tervei voltak. Csak nem akarsz egyszerre belekapaszkodni a tetszésbe. Azt talán csak tudod, hogy a nagy, az általános és zajos sikerek nem neked születtek. Hol van a faapostoltság, amit esküvel vállaltál, az, hogy kellemetlenségeket fogsz mondani az embertársaidnak, izgatod, vágod, bosszantod és rázod, hogy végképp el ne puhulnának, feküdjen a duzzadt és rothadt almon. Hol a missiód, ahová magad elküldéd vala, amikor elhatároztad: nem akarok kellemetes író lenni, súlyos író szeretnék lenni. Olyan, aki embereknek nemcsak az álla körül babráll, hanem aki megszokítja a szívüket, nyugot kólint a fejükre. Erős egy hivatal, fázna az embertől. Hát fázna, hát haragudjanak, csak nézzenek ide és hallgassanak. És a tetszés, a siker? Azzal hogy leszünk, barátom? Ah, csaknem mindegy. Lényegében: bukás és diadal nem nagyon különböznek egymástól. És ha ez a korszak visszautasít...

No, no. Nem kell idegeskedni és filozófiai magaslatra emelkedni mindjárt. Majd meglátjuk, mi lesz holnap este.

Akármi lesz, a kedvemet el nem veszi a színpadtól. Még pedig attól a színpadtól, amelyet én tágasabbnak, szabadabbnak és bátrabbnak

minden következményével, egész felelősségével annak, hogy egy olyan előkelő pozícióban levő politikus ilyen határozottan foglal állást egy mélyreható fontosságú elv mellett. És hogy ez az állásfoglalás, amely semmiesetre sem történt véletlenül, éppen ott, a katolikus kongresszuson történt meg, ez azt jelenti, hogy amit mondott, azt Horánszky Nándor nemcsak meg akarta mondani, hanem éppen ott akarta megmondani. És legkivált ez az, ami mai fellépését momentuózus cselekedetté avatja, amelyért különös hálaul tartozik neki az egész szabadelvű közvélemény.

BELFÖLD.

A szabadelvűpárt értekezlete. Az országgyűlési szabadelvűpárt ma este 1/8 órákór báró Podmaniczky Frigyes elnöke alatt pártértekezletet tartott, melynek napirendjére a véderő provizórúmról és az 1902. évi újoncjutalék megajánlásáról szóló törvényjavaslatokat, továbbá a honvédelmi miniszterek a közös hadsereg magyar ezredeiben és a honvédségnél a múlt évben előfordult öngyilkossági esetekről és az önkéntesek tisztviszágjának eredményéről szóló jelentéseit tüzték ki. Báró Podmaniczky Frigyes elnök az értekezletet megnyitván, a napirend előtt megemlékezett a kormány-elnök váratlan betegségről és a betegség gyors gyógyulásáról. Indítványozza, hogy az értekezlet a pártvezért táviratilag üdvözzölje gyors felépülése alkalmából. (Zajos tetszés.) Az elnök indítványára az értekezlet a következő táviratot intézte Széll Kálmán miniszterelnökhöz:

A mai napon megtartott pártértekezlet tagjai egy szívvel és lélekkel szívből fakadó örömmel üdvözlük nagyméltóságodat gyors és gyökeres felgyógyulása alkalmából. Örömmel várjuk mielőbbi hazatérését. Eljelen sokáig friss egészségben és megelégedetten szeretve tisztelt pártvezérünk Széll Kálmán ő nagyméltóságát!

Podmaniczky pártelnök.

A napirendre kitűzött javaslatokat és jelentéseket az értekezlet egyhangulag elfogadta Münich Aurél előadó referálása alapján, mire az elnök az értekezletet bezárta.

Az igazságügyi orvosi tanács. Az igazságügyi miniszter, mint a hivatalos lap mai száma közli, dr. Preisz Hugót, az állami bakteoriológiai intézet igazgatóját, dr. Salgó Jakab egyetemi magántanárt s az országos örütekházba íróorvosát, Schächter Miksa egyetemi

magántanárt és dr. Dirner Gusztáv egyetemi magántanárt a budapesti bábaképző-intézet igazgatóját, az igazságügyi orvosi tanács tagjaivá kinevezte. Az igazságügyi orvosi tanács jegyzői tennivalóival dr. Schächter Miksát bízta meg a miniszter.

Konkoly-Thege Miklós ajándéka. Konkoly-Thege Miklós nemzeti ajándéka értékes láncszeme lesz annak a nemzetfenntartó akciónak, mely a Széll-kormány gazdasági politikájának egyik sarkalatos programja. Mint a Magyar Nemzet a legilletékesebb helyről értesül, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter elhatározta az ajándékba kapott 681 nemesi birtoknak felparcellázását, hogy így az alapító oklevél intencióinak megfelelően, lehetőleg sok magyar kiscgazda telepítésére, a magyarság egy új erőforrásának megnyitására alkalmassá váljék.

A gazdasági bizottság előadója. A képviselőház gazdasági bizottsága ma délelőtt gróf Apponyi Albert előmlélete alatt ülést tartott, melyben az elnök részvétellel emlékezett meg arról a veszteségről, melyet a bizottság Molnár Antalnak, a gazdasági bizottság tevékeny tagjának és előadójának elhalálzásával szenvedett. A bizottság az elhunyt Molnár Antal helyébe Bíró Lajost választotta meg előadójává és azután a Ház több belső ügyét tárgyalta.

Egy főispán marasztalása. Minap jelentették, hogy Alsó-Fehér vármegye főispánja, Zeyk Dániel lemondott az állásáról a legutóbbi megyei restauráció egy és más eredménye következtében. Ezek az eredmények azonban olyanok, amelyek a megye bizalmát népszerű főispánja iránt, akik évek hosszú sora óta közmelegelődesre kormányozta a vármegyét, egyáltalán nem ingatták meg. Ennek már nem egyszer kifejezést adott maga a megyében győzelmes párt is, de legmegkapóbb kifejezést ma nyert, midőn Alsó-Fehér vármegye színe-java egy negyventagu küldöttség jelentkezett a belügyminisztériumban, hogy dokumentálja a Zeyk Dániel főispán iránt való rendületlen bizalmat és hogy kérje Zeyk Dániel benyújtott lemondásának el nem fogadását. Széll Kálmán miniszterelnököt betegsége Bécsben tartja s így a küldöttség Gülnér Gyula és Széll Ignác államtitkároknál tisztelt. Az államtitkárok déli 12 órákór fogadták a küldöttséget, amelynek tagjai voltak: gróf Teleki Arvéd, gróf Teleki László, gróf Teleki Ádám, gróf Bethlen Sándor, Zeyk Kálmán, báró Kemény Árpád, báró Kemény Simon, báró Kemény Gerő, Nagy Lajos, Novák Ferenc, dr. Mohay Sándor, Kiss Bálint, dr. Varró László, Zeyk Gábor, dr. Tarnos Árpád, Nemess Sámuel, Csiky Sándor, dr. Garda Kálmán, Benedek Károly, Gáspár János, Felszeghy Sándor, Vinczenti Miksa, dr. Mayer Ödön, marosváraljai Glück Adol, marosváraljai Glück Samu. dr. Téry Ödön, bérczi Jónás Géza, bérczi

Jónás Gyula, dr. Elekes Viktor, Lovás Jákó, dr. Csabry Bonifác, dr. Gál Béla, dr. Náthán Bernáth, Lengyel György, Koródy Péter, ifjabb Baruch Mór, Deutsch Adolf stb.

A küldöttség szónoka dr. Mohay Sándor országgyűlési képviselő volt, aki arra kérte az államtitkárt, tolmácsolja majd a miniszterelnöknek Alsó-Fehérvármegyének azt az óhaját, hogy Zeyk Dániel főispán lemondását ne fogadja el.

Gülnér Gyula államtitkár igen melegen fogadta a küldöttséget. Előrebocsátotta, hogy váiasza természetesen fogyatkozás lesz, mert személyi ügyről van szó s a személyi ügyeket a miniszterelnök maga intézi. Azt azonban konstatálhatja a maga részéről is, hogy Alsó-Fehérvármegye közvéleménye az ő tudomása szerint is ragaszkodással és szeretettel viseltetik Zeyk Dániel főispán személye iránt. Ebből viszont konstatálható az is, hogy ez nem lehet másnak a következménye, mint annak, hogy Zeyk Dániel helyesen fogta fel hivataát és odaadásal teljesítette kötelességeit. (Ugy van!) Csak természetesen tehát, ha ilyen harmonikus viszony megbontását nem szivesen látná a vármegye közönsége. Nem akar szorosan a miniszterelnökre tartozó dologban olyan nyilatkozatot tenni, amelyre nem hivatott, de tudja s ezt kijelentheti, hogy a belügyminisztérium bízalma Zeyk Dániel iránt nem változott, tehát a belügyminisztériumban sem látnák szivesen egy ilyen kipróbált erő távozását. (Elnök éljenzés.) A küldöttség óhaját tudomásul veszi s a hozzá intézett kérésnek a legszivesebben eleget fog tenni. Az érzékenység a közéletben sokszor le kell győzni, ami ezúttal Zeyk Dánielnek annyival könnyebb lehet, mert megvan az a tudata, hogy nemcsak a megyében viseltetnek iránta ragaszkodással és szeretettel, de megvan iránta a feltétlen bizalom a központban is. (Zajos, hosszas éljenzés.)

Széll Ignác államtitkár is nagyon szivesen fogadta a küldöttséget s a maga részéről a legnagyobb készséggel ígerte meg, hogy a küldöttség kérését a tőle kitelhető támogatásban fogja részesíteni. Igen szivesen fog odahatni, hogy a fenntörő főispáni válság kedvező megoldást nyerjen, amely lehetővé teszi, hogy Zeyk Dánielt továbbra is megmaradjon főispáni állásában. Ezt az ígéretet annál könnyebben is megteheti, mert maga lennyarván Alsó-Fehérmegyében, személyesen látta az ottani viszonyokat és ebből a szempontból is méltányolni tudja a megye óhaját. Ez óhaját teljesítése lehetséges továbbá, mert — mint tudja — maga a miniszterelnök is meg van elégedve Zeyk Dániel működésével. (Leikes éljenzés.) Ez a két föltétel megívén, remélhető, hogy a kérdés a megye óhajátának megfelelően dől el. (Eljenzés.) A maga részéről ismételtén is hangsúlyozza, hogy szivesen tesz eleget a hozzáintézet kérésnek, mert meggyőződése szerint is Zeyk Dániel maradása a megyének érdekében áll. (Zajos, hosszas éljenzés.)

A két államtitkár hosszabb ideig elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, akik távozásuk alkalmával az államtitkárokat lelkesen megéljenzették.

Délben lakoma volt a Drechsler-féle vendéglőben; az ebédről táviratban üdvözlötték Széll Kálmán miniszterelnököt és Zeyk Dániel főispánt.

As állami tanítók fizetésrendezése. Az utóbbi időben igen sok eszt az állami tanítók fizetésrendezésének régen vajudó ügyéről. A találgatások és kombinációk ezer formája látott napvilágot, amelyek csak az érdekeltek bizonytalanságát hatványozták. Most a Politikai Értesítő pozitív értesülés alapján azt írja, hogy a vallás- és közoktatásügyi kormány a lehetőség keretén belül mindent megtett a tanítók helyzetének javítására s most már a nagyjelentőségű ügy a végső megoldás stádiumába jut rövid időn belül. Ez irányban a tárgyalások most főnyak Halász Ferenc miniszteri osztálytanácsos és Vörös László országgyűlési képviselő, az állami tisztviselő fizetésrendező bizottságának elnöke között s megállapítani igyekeznek azokat a módozatokat, amelyek szerint az állami tanítóknak eme régi és jogos óhaja kielégítést nyerhessen. Wassics Gyula kultuszminiszter különben lelken viseli e nagy horderejű ügyet, de budgetje csak a fokozatos megoldást enged meg.

A pénztári készletek. Egy estliap a pénztári készletekről szóló kimutatást közöl, amelyet Lukács László pénzügyminiszter a pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén állítógat bemutatott. A Magyar Távirati Iroda illetékes oldalról kapott értesülés alapján kijelenti, hogy ez a kimutatás elejétől végig merő kombináció alapszik. Ezt a pénzügyminiszter a pénzügyi bizottságban, amikor ellenzéki oldalról ilyen kimutatást felhozhat, rögtön ki is jelentette és hozzátette, hogy fölösleges a pénztári készletek nagyságát találgatni, mert hiszen ezek az évenként betérjlesztendő zárszámadásban a legutolsó fillérig ki vannak mutatva, és jelenleg körülbelül 210—216 millió koronát tesznek. Ami az illető lapnak azt a további állítását illeti, hogy a pénzügyminiszter a pénztári készleteket a képviselőház rendelkezése

képzelek, mint a — közönség. Bizonyos, hogy aki szerencsével és sikerrel akar a színpadon járni, annak kézen kell magát fogatnia és vezetnie a publikummal. Nem is megaláztatás ez, hanem temperamentum, kedv és képesség kell hozzá. Nekem — úgy érzem — nincs erre való tehetségem, sőt ellenkezőleg, arra van hajlamom: másfelé vinni a sokaság fantáziáját, mint amerre szólnyal. Meglepni, sőt brüszkírozni, de nem gögből, hanem ösztönből és mert nem hágy nyugodni a szinte maniakus vágy: hogy kibővítem a művészeti tárgyak határait. Kibővíteni a színpadot, körösztültörni a konvenciókon: ez a halálos veszedelem vonz mindenekfölött. Ezért szeretem „A dada“ tárgyat is. Azért, amiért a magas esztétikában ezt a tételt találok: „az ártatlanságnak, a jósnágnak, a becsületességnek gyözedelmeskednie kell. Ez ugyan nem az élet, hanem annál több — a tétel. És ki találta ki ezt a tételt? Az uri-polgári-papi kaszt, amely a maga céljai, érdeke, haszna szerint állapította meg még a művészet törvényeit is. Nehogy a rajta kívül álló és nem barátságos indulatu kasztok lássanak, fölébredjenek, fölkerekedjenek és egy csapással szertezzák az egész nagy cserépfazekat, más szóval, a néhány ezereszetendős társadalmi rendet!

Óh be nagy gyönyörűség volt a régi módi esztétizással kikötőm és „A dada“-t megírnom. És igazában nem is bánom, ha holnap talán megszenvedek érte.

„Ugy látszik, ez az ur nem biztos a maga dolgában!“ — gondolja az olvasó. Nem, bizony nem. Az ünnepi és mélyen tisztelt közönség találni fog a darabomban ugynevezett csuf dolgokra. Ez ezzel szemben finom és kényes ösztöne föltámad és szuverén jogánál fogva talán vissza is utasítja. „Mi színházba jöttünk és ez nekünk olyasmit mutat, amit mindennap láthatunk ingyért!“ — gondolja az egyik. „Mit akar ez a zsidó író a plutokráciától, hogy szabad ez neki!“ — gondolja a másik. „Hohó, ennek a munkának szocialisztikus ize van. Még csak ez hiányzik. Ez a mély eddig nem esett még bele a szépirodalomba. Még csak ez hiányzik!“ — fogják gondolni sokan.

Vagy nem is sokat gondolkoznak és a mese, a jelenetek erejéhez képest döntenek?

Nem merem, nem tudom folytatni, szerkesztő ur. Inkább ideírom a darab szerény hisztorkumát. „A dadát“ a nyáron irtam meg, Parádán, a palócok között otthon. Azt hittem, hogy egy igen népszerű énekes-színész fogja a fölakaját kresálni, de a Vigszínházhoz kerültem és ezt meg nem bántam. Ha valami baj lesz, csak én vagyok az oka. Ha az ellenkező: a nagyobb érdem benne a Vigszínházé. Bátor, kemény és lelkes emberek azok és ha isten éltet bennünket, fogunk mi még ott darabokat cselekedni, amelyek nem lesznek vigak és még sem lesz rossz a végük!

alól kivonni igyekszik, ez egyáltalában nem áll. Megcélolja ezt az állítást a legutóbbi eset is, a mikor a minisztertanács a pénztári készletekből beruházási célokra bizonyos összeget engedélyezett ami csak az országgyűlés utólagos jóváhagyásának lenntartásával történt. Minthogy az utóbbi időben gyakran találkoztunk azzal az állítással is, hogy a kinostári felesleg-gyűjtése céljából túlságosan veszik igénybe a nemzet eladhatóságát, megjegyezzük, hogy a pénztári készletek jelenleg éppen csak akkorák, hogy rendeltetésüknek mint az államháztartás torgatókéje minden esetre megfelelhessenek.

Az abrudbányai mandátum. Mint értesülünk, holnap reggel az abrudbányai választók küldöttsége Budapestre érkezik, hogy Tisza Kálmánnak ünnepélyesen átnyújtsa a kerület mandátumát.

A csongrádi mandátum. Dr. Baross János csongrádi mandátumát a kisebbségben maradt Hegyi Antal választói petícióval támadták meg. A petíció nemcsak a képviselő, hanem Csemegi Antal választási elnök ellen is irányul. A kérvényt ma tárgyalta a Kuria I. választási tanácsa Páisz Andor elnöke alatt. A kérvényezőkhöz meghatalmazottja dr. Friedvalszky Sándor; a választást és a megtámadott választási elnököt dr. Teller Miksa védi. A választásvédő választókat Réthy Ferenc csongrádi ügyvéd képviseli.

A védők a kérvény ellen alaki kifogást nem emelvény a kérvényezőkhöz meghatalmazottja ismertette a petíció tartalmát. Előrebocsátja, hogy a csongrádi választás rikkítja pártját az országban, csak a jászberényi választást lehet hozzá hasonlítani.

Elnök: Más választási való hivatkozás nem tartozik a kérvény tartalmához.

Dr. Friedvalszky: A kerületben Baross János tudával és beleegyezésével szemérmetlenül folyt a vesztegetés. Egy választónak ígérték pénzt, másnak adtak is. Az etetés-itatást pedig a törvény kijátszásával oly módon rendezte Baross, hogy egyik időköztesével Kaszanczyk Dénes koszmárossal meghivatott mintegy 400 választót azzal az ürüggyel, hogy névnapját ünnepli. Természetesen a vacsorán Baross is megjelent. Egy másik koszmáros azt az ürüggyel használta fel, hogy megszábadott a Népkert bérletétől s ez ürvendetés esemény alkalmából szintén nagy vacsorát adott, melyen Baross János is részt vett. Egy harmadik koszmáros a lelett való örömben, hogy a Népkert bérletét megkapta, szintén nagy áldomást csapott, amely — az előző vacsorához hasonlóan — sem volt egyéb, mint ügyes kibuvóval rendezett kortes-vacsora. Ezekhez a vacsorához Baross adta a pénzt, s mindegyikben személyesen is résztvett. Az elmondottakra nézve felhozván tanubizonyítékait, áttér a választási elnök ellen elmerített panaszokra. A választási elnök mindenben Barossnak kedvezett. Kéri mindezek alapján a vizsgálat elrendelését, s aztán a választás érvénytelenítését.

Dr. Teller Miksa választásvédő kiemeli, hogy ha Csongrádon történtek tulkapások, ezek Hegyi Antaltól indultak ki, mint azt az egész ország tudja a hírlapokból. Hegyi Antal szereplése tette speciálisá ezt a választást, nem pedig a kérvényben említett váoltatásokat. Nem igaz, hogy bárki kapott volna pénzt vagy ígéretet azért, hogy Barossra szavazzon. Ezt nyilatkozatokkal igazolja. Ami az etetés-itatásokat illeti, tagadja Baross részességét. Baross a jóhozott három vacsora költségeivel semmivel sem járult hozzá; megjelent mert meghívták s csak önmagának ártott volna, ha el nem ment volna. Egy-egy vacsoránál egyébként 20—20 emberről több részt nem vett, s a koszmárosok vannak abban a helyzetben, hogy vendégséget adhassanak. Akik pedig részt vettek a lakomákon, csupa jómódú intelligens ember. Minden irányban tagadja a választási elnöknek impu-tált visszaéléseit, s kéri a petíció elutasítását.

Még Réthy Ferenc a választók képviselője szólalt fel. Csatlakozik a választásvédő indítványához és kéri a petíció elutasítását.

A szonválaszok elmondása után, az elnök kijelentette, hogy az idő előrehaladtától való tekintettel, a Kuria határozatát holnap déli 12 órakor hirdetik ki.

Interpelláció. Mint értesülünk, a képviselőház holnapj élesen Rákosi Viktor interpellálni fog a budapesti énekes-kávéházak dolgában.

A deési mandátum.

— Az ítélet megokolása. —

Budapest, január 17.

A gróf Teleki Domokos mandátumát megsemmisítő kuriai ítélet megokolása, amelyet annak idején csak kivonatban ismertettünk, most egész terjedelmében előtűnik van. Konstatálhatjuk, hogy a megokolás teljes szövege teljesen igazolja azt a feltűnést, amely az ítélet kimondásakor támadt, s amelynek mi is kifejezést adtunk. A megokolást a következőkben ismerteltük:

A terjedelmes megokolás ismertetője a tényállást és a felek képviselőinek érvelését, a következőket mondja:

A kir. Kuria gróf Teleki Domokos, illetve igazolt meghatalmazottjának lennt ismertett (tudniillik a konyakkal való kinalásra vonatkozó) beismérés alapján tényként megállapítja a kérvényezőkhöz részéről

felhozottak közül, hogy a fenn megnevezett 44 deési kerületbeli jogosult választó a választás napján hajnalban, amikor szavazás véget Deésre utazott, utközben betért Kozárvára, gróf Teleki Domokos udvarába; itt azok a választók gróf Teleki Domokosnál tiszteletük tették és nekik ottan gróf Teleki Domokos egy kis konyakot, illetve pálinkát és kalácsot adott. Továbbá a kir. Kuria, minthogy a kérvényezőkhöz ebbeli állítása gróf Teleki Domokos részéről nem tagadtott és köztudomású jalsi viszonyokat támogatva is van, ez alapon tényként megállapítja azt is, hogy gróf Teleki Domokos nagybirtokos és a fenn megnevezett 44 választó egyszerű jalsi földművelő, a most megállapított tények által a kir. Kuria a kérvényben felhozott és az 1899. évi XV. törvények 3. §-ának 6. pontjában meghatározott törvénytelenségi okot törvény alapján lenntorgónak és bebizonyított-nak elismeri.

Az 1899. évi XV. t.-c. 3. §-a 6. pontja szerint ugyanis a választás érvénytelen és annak megállapítása kérvény útján kérhető, ha a képviselő az általános képviselőválasztásoknál a választási határidőt kitűző belügyminiszteri rendeletnek a hivatalos lapban való közzétételétől, időközi választásoknál attól a naptól kezdve, amelyen a képviselőház, vagy annak elnöke az új választást elrendelte, a választási eljárás befejeztéig, a kérdéses választásra jogosult választókat, abból a célból, hogy ő reá szavazzanak, vagy más jelöltre ne szavazzanak, vagy hogy a szavazástól tartózkodjanak, eteli vagy itatja, vagy ilyen cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett.

A most idézett törvények, de az 1899. évi XV. törvények egyéb rendelkezése sem határozza meg közelebbről az etetés, vagy itatás tárgyi mivoltát, és így, amennyiben az életét, vagy itatást a meghatározott egyéb körülmények mellett és általában véve érvénytelenítési oknak minősíti, etetésnek, vagy itatásnak tárgyi tekintetben azoknak közösleges és szószerint való értelmeitől fogva etetésnek, vagy szeszitalnak bármely minőségben, vagy mennyiségben ingyenes szolgáltatása tekintendő. Már pedig a fenn megállapított tényállás szerint maga gróf Teleki Domokos adatott saját lakásán a választás napjának hajnalán etetés és szeszitalt olyan választóknak, akik a megtámadott választásra jogosultak, tehát ez a szolgáltatás magának gróf Teleki Domokosnak ténye és a választási eljárás befejezte előtt, a választási határidőt kitűző belügyminiszteri rendeletnek a hivatalos lapban való közzététele után történt. Továbbá gróf Teleki Domokos részéről nem is állított, hogy azért a szolgáltatásért akkor vagyoni értéket kapott (?) és így az a szolgáltatás ingyenesnek tekintendő; végül az a körülmény, hogy egy képviselőjelölt aki nagybirtokos és szőlőtésnél fogva is kváltóság társadalmi állást foglal el, a választás napjának hajnalán a választásra vonuló és nála tisztelő egyszerű jalsi földművelő választóknak etetés és szeszitalt ingyen szolgáltat, a tényleges életviszonyokkal arra enged okserző következtetést, hogy az a szolgáltatás abból a célból történt, hogy az illetők részavazzanak, amire egyébiránt az a szolgáltatás a tényleges életviszonyoktól fogva alkalmas lehet.

Az 1899. XV. t.-c. 7. §. b) pontja és 9. §. b) pontja kizárólagosan határozza meg azt, amikor a választók részére etetés és szeszitalnak ingyenes szolgáltatása etetés- és itatásnak nem tekintendő és mint ilyen nem esik az 1878. V. törvények 186. és 189. XV. törvények 3. §. rendelkezése alá; azonban jelenleg ezen eseteknek egyike sem forog lennt.

Az 1899. XV. törvények 7. §. b) pontja megengedi az olyan választókerületben, amelyek több községből állanak, a választóknak szükséges ellátását a választás helyén és ideje alatt. Amde a fenn megállapított tényállás szerint gróf Teleki Domokos részéről a választók részére etetés és szeszitalnak ingyenes szolgáltatása, nem a választás helyén, Deesen, hanem Kozárván községben történt.

Az 1899. évi XV. törvények 9. §. a) pontja szerint szükséges, hogy, tekintettel a megvendégeit személyekre, a megvendégelés alkalmára és egyéb körülményeire, világosan kitűnjék, hogy a megvendégelés nem abból a célból történt, hogy az illetőknek szavazata az által befolyásoltassék. Már pedig ez a fenn kifejtettek szerint, a fenn megállapított tényállás értelmében, gróf Teleki Domokos részéről az illető választók részére etetés és szeszitalnak ingyenes szolgáltatásából, illetve ennek körülményeiből nemcsak ki nem tűnik, hanem ez a szolgáltatás éppen az ellenkezőre enged okserző következtetést. Az 1899. évi XV. törvények 9. §. b) pontja a szokásos alkalmakkor, a szokásos vendégelutást engedi meg. Amde a megvendégeésre szokásos alkalmakkor jogilag nem tekinthető az az alkalom, amikor etetés és szeszitalnak ingyen szolgáltatása meghatározott körülmények mellett egyébként, általában véve törvény által tiltva van, ami a fenn kitűntettek szerint az országgyűlési képviselőválasztás alkalmával a választókkal szemben csakugyan lenntorog; továbbá a gróf Teleki Domokos és az illető választók társadalmi állása között a fenn megállapított tényállás szerint létező különbözőzet kizárja, hogy gróf Telekinél hajnalban és így a vendégelutásra szokotlan időben megjelent választókat a gróf a szokásos vendégelutás címe alatt etetéssel és ital- lal való ellátásban részesíthesse.

Ebből a megokolásból most már egész világosan kitűnik az, hogy amit már az előszóval kihirdetett rövid kivonatból is következtetni lehetett, hogy a Kuria ítélete egy ajánlatos tévedésnek, a törvény félreértésének az eredménye. Kitűnik belőle, hogy a Kuria abban látta az etetés-itatást, hogy gróf Teleki Domokos a hozzá beközösztölt negyvennégy választót megkinalta egy kis pálinkával és kalácsal. Hogy ez a szokásos vendégelutás mértékét meghaladja, azt igazán

nem lehet mondani, különösen akkor, mikor a Kuria bizonyítékul azt is felhozta, hogy ez a kinalás a köz-tudomású jalsi viszonyok által is támogatva van. Ezel szemben tarthatatlan a Kurianak az az okoskodása, hogy a vendégelutás nem történt szokásos alkalommal, és hogy a házigazda gróf, a vendégei pedig egyszerű földművesek. Ha uri ember házához korán reggel vendég érkezik, akkor bizony szokás megkinalni egy pohár sziverősítéssel. És hogy azt a pohár konyakot a grófi házigazda ingyen adta, abból igazán nem következik, hogy szavazatokat akart vele vásárolni.

A pénzügyi tárca.

Budapest, január 17.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöke alatt ülést tartott és folytatta és be is fejezte a pénzügyi tárca költségvetésének részletes tárgyalását. Legfontosabb momentum a vitának, hogy Lukács László pénzügyminiszter egy nyilatkozott a szeszmonopóliumról, mint amelyet valószínűleg be lehet hozni, sőt a miniszteriumban már folyik is ebben az irányban a tanulmányozás. A bizottság munkája immár befejeződött s csak az előadói jelentés hitelesítése van hátra.

Részletes tudósításunk a következő:

A bizottság a pénzügyi tárca 1902-iki költségvetésének tárgyalását a fogyasztási adók tételénél folytatta. E tételenél

Neményi Ambrus a fővárosnak az italmérsi részesedés megtérítése tárgyában tett panaszát.

Scoitovszky János a kis üstön való szeszölést és az italmérsi engedély kiadása körül követt eljárást.

Szederkényi Nándor pedig a fogyasztási adó- ügy általános hibáit hozta szóba.

Komjáthy Béla kifejtette, hogy a Felvidéken a sok pálinkaivás az elmebetegok számát növelte, s ezért az országnak ezen a részen be kellene hozni a szeszegydúságot. Nem helyeselné, ha a szövetkezeteknek italmérsi engedélyek adatnának.

Lukács László pénzügyminiszter választásban kijelenti, hogy a fővárossal való italmérsi leszámolás már egyszer közmegegyezésre elintéztetett. A városok minden esztendőre megkapták jutalékukat; a miniszteriumnak semmiféle megrövidítés számdéka nincs. A kis üstökön való szivafőzés több közgazdasági kárral jár, mint haszonnal. A miniszter részletesen ismertette azután a fogyasztási adók kivételre tekintetében eddig meghonosított gyökere reformokat, majd kimutatta az előirányzás fontosságát s felsorolta azok a fővárosi intézkedéseket, melyek a husrágaságra befolyással vannak. Komjáthy azt teveli, hogy a szeszegydúság Oroszországban bevált s nálunk is tételenk e részben tanulmányok; mi azonban e kérdést csak Ausztrálval egyetértőleg oldhatjuk meg. Valószínű, hogy végül a szeszmonopólium behozható lesz. A szövetkezeteknek szóló sem akar korsmaogót adni, a jelenlegi törvény azonban ez elé akadályokat nem gördit.

A dohányjövédék címénél Scoitovszky János a dohány minőségének emelését és a beváltási szabályok megváltoztatását kérte az O. M. G. E. emlékirata értelmében.

Komjáthy Béla jobb magyar pipadohányt kíván. Kammerer Ernő pedig a pipadohány rossz el- árusítási módját említi föl.

Lukács pénzügyminiszter Scoitovszkynek azt válszolja, hogy az O. M. G. E. emlékiratát tárgyalta, de annak igen sok pontja nem vehető meg. A dohán minőségét folyton emelik. A beváltási szabályokat legutjában revidáltak az érdekeltek megalnalgatásával. A külföldi dohányt, különösen a cigarettagyártásnál, lehetőleg kizsartják. A dohánkiviteli társaságnak az a törekvése, hogy néhány ezer holdat szaporítsa kiviteli dohánytermelésünket, mely a termelőket szép hasznot ígért, az O. M. G. E. támadására abban maradt. Komjáthyval szemben védi a miniszter a dohányegydúság előnyeit a pipadohány fogyasztásának csökkenését pedig az idő és izés változásával indokolja. Jobb csomagolásról gondoskodni fog.

A lottójövédéknél Kammerer Ernő azt kéri, hogy a magánosok az általuk rendezett tárgysorsjártékoknál arra köteleztessek, hogy bizonyos összeg erejéig magyar művészi és iparművészeti tárgyakat vásároljanak.

Luvás László miniszter előadja, hogy külföldi tárgyakat nem is enged kisorsolítani.

A sójövédéknél Neményi Ambrus és Scoitovszky János tetek észrevételeket, utóbbi az olcsó marhasó érdekben.

Papp Géza a gulyabeli marhák számára denaturált kockasót kívánna sztosztatni.

Lukács pénzügyminiszter kifejté, hogy átlagos sófogyasztásunk igen alacsony. Ezen több intézkedéssel fog segíteni. Az olcsóbb marhasó kelendősege még igen csekély. A kockasó denaturálásának kérdését tanulmányozza.

Komjáthy Béla nem helyesli a bulgáriai sókivitel forszorozását. A miniszter újabb felvilágosításai után a tétel megszavaztatott.

A bányagazgatóságok költségeinél Papp Géza melegen pártolja a petróleumúrásook előmozdítását.

A szénbányászati Kammerer Ernő az érmeik művészi kész tését ajánlja a miniszter figyelőbe.

Az állami vasgyáraknál még Komjáthy Béla a hátralekés és az állami előlegek tekintetében kért magyar- atokat.

Lukács László miniszter felvilágosításai után a bizottság a pénzügyi tárca többi részleteit elfogadta.

Ezzel a bizottság bejelentette a költségvetés részleteit tárgyalásról, mely mintegy husz hétet igénybe. Végül Cseberghó Gyula előadásában előgondta a bizottság a központi statisztikai hivatal munkatervét.

Lukács László miniszter a kormány nevében köszöntet feljezi ki a bizottság tagjainak buzgó munkájukért.

Ezután az előadói jelentés hitelesítése a holnap fél 6 órakor tartandó ülésre tűzött ki.

Az autonómiai kongresszus.

Budapest, január 17.

A katolikus autonómiai kongresszus mai, nyolcadik napján Horánszky Nándor felszólalása kötötte le az általános figyelmet. Erős kritikája volt ez a hatalmas beszéd a kongresszus ellenzék magatartásának, a vége pedig lendületes és jól megokolt felhívás, hogy a katolikusok érdekében fogadják el a kongresszus a huszonhetes bizottság javaslátát, mert ennek elvetéséről súlyos felelősség fogna terheln minden érdekeltnek lelkét. Horánszky nagy beszédére ma Rakovszky István, gróf Zichy János és gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök reflektáltak.

Az érdekes ülésről részletes tudósításunk a következő:

Gróf Szápáry Gyula elnök felolvastatja a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Ugron Gábor: A jegyzőkönyvben az foglaltatik, hogy a kongresszus tudomásul vette a püspöki karnak Schlauch Lőrinc bismok által előadott megállapodását, holott a tegnapi tanácskozáson a tudósításról szó sem volt.

Gróf Szápáry Gyula elnök kijelenti, hogy a jegyzőkönyv merre elő korrigálásáról gondoskodni fog s ezzel átterem a napirendre, a huszonhetes bizottság elaborátumára.

Major Ferenc nem csodálkozik, hogy az egész autonómiai tárgyaláson valami szkeptikus hang vonul végig, hogy minduntalan felhangzik, hogy a kormány az autonómiát nem akarja. Lepten-nyomon ezt kell tapasztalnia a magyar katolikusoknak, ezt még a mostani önkormányzati mozgalomban is. Pedig az autonómia most valószínűleg állami érdek. Ebből azonban nem lesz semmi mert a legelső kegyur leírataiban megszabott határvonalat átlépték a propozíció megszerkesztésénél s mert a legelső kegyur feljegyzés elé helyezték a kormány akaratát. Ezt a szervezetet nem fogadhatjuk el azért, mert az ellenáramlat ellen, mely évtizedek óta a katolicizmus ellen dolgozik, nem elég az egyszerű társulás, már pedig ez a tervezet csak olyan egyesületé, de nem autonómia. Azokat a jogainkat érvényesítsük, amelyek a királyi leírataiban vannak, különösen az oktatásügyre vonatkozólag. A mit nekünk nem sikerül most megszerezni, azt az unokák sem fogják már megszerezni birt, mivel nem lesz már sem erejük, sem ügyverük. A kormány tagjainak némelyike bátran agitál a saját hittekezetének érdekei mellett, a katolikusok között ha akad ilyen vaaki, azt megbélyegzik. Nem akarja megalkalni azokat, akik őt a kongresszusba az autonómia szervezése végett küldötték azzal, hogy ilyen szegényes, semmit nem adó javaslatra szavazzon, nem akar csatlakozni egy olyan lépéshez, amelylyel az illetékes tényezők a koronával helyezkednek szembe s ezért a javaslatot nem fogadják el.

Horánszky Nándor: A katolikus autonómia szervezése nem kizárólag fölünk függ, hanem függ azon tényezőktől is, amelyeknek megnyugtatsása nélkül, bármennyire követelőleg lépünk is fel és bármilyen hangosan nyilatkozunk is, a célt elérni nem fogjuk.

Nekünk számolni kell a legelső kegyurnak jogaival, számolnunk kell az egyház megmáshatiban szerkezetével, számolnunk kell a püspöki karnak helyzetével, sőt számolnunk kell egy bizonyos határon túl a törvényhozás akaratával is. Eppen ezért azt gondolom, hogy a meleg érdeklődés és a hideg megfontolás az ut, amelyre lépünk kell, amelyen haladnunk kell, ha el akarjuk érni azokat a célokat, amelyeknek létesítése érdekében itt összegyűltünk. (Élénk helyeslés a baloldalon. És ez, t. uram, se nem rezignáció, sem nem — miként egyik t. tagársunk mult alkalommal mondotta — kapituláció; mert hiszen előttem is van egy határ, amelyen túl én sem alkuszom és ez a határ a jogoknak feladása és egy olyan autonómia létesítése, amelynél a fejlődés lehetősége el van zárva.

Nem is tartom szerencsésnek ennél a kérdésnél kapitulációról szólni. Mert kettőről van szó, t. uram: az egyik mi vagyunk, a másik az irányadó tényező, már pedig ha mi nem kapitulálunk, akkor a másiknak kell kapitulálna. Pedig, hogy melyik a kettő közül a gyengébb fél akkor, mikor autonómia létesítéséről van szó, azt a t. kongresszusnak bölcseségére bízom. Eppen azért egész higgadtan és nyugodtan, objektíve kívánom elmondani nézeteimet arra nézve, hogy mi az álláspontom, miért vagyok ezen az állásponton és miért vagyok a mellett, hogy nekünk a huszonhetes bizottság elaborátumát el kell fogadnunk.

Az első kérdés az, hogy vajjon tudjuk-e ma már azt, hogy az illetékes tényezők egyike, amelyről szólni kívánok, milyen álláspontot foglal el a szervező kongresszussal szemben.

T. barátom, Rakovszky István ennek az egyik tényezőnek meglehetősen érdes hangon nekiment, valódnan ösztönös hiányával, bujkálással, spanyolfalak mögötti dolgozással és mindenlével, mit csak rákaphatók és reá is rakott arra a tényezőre, amely ugy látszik, rá nézve nem kedvező álláspontot foglal el. Hát kérem, mindezeket arra a tényezőre logikusan, indokoltan és igazságságosan csak akkor lehetne, — én akkor sem tenném — rárakni, ha az ezzel a bujká-

lással komolyan valóható volna. Aki megolvasta annak az általa is meglehetősen gunynyal illelt hiteles feljegyzéseknek tartalmát, azokból egyebek között a következőket is olvashatta ki: „Az önkormányzat mértékének megjelölésénél a miniszter az 1848: III. és az 1833: XXX. t. c.-et veszi kiindulási alapul olyképpen, hogy a hivatkozott törvények változatlan fenntartásában látja a legelső biztosítékát annak, hogy az önkormányzat a közel jövőben létrejőjön és jogrendünkbe beillesztessék.”

Ugron Gábor: Becsapás! Horánszky Nándor: Majd rátérek, méltózlással türelemmel halgatni és talán ki fog derülni, hogy vajjon becsapás-e ez, vagy nem. Már pedig az alapok és alapítványok kezelését az illetékes tényező az ő felelőségét megillető jogok sérelme és a fenálló törvények megváltoztatása nélkül elfogadásra nem ajánlhatja, ebben jelölni meg tehát azt az álláspontot, amely álláspont nem abban áll, hogy ő azt hinné, hogy itt jogokról kellene lemondani, hanem azt hiszik, hogy ezen jogoknak érvényesítésére első sorban a törvények megváltoztatása szükséges. Gondolom, elég lucidusan, elég világosan nyilvánozik; hogy helyes-e vagy nem, az más kérdés de aki akarja, mindenki megértheti. Konstatálom tehát, hogy az illetékes tényezők feljegyzése szerint arra, hogy a bennünk megillető alapokat és alapítványokat és az iskolákat is átvevessük, törvényváltoztatásra van szükség.

Már most az a kérdés, hogy ez a feljegyzés helyes-e, vagy nem. E részben csak arra hivatkozhatom hogy a felszólalások tolyamán senkittől nem hallottam megkísérlni azt, hogy a miniszternek ez a tétele nem áll és elfogadás szerint nem is lehet megkísérlni, sem pedig bebizonyítani.

Amde alkalmassnak tartjuk-e mi a mai viszonyokat arra, hogy a törvényhozásba e kérdés bevitessék? Megengedem, hogy némelyek alkalmassnak tartják, én nem tartom, mert én mély sajnáttal látom az országban azt a felekezeti harcot, amelynek hátrányai és az országra vonatkozólag nem csak kellemetlen, de súlyos bajai is mint ilyenek mutatkoznak. Sajnáttal látom, hogy a helyeti, hogy az ország közvéleményének különböző elemei arra munkálnának, hogy ez az áldatlan felekezeti harc, amely a minálunknak áll útjában, az ország életéből elimináltsák, inkább rakják a máglyára a fát, hogy azon a máglyán elégettessenek oly dolgok is, amelyek vallásútlónság nélkül mindnyájunknak e hazában értékesek és becsesek. Hogy ilyen körülmények között lebessem komoly államértük, — még t. barátainkat is ide értem, ha ez az ügy az ő kezükre volna bízva — aki ez idő szerint ezt a kérdést a törvényhozás elé vigye, azt én, t. uram, egész tisztelettel de határozottan kétségbe vonom. Nyugodtabb viszonyok, békésebb viszonyok, összetartóbb hangulat kell ahhoz, hogy ilyen kérdés a törvényhozás elé hozassék. Mert igen könnyen megtörténhetnek nem csak az, hogy még jobban lezavartatnák az a közbéke, amely anyyira dul az országban...

Rakovszky István: Hja, az egyházpolitika! Horánszky Nándor: ... hanem megtörténhetnek, t. uram, az is, hogy éppen ellenkező megoldást nyerne az a kérdés, mint aminőt ügyünk és igazságság érdekében óhajunk. (Helyeslés. Mozgás.)

Mi következik tehát, t. uram, ezekből? Következik talán az, hogy várjunk dumá elhatáris? Szerintem pedig nem ez következik, hanem következnek az, hogy tegyünk addig is, amíg érdekünk a magunk teljességében érvényesíthetnek. (Ugy van! baloldól.)

Sőt! színekkel hallottam esetelnli a katolicizmusnak mai helyzetét és viszont vidám és ríktó színekkel azt a jövőt, amelynek a katolicizmus elébe megy, ha sikerülni fog neki egy teljesebb kongresszusi szervezettel léteozni. Hibák vannak, t. kongresszus a katolikus életben; ezt én nem tagadom. Hiszen népoktatásunk rendezetlen, preparandánk rendezetlenek, középiskolánk nagyon kevesen vannak, s ez mind pénzkérdés legalább az én feljegyzésem szerint. Hogy súlyos hibák vannak, ismétlem, nem tagadom. De hát, kérem, a katolicizmusnak összes bajai és azok a nagy dolgok, amelyek felett napokon keresztül annyira kesergés történt ebben a t. kongresszusban, tisztán csak izenekt iskolának az átvételén és az alapok átvételén fordulnak meg? Hiszen, ha több bajja nem volna a katolicizmusnak, akkor vig és jó világ volna. Ha tehát ez az a nagy tartalom és ezért bangozzanak azok a kétségbeesett nyilatkozatok azok a jogfeladásal való valódosások, azok a korholások, amelyeknek ki van téve mindenki, aki az autonómiát szerényebb keretben is létesíteni hajlandó, ez nagyon szomorú dolog. Pedig csak arról van szó és nem másról. Mert hogy állunk egyébként a kérdésben? Tegyük félre egy percre a közöttünk fennforgó differenciákat, de csak egy percre — nem azért hogy feladjuk — t. i. az alapok és alapítványok kezelés végett leendő átvételét s annakutána az iskoláknak birtokba vételét, tegyük félre ezt! Hát ezen kívül van-e még valami, amit nem létesíthetünk?

Nézünk az autonómia kérdését. Senki sem akarja a legelső kegyur jogait csorbítani, az autonómiát mindenki ezekkel összhangba akarja hozni; e részben tehát sem panasz, sem objeekiót nem hallottunk. Hasonló a feljegyzés és egyhangu, hogy az autonómiának a püspöki kar helyzetével és egyházunk változathatatlanságával összhangban kell lennie. Sőt nem hallottam azt sem, hogy valaki az 1871-iki operátumot akarná feljutítani és az autonómiai szerkezetet azon az alapon és módon akarná csinálni.

Gyórfy Gyula: Csak a rezolúció alapján! Horánszky Nándor: Majd rátérek. Ismétlem, hangoztatni ezek egyikét sem hallottam. Hát ami ezentul van, nem csinálhatjuk-e meg? Ki tagadja ezt meg fölünk? Ki áll ennek útjában? A miniszter? Egy betűt sem tudok róla. Ezen kívül tehát, amiben mindnyájan egyetértünk, ugy, aminőt óhajt-

juk meg is csináljuk. Indokolatlan tehát az a panasz, hogy útjában áll az autonómia megalkapításának akármelyik tényező azon határokon túl, amely határokat mi is a magunk részéről akceptáljuk.

Menjünk tovább! Itt van az iskolaügy. Az én t. barátom, Rakovszky, az ő mult felszólalásában, amit azért fogok röviden felolvasni, mert egy reflexiót kívánok reá tenni, egyebek között a következőket mondotta: „Tessék akkor az 1833: XXX. törvényeket a protestánsokra is kiterjeszteni, mert a protestánsoknak megadni a lehetőséget hogy a közkutatás minden fokozaton, a legalsótól a legmagasabbig egy protestáns intelligenciát nevelhessenek, a katolikusok ellenben meg legyenek etől fosztva, ez jogfosztás, ez a jogállammal nem egyezik meg.” (Élénk helyeslés és taps.) Egy hang közbekiált: — gondolom Molnár Igen t. tagársunk — „Érre tessék válaszolni!” Nos tehát, erre válaszolok (Derűtségt.), mert már akkor mondtam, hogy könnyű erre válaszolni. Hát áll-e, amit t. barátom Rakovszky mondott? Bocssáson meg nem gondolta, hitem szerint, jól meg a dolgot, mert ebből egy betű sem áll. Azt kérdezem ugyanis tőle, hogy állíthat-e a katolikus szervezet Magyarországon akár annak minden községekben felekezeti iskolát egyenlő alapon az 1833: XXX-ik törvények szerint, igen vagy nem? (Felkiáltások: Igen!) Nos, ha állíthat, mi akadályozza azt meg, hogy mi ez iskolákat tényleg fel nem állítjuk? (Felkiáltások: A pénz hiánya!) Ma visszatekintek reá. His-e minden községekben állíthatunk iskolát és ugyanazon alapon és módon és elbánás mellett, amely elbánás mellett bármely felekezet Magyarországon az 1833-iki törvény értelmében iskolát állíthat fel. Ezt gondolom, kétségbevonni nem lehet. Továbbá mi akadályoz bennünket abban, hogy ha protestánsok protestáns lértiakat nevelhetnek, ugyanezt a katolikusok is tehessék? (Felkiáltások: Az áldozatkészség!) Igen, az áldozatkészség: de ennek akadályát mincse más, mint az áldozatkészség. Erről pedig nem mondja a törvény, hogy az tilos, hogy az nem lehet.

Ugron Gábor: Adják vissza alapjainkat! Horánszky Nándor: De azt állítom, hogy a magyar katolicizmus nem nevelhet katolikus lértiakat, mert a törvény tiltja mert a törvény nem bának egyenlően a felekezetekkel, ezt állítom nem lehet. Ha ez így van akkor bocssáson meg nekem t. barátom, miután igen sokan vannak és lehetnek Magyarországon, akik feljegyzésüket nem az aktákból merítik, mert abból nem tudnak meríteni, hanem merítik t. barátom nyilatkozataiból is, azt kérdem, hogy lehet-e szabad-e egy ilyen nyilatkozatot, mely a fenálló törvényvel homlokegyenest ellenkezik, hangoztatni? (Ugy van! Ugy van!)

Hogy én ilyen körülmények között és ilyen viszonyok között azután megkockáztassam azt, hogy az, amit ma kezünkbe vehetünk, elejtessék, hogy ügyünk tovább is olyan lazán és képviselet nélkül maradjanak, mint amilyen helyzetben azok eddig voltak amely helyzetben valószínűleg következményei azok a bajok is, amelyek előtt állunk, ehhez én szavazatommal hozzá nem járlok. En erősen meg vagyok győződve, hogy ha ma a katolikus autonómia szervezésének létrehozása lehetséges nem lesz, nagyon sok idő fog eltelni, míg ehhez ismét akár a törvényhozás, akár államlértiak, akár kiváló katolikus lértiak két új meghusztás után hozzányulhatnak. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Hogy mik történhetnek ezalatt, azt én nem fejtegetem, abba én nem megyek bele, jósolni nem akarok; adja Isten, hogy semmi sem történjék, de ha történik valami, a felelőség semmi esetre sem minket terhelne, hanem terhelne azokat, akik megakadályozták a-t, hogy az intézményt, ha szűk, de különben fejleszthető keretben is létrehozzuk. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Ezt a felelőséget magamra nem vállalom, magamról elhárítom és ezért szavazatommal a 27-es bizottság többségének munkálatahoz hozzájárlok. (Hosszantartó helyeslés és éjzenés a baloldalon.)

Rakovszky István: Horánszky félreértette szavait. O nem jogfosztó hanem jogterjesztő nyilatkozatot tett midőn azt mondotta, hogy míg a protestáns iskolák szabadon s tetszésük szerint nevelhetik tanítványukat, a katolikus iskolákban ez a szabadság korlátozva van.

Horánszky Nándor: Csak egy pár észrevétel kell tennem, szintén személyes kérdésben, nehogy úgy tűnjék föl, mintha én t. barátom felszólalását akár masképp idéztem, akár masképp értelmeztem volna, mint ahogy ő annak kifejezést adott. Először állítom, hogy nyilatkozatát szó szerint olvastam -el, másodsor pedig kérdem, hogy vajjon annak a tartalma micsoda? Az, hogy meg van fosztva a magyar katolicizmus attól, hogy az 1833: XXX. t. c. értelmében a többi felekezetekkel egyenlő elbánásban részesüljön. No, ez minosen így, mert az 1833: XXX. t. c. igen az iskolákra nézve a megelőzőleg létező állapotot fenntartotta és ebben nagy érdeme van Nagyvárad igen tisztelt bíboros püspökének, aki akkor Haynald érsek ural és az egr érsek ur ő excellenciájával együttesen eszközölte ki azt, hogy az az óvó, az a fenntartó szakasz a törvénybe felvétsék. Ez nagy érdemük. De én nem ezekről szó-lottam, hanem szóltam arról, hogy ha a katolikusok új iskolákat akarnak felállítani, akkor a törvény értelmében igenis egyenlő elbánásban részesíthetnek a többi felekezetekkel. Ebből kifolyólag tehát szemrehányást tenni akár a törvénynek, akár a kormánynak nem lehet. Egyébiránt kervekedjenek nekem ez alkalomból megengedni egy kizárólag személyes megjegyzést. Ösztönöséggel tartozom magamnak is és tartozom mindenkinek, aki arra nézve, hogy bizonyos kérdésben miként vételekdem, tisztában akar lenni. En szerintem, t. kongresszus, ideális állapot Magyarországon a középiskolákra vonatkozólag az volna, ha fenntartásával a felekezetek beolvasásának, a hitkerkösi oktatás és nevelés tekintetében, vagyis fenntartásával annak,

hogy minden felekezet örködjk és lényeges beolyás gyakoroljon arra, hogy a maga gyermekei saját vallásának megjelölés szellemben neveltsenek csupán állami közpiskoláink volnának. (Ellenmondások jobb-felől)

Györfly Gyula: Ezt aláírom. (Zaj.)

Horánszky Nándor: Megmondom, miért. Mert én nemcsak katolikus, hanem magyar ember is vagyok. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Szemesz Emil: Az is magyar!

Horánszky Nándor: Én is így értem, vagyis katolikus magyar ember akarok lenni, mert ha Magyarország konzolidációjára gondolok, amely előttem szereltel nagy és fontos tekintet, akkor én azt más uton elérhetőnek nem tartom, miután pedig én ezért teljes odaadással hevülök, ezt a felfogásomat kimondani kötelességemnek tartottam. (Helyeslés a baloldalon.)

Gróf Zichy János: Nem akarta véleményét barátaim és elvtársai egyéni impresszióira alapítani, hanem felszólalása előtt meg akarta hallgatni a vita folyamán felmerülő argumentumokat. Ugy vette észre, hogy a vitába pártpolitikai motívumokat vegyítettek, pedig ez, véleménye szerint, helytelen dolog. Ha a szónok a törvényhozás bármelyik házában felszólal, azt fogják mondani, hogy felekezeti tendenciákat hangsúlyoz, ha pedig az autonómia ülésein fejt ki véleményét, azzal vádolják, hogy néppárti politikát csinál. Pedig mindannyiszor mint jó katolikus szerepel és a katolikus érdekekért mindenkor helyt áll. Gróf Apponyi Albert és elvtársai egyrészt a kormányban s az uralkodó irányzat kedvező fejlődésében, másrészt a katolikus társadalomban biznak, amelyben rész erő és összetartás arra nézve, hogy az egyelőre szűk kereteket kitágítsák és tartalommal töltsék meg. Ez a bizalom szerinte nagyon ingattal alapra támaszkodik. Hisz, ha most, midőn oly kedvező irányzat s olyan férfiak állnak szolgálatában, mint gróf Desseffy Aurél, gróf Károlyi Sándor, gróf Zselenszky Róbert, Günther Antal stb., nem sikerült teljesen megoldani a kongresszus feladatát, ki van zárva a remény, hogy az jövőben lehetséges lesz. Neki nem kell szappanbuborékszerű autonómia. Az autonómiának az volna kötelessége, hogy ha nem ma, hát holnap, ha holnap nem, holnapután, erős, hatalmas, vállalásunknak és jelenünknek teljesen megfelelő autonómiát alapítson. A katolikusoknak nem szabad feledniük, hogy nagy multjuk s közjogi funkciójuk van s ezért joggal követelhetnek többet, mint a protestánsok. Csak az a baj, amit gróf Majláth József helyesen mondott, hogy a katolikusok nem tudnak megégyezni egymással. Azért zúgorodott össze ennyire a katolicizmus, azért vesztett annyit erejéből, mert a kellő pillanatokban nem tudta kifejeíteni a kellő energiát. A bizottság elaborátumát nem fogadja el.

Elnök: az ülést 10 percre felfüggeszti.

A szünet után az elnök a következő ülések tartására nézve tesz előterjesztést. Javaslata hozza, hogy a kongresszus tegnapi határozata értelmében, amely szerint holnap ülés nem tartatik, a legközelebbi csütörtökön legyen az első ülés, csütörtöktől kezdve azután mindennap folytatás. Tekintettel továbbá arra, hogy a közelebbi napokban a képviselőház ismét összeül és a kongresszusnak igen számos tagja egyezsmind a képviselőháznak is tagja. hogy tehát ezek a képviselők itt is, ott is megfellehessenek kötelességüknek, javaslata hozza, hogy a következő csütörtöktől fogva a hercegprímás elnök ur ő eminenciája hozzájárulásának és beleegyezésének tennartásával az ülések délután tartassanak, még pedig, mivel ennek a teremnek a megvilágítása nehezségekkel jár és minthogy a főváros rendezésünkre bocsátotta az új városháza termét, a csütörtökön délután kezdődő ülés az új városháza termének helyiségében tartassék meg és a további napokon is ott folytatassék. (Helyeslés.)

Asbóth János: Az autonómia ülésein a körül forog a harc, hogy vajjon, bár kis részben is, megvalósítsa-e a kongresszus célját, vagy ha nem valósíthat meg mindent, vonuljon vissza és várja jobb idők virradását. Mert a jobb időnkre be kell következniük. A kongresszusi tanácskozásokat különben el kell rekeszteni a politikai álláspontoktól. A legszebb példát erre Sággy Gyula szolgáltatotta, aki Apponyihoz való viszonya dacára nem fogadta el annak álláspontját. Véleménye szerint szervezni kell az ellenállást s megszerezni minden talpalatnyi földet, ami megszerzhető. Az indítványt elfogadja.

Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök Lelkiismerete szavát követi, midőn a szervezködő bizottság munkálataira leendő szavazatához néhány magyarzó szót szól. El szeretné kerülni azt a félreértést, hogy a tiszteltreméltó testülettel bármily tekintetben ellentétes helyzetet foglalna el. Ezt nem cselekszi s külön véleményét nem alkot magának. S mégis ha valaki szavazatának, a váradi bíboros püspök tegnapi, a püspöki kar nevében tett nyilatkozatával ellentétes sulyt tulajdonítana, ezt el nem fogadhatja. Mert mit mond ezen nyilatkozat? Azt mondja, hogy a magyar püspöki kar óhajta az autonómia létesülését s hogy ezt az óhaját be is bizonyítsa, kész belemenni a részletes tárgyalásba, amennyiben pedig nem nyernek módotást azok a szakaszok, amelyek a memorandumban foglalt elveknél még nem felelnek, ez esetben nem fogadja el azt a javaslatot.

Már most a kérdés csak az: lát-e valaki e magas testület tagjai között biztosított az eddigi tárgyalások és felszólalások után arra nézve, hogy azok a szakaszok kellő módosítást fognak nyerni? Szónok a maga részéről nem látja ezeket a biztosítottakat és éppen ezért nem fogadja el a javaslatot. De midőn azt teszi, távol áll tőle, hogy bizalmatlanság sugallja elhatározását azon férfiak iránt, akik teljes jóhiszeműséggel és teljes korrektséggel elfogadják a javaslatot. És különösen hivatkozik gróf Apponyi Albert szép beszédére, amely ellen teológiai tekintetben semmi kifogás sem emelhető. Korrektek voltak a felszólalások is, kivéve egyet, amelyre Asbóth már reflektált és

bár azt mondta, hogy ez csak az illető képviselő urnak személyes meggyőződése, de szóló íjálalja, hogy e teremben e katolikus kongresszusban és a magas püspöki kar jelenlétében történt ezen kijelentés, hogy t. i. minden iskolánkat bocsássuk át az államnak, államosítsuk azokat; ezt a kijelentést nagyon íjálalja és ezt egész őszintén és nyíltan megmondja, (Elnök helyeslés a jobboldalon.) mert mielőtt e nyilatkozat történt volna, igazán, teljes meggyőződésből azt mondta, hogy e teremben minden egyes ember kivétel nélkül, akármilyen pártállásához tartozzék is, a jót akarja, az egyháznak hű és odaadó fia, nem akar e szervezetben létesíteni olyat, ami az anyaszentegyháznak isteni intézményével és jogaival ellenkeznék és a püspöki joghatóságot csorbitaná.

Gróf Zichy Wladimir: Kéri a kongresszust, hogy a legközelebbi ülésben mondhasa el beszédét. (Helyeslés.)

Elnök: 1/2 óraor a gyűlést berekeszti.

KÜLFÖLD.

Dalmácia új helytartója. Zárából jelentik, hogy a *Hrvatska Krana* című lap közlése szerint **Dávid** tábornagynak, katonai helytartó nem-sokára megváltik állásától és helyette **Kucsera** bárót, Bosznia és Hercegovina polgári adlatusát fogják kinevezni *polgári helytartóvá*.

A jövendő konkláve. Egy fontos vatikáni személyiség tegnapelőtt érdekesen nyilatkozott arról a kérdésről, hogy mi lenne a konkláve eredménye, ha *XIII. Leo* pápa esetleg a közel jövőben elhaláloznék. A nyilatkozó szerint *Rampolla* tizenötvi államtitkársága alatt a biborosi kollégiumba segítendő sok barátját, akik feltétlenül rá szavaznak a konkláve alkalmával. Legújában a hálóháza kerítette *Oreglia* bíborost és ennek barátait is. *Rampolla* hívei az olasz bíborosok jó része, a spanyol bíborosok s a franciák egy töredéke, az utóbbiak közül csak a monárkista érületiek vannak ellene. A *Rampolla*-ellenesek pártjának feje *Serafino Vanmelli*. Ez a párt nagyon helyesen hangsúlyozza, hogy *Rampolla* megválasztása az egyház harcadt jelentené *Olassországnak, Ausztria-Magyarországnak és Németországnak*, amely hatalmasakkal szemben *Rampolla* mindig rideg ellenségeskedéssel viseltetett. A békepárt tehát reméli, hogy még az utolsó órában sikerrel appellálhatnak a bíborosok belátására, akik talán még sem fogják az egyházat egy ily végzetes harcba belevinni.

Oroszország kínai intrikái. A *Times* néhány nappal ezelőtt dr. *Ular* adatai nyomán azt írta, hogy az egész kínai zavar tisztára *Oroszország intrikáiból* eredt, mert ez a hatalmasság meg akarta szerezni *Mandszurját*. *Ular* szerint az intrikák részében fő-része volt *Uchtomszki* hercegnek, a cár bizalmasának. A *Times* azt jelenti, hogy *Uchtomszki* herceg főlkereste pétervári tudósítóját és kijelentette neki, hogy mindaz, amit *Ular* állított, nem egyéb rossz tréfiáid és elejtől-vegig hazugság. Bizonyítják ezt a tények is, amennyiben éppen az oroszok szenvedtek legtöbbet a boxerekől és így abszurd dolog azt állítani, hogy az oroszok szították a boxer-lázadást. Dr. *Ular* erre kijelenti a *Times*-ben, hogy állításait szóról-szóra föntartja és ha *Uchtomszki* herceg választott bíróság elől hajlandó az ügyet vinni, ő áll elébe és kész a bizonyításra. A *Times* azt a reményét fejezi ki, hogy *Uchtomszki* herceg elfogadja dr. *Ular* ajánlatát az ügy végleges tisztázására.

Harc japáni és osztrák és magyar katonák közt. Egy rövid pekingi távirat jelenti a következőket: Az éjjel a *japániak megtámadták az osztrák-magyar őrséget, mely a támadást visszaverte s a támadók egyikét agyonlétte. Hogy mi okozta ezt a esetepatét, arról nem kapunk hírt.*

Anglia politikája.

Budapest, január 17.

Tegnap és ma számos fontos nyilatkozat esett az angol parlamentben, főképp a délafrikai háborúra vonatkozólag, de szerepeltek bennük Anglia általános politikájának kérdései is. Ha valaki a miniszterek kategorikus kijelentéseiből akarja következtetni a délafrikai háború mai állására, úgy nagyon szomorúnak tarthatná a boocor helyzetét és elhinné, hogy a béketárgyalásokról érkezett hírek éppen nem légből kapottak. De az angol miniszterek oly sokszor esalodtak már prognózisukban, hogy ezuttal sem hagyatkozhatunk teljesen az ő jövendőléseikre.

London, január 17.

Az alsóház tegnapi ülésén a trónbeszéd fölvolvása után az elnök bejelentette az ülésszak berekesztése óta megtartott választások, köztük a galweyi választás eredményét.

Gróf Percy elvből annak a kimondását akarja indítványozni, hogy *Lynchnek, mint notórius forradalmár-*

nak a megválasztása megsértése a házunk (Helyeslés a kormánypárt soraiban) és a kellő lépések megtétele végett bizottság kiküldését akarja indítványozni.

Az elnök kijelenti, hogy itt nincs szó elvi kérdésről.

Horner azt mondja, hogy mihelyt *Lynch* megjelenik a házban, hogy helyét elfoglalja, azt fogja indítványozni, hogy ne bocsássák őt esküdtételre. (Helyeslés a kormánypárt soraiban.)

Mac Neill O'Kelly fogságát akarja elvi kérdés-ként fölvetni, de az elnök nem engedi meg.

A ház erre megkezdte a fölírtai vitát. **Campbell-Bannermann** azt mondja, hogy a fönttörtő viszonyok között nem vár nagyon nyugodt és békés vitákat. Ma azonban nem akar kimeríteni foglalkozni a *dél-afrikai háború* kérdésével, mert ezt a kérdést egyik barátja az ő beleegyezésével ugysis föl fogja vetni a fölvitára vonatkozó módosítvány alakjában.

Chamberlain az ülésterembe való belépésekor sokáig tartó tüntetéssel üdvözli a kormánypárt.

Campbell-Bannermann szerint a kormány felvilágosításai nem elegendők. *Dél-Afrika fejlődése érdekében senkinek kívánhatja, hogy a háborút kméletlenül folytassák az erőszak és elnyomás politikájával.* Olyan megoldást kell keresni, mely kölcsönös hozzájáruláson és nem erőszakon alapszik.

Balfour, a kincstár első lordja kijelenti, hogy a kormány nem hallgatja el a harctéri jelentéseket. A kormányban az a célja, hogy a két boer köztársaságot eltörli, a boerokat leigazza, a területeket annektálja.

A Perzsa-öbölben történt incidensre vonatkozólag a kormányhoz intézett kérdésre azt válaszolja, **Cranborne** külügyi államtitkár, hogy Anglia politikája ebben a kérdésben nem változott. Ennek a politikának célja, hogy *Angliának befolyása legyen a Perzsa-öbölben.* Minthogy Angliának ott kereskedelmi monopóliuma van, kell sejknek egymással való viszálykodása arra kényszerítette, hogy a statusquo fönttartása végett hadihajókat küldjön oda.

London, január 17.

A felsőház tegnapi vitájában **Rosebery** kijelentette, hogy *Salisbury* megkerülte *Spencer* állításait, *strómant* állít és az ellen harcol. A dél-afrikai háború mindenkit foglalkoztat, s egy kormány sem fogja ismételni az 1881. évi tévedést. Legutóbb azt ajánlotta, hogy a béke érdekében hallgassák meg a *számszázott boer kormány nyilatkozatát is*; kérdi, hogy ilyen nyilatkozatok történtek-e?

Salisbury: Nem történtek.

Rosebery: A németalföldi külügyminiszter három napig Londonban tartózkodott, de bár az angol miniszterek közül egyet sem látott, ez adott okot arra a föltevésre, hogy a béke-alkudozás ügyében járt Londonban. A többi angol kormány sem örvendett Európában nagy kedveltségnek, de nem is utáltak oly általánosan egy kormányt sem, mint a mostanit. Nincs ország, ahol a brit nevet ne gyűlölettel ejtenék ki. Ez nagyon veszedelmes állapot; egyes minisztereket, úgy látszik, kiélelt, de aggodalommal tölt el mindenkit, aki az ország javát akarja. *Chamberlain* legutóbbi beszédének szelleméről és szavairól nem mondhat csak dicsőretet; azt hiszi, hogy ez a válasz helyes volt, bár aggasztják a Németországgal való folytonos ellentétek, amelyekhez *Chamberlain* is hozzájárult különös dialektikájával. A kormányban készen kell lennie arra, hogy erős rendszabályokkal kell fönttartania a *splendid isolationt*, amelyet a kormány különös okokból nagyon kívánatosnak tart. A hatalmas flotta jó dolog, de más nemzetek is szerznek flottát. Ami a hadsereg állapotát illeti, a kormány intézkedései nem keltenek bizalmat benne. Másként volna a dolog, ha Anglia normális állapotban lenne és normális kormány állna az élén, amely az idegen államokkal jó viszonyt óhajtana.

Lansdowne külügyminiszter nem hiszi, hogy Angliát Európában általában utálják, s ha így volna is, *Rosebery*nek nem volna szabad így nyilatkoznia a nemzet tanácsában. Igaz, hogy Anglia nem népszerű az európai szárazföldön a háború következtében, de mindig úgy volt, ha egy nagy hatalom megtámadott egy gyöngébbet, mindig a gyöngébb kettett részvételt maga iránt. Nem ismeri el, hogy Anglia pozíciója oly nagy mértékben ki nem elégítő, mint *Rosebery* hiszi, sőt az országnak a háború alatt tanúsított magartatása, s a birodalom szolidaritásának megnyilatkozása csak fokozta a többi hatalomnak Anglia iránt érzelt tisztelétét. A kormány foglalkozik a nagy katonai problémákkal, s a háború befejezése a főcélja.

Spencer csatlakozik ahhoz a dicsőrethez és esodálathoz, amelylyel a brit katonákat kitüntetik s teljesen hozzájárul ahhoz, hogy a *délafrikai köztársaságoknak* nem lehet megadni a függetlenséget.

Salisbury miniszterelnök örömet fejezi ki a halottak fölől s azt mondja, hogy egyelőre lehetetlen a délafrikai kérdés jövendőbeli rendezésével meheképp, mint hipotétikusan foglalkozni. Semmi sem nehezebb és haszontalanabb, mint előre meghatározni, hogy mi-

lyen eljárást fognak valamely esetleg bekövetkező esetben követni, amelynek idejét és általános jellegét lehetetlen előre látni. Ez a miniszterelnök válasza minden kérdésre, amelyet hozzá ebben a tárgyban intéznek. *Spencer föltételekről* is beszél. Nézetek, úgy látszik, az, hogy ha valamely nemzet minden provokáció nélkül betér egy másik nemzetek a területére, ez utóbbinak kötelessége a betörőket megverni és azután megkérdezni, hogy milyen föltételek mellett hajlandók békét kötni. Határozottan visszatartja azt a föltételt, hogy Angliának, amelyet méltatlannak méltának, kötelessége volna előállni és megmondani, hogy mily föltételek mellett hajlandó magát a támadóknak megadni. *Ha békét lérenek, akkor majd megmonadjuk, hogy mily föltételek mellett köthető meg a béke.* A boerok mindig visszaesítették azt a gondolatot, hogy békét akarnak kérni. *Anglia nem szorhat ki esatlélül amnestiát, hogy az ellenség, amely a békét megbontotta, Anglia jogait megsértette és a király birtokaira nyomorúságot hozott, arra bírja, hogy mérsékelje magát és békét kérjen.* Ha az ellenség békét akar, *ám jöjjen és mondja meg.* Amíg ezt nem teszi, jobb, ha a kormány minél kevesebbet beszél róla.

Salisbury azután védelmére kel az ostromállapotnak s azt mondja, hogy hadijog nélkül hadviselés lehetetlen. Ha a háború az angol legyverekre nézve nem szükségesen vagy az angolok nagy áldozatainak meg nem tevelőden végződnek, a következmények valamennyi világrészben érezhetőek volna. Ha Angliát rávennék, hogy beleegyezzen a kérdésnek olyan rendezésébe, amely a föltételek megadás szó mögé rejtőznék és ha Anglia olyan embereknek, akik a királyságnak egy részében laknak, megengedné, hogy idegen népekkel egyezkedjenek és legyvereket gyűjtsenek, olyan lakosság keletkezne, amely idegen népeknek alkalmas adna arra, hogy ellenük intrikáljon és módot keresne arra, hogy a függetlenséget, amelyet Anglia neki meg nem ad, erőszakkal szerezzék meg magának. Mindez bekövetkezhetne, ha a parlament bizonyos érdekelteket vagy fanatikus angol elemek nyomása alatt lemondana arról a kötelességről, hogy a királynak abban a két gyarmatban biztosítsa a szupremáciát.

Erre elfogadták a följáratit javaslatot, s az üléseket hétélig elnapolták.

London, január 17.

Desart főügyész indítványára a rendőrbírósg leltározató parancsot adott *Lynch* *Arthur* újonnan megválasztott képviselő ellen, aki állítólag ezredes volt a boer hadseregben és az angolok ellen harcolt. *Lynch*, aki most Párisban van, azt állítja, hogy akkor, mikor *Aggyvert* fogott Angolország ellen, már transvaali polgár volt. Az angol részről ellene megindított eljárásnak az a célja, hogy megakadályozzák képviselői helyének elfoglalását.

London, január 17.

A városi kormányzat elhatározta, hogy Chamberlainnek az ország valódi érdekeinek tett szolgálataikért föliratot nyújt át.

Vilmos császár és Amerika.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Berlin, január 16.

Európaszerinte föltűntelt kelt az a szokatlan és meglepő előzékenység, — szinte kacérokodásnak lehetne nevezni — amelylyel Vilmos császára legutóbbi időben az Északamerikai Egyesült-Államokat kitünteti. A sürgönyváltás *Roosevelt* elnökkel, *Henrik* porosz herceg amerikai utja stb. mennyi tény, amely arra vall, hogy Vilmos császárnak valamelyes szándékai vannak Amerikával; az iránt, hogy voltaképpen miben állnak ezek a szándékok, teljes tájékozatlanság uralkodik még itt Berlinben is.

Azzal mindenki tisztában van, hogy yankeek merőben platonikus szeretetreméltóságok árán nem kaphatók meg arra, hogy a német imperializtikus világpolitika céljait elföldzitsák, amelyek esetleg a saját érdekeikkel is ellentétbe jöhetnek. Következésképp Vilmos császár szándékai csak kézzelfogható szivességek árán számíthatnának a washingtoni kabinet támogatására, e szivességek pedig — Amerikáról levén szó — alig képzelhetők egyebeknek, mint engedményeknek és kedvezményeknek az anyagi érdekek terén.

Az Egyesült-Államok a leghatalmasabb és legveszélyesebb vetélytársra az európai államoknak úgy az ipar, mint a földművelés és kereskedelem, tehát mondhatjuk, az összes nemzetgazdasági ágak tekintetében. Vas- és gépiparával a német

megfelelő iparokat fenyegeti; gabona- és nyers-termény-kivitelével Ausztria-Magyarországnak és Oroszországnak súlyos károkat okozhat; kereskedelme veszedelmes konkurrens az összes európai kereskedelemnek. Ha már most a kormány akár az ipar, akár a földművelés terén lényeges engedményeket volna hajlandó az Egyesült-Államoknak tenni, kétségkívül maga ellen zudítaná az első esetben a németországi iparosokat, a második esetben az agráriusokat és illuzióriusú tenné az agráriusok pressziója alatt készült vámtarifajavaslatot, nem is említve azt, hogy ezen eljárása mindennek inkább volna mondható, mint barátságosnak a szövetséges Oroszország-gal szemben.

Efféle fejtegetéseket sűrűn lehet hallani a legkülönbözőbb itteni körökben és kétségtelen, hogy a hírtelen támadt nagy barátság az Egyesült-Államok iránt alkalmas gondolkodóba ejteni nemcsak a legközlebről érdekelt szomszédokat, hanem a többi európai államokat is. Mindenesetre nemcsak érdekes, hanem igen fontos is volna tudni a szándékok, amely e föltűnő jelenségek alatt lap-pang. A meglepetések a politikában is rendszerint kellemetlenek, de még kellemetlenebben érintenek azok, amelyek a közgazdaságtan terén bukkannak föl.

P-1.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, január 17.

Londonból is, Brüsszélből is sűrűn jelentik, hogy a délafrikai békekötés nemokára megysz. Miután a harctérről érkező hírek éppen nem mutatnak arra, hogy a békét legyőzött ellenséggel kötik meg az angolok, azt kell hinnünk, hogy az angol kormány a le nem győzött, még folydást erős harcban álló boerokkal tárgyal a békekötés ügyében. Ez a különbség lényegesen befolya a békepontok tartalmára, mert nyilvánvaló, hogy Anglia nem diktálja a maga kénye-kevede szerint a feltételeket, hanem kénytelen lesz épp úgy alkudozni, akárcsak a boerok.

Hogy valamelyes tárgyalások folynak London és Brüsszel közt, azt különféle külső jelből sejtik. Egy aláhuzott, titokteljes brüsszeli távirat is ilyesformára enged következtetni. Erről s a többi idevágó hírről a következő jelentéseket kaptuk:

Mafeking, január 17.

A *Kemp* és *Colliers* parancsnokai alatt álló boerok a mult heten kombinált előnyomulással a vasuti vonal keleti oldaláról átkeltek a nyugati oldalra. Egy boer csapat Mafekingtől nyugatra *Villarsdamba* érkezett és meglepte az ott lévő angol helyőrséget, amelylyel harcra keveredett. Egy másik csapat innen nyugatra *Janniaribad* mellett marháat szákmányolt és felgyújtotta a szekereket. Más csapatok meg *Maritzam* és *Kranpan* helyőrségeit támadták meg. Az angolok egy páncélos vonatot vontak be a harcra. A harctéren három elesett boert találtak és egyet elfogtak. Néhány marháat visszavettek a boeroktól. Azt hiszik, hogy az ellenség ezer marhával elmenekült. A boerok zöme a vasuti vonaltól tíz mérföldnyire vonult vissza.

Kopenhága, január 17.

Lindholm dán ezredes, aki chilei szolgálatban van, meglátogatta *Krüger*t, s azt a tervet terjesztette eléje, hogy a délafrikai boerok Chileben telepedjenek le. A chilei kormány hajlandó minden boernak utazási költségét fedezni, hetven hold földet ajándékozni s megfelelő pénzelőletet adni.

Amsterdam, január 17.

A *Handelsblad* a transvaali koncentrációs táborból megszökött *Cornelissen* elbeszélése nyomán újabb adatokat közöl az angolok embertelenségéről. *Cornelissen* állítja, hogy tanakkal igazolja az események megtörténtét. Jelentése így szól:

A mult év márciusban és áprilisban *Plumer* tábornok elloglatta *Vaterberg* és *Zoutpansberg* kerületeket. Az asszonyokat, gyermekeket *Pietersburgba* szállították. Körülbelül nyolcszázan voltak. Mivel *Pietersburg* nem volt egészen biztos, a szerencsétlenek az ireni koncentrációs táborba vitték, ahol nyolcszáz közül három hónap alatt száz meghalt. Ekkor *Kitchener* parancsot adott, hogy a foglyokat a nagy halandóság miatt lehetőleg szállítsák szülőföldjükre. Ez azután a következő módon történt: Minden héten száz embert tettek vonatra. A lokomotív mögött nyitott kocsi volt asszonyokkal és gyermekekkel, azután páncélos, zárt kocsi huszhuszonöt katonával, ismét nyitott kocsi foglyokkal és

így ment ez váltakozva az egész vonaton, amelynek végén néhány jól megrakott élelmiszer-szállító kocsi volt. Csak a véletlenül tulajdonítható, hogy a boerok mindössze egyszer támadták meg a vonatot. E támadások több asszonyt és gyermeket megöltek és megsebesítettek. *Biemann* asszony három golyót kapott, meghalt és *Page* kisasszony is belehalt a sebébe. Amikor a boerok észrevették a bajt, természetesen azonnal megszüntették a tüzelést. Ilyen módon *Kitchener* tíz vonatot katonával és élelemmel *Pietersburgba* tudított szállítani, ami máskülönbön akkor bizonyára nem sikerült volna neki. Ez a gyalázatosság nem a harc hevében történt, hanem a tiszték rendelkezése.

London, január 17.

Chamberlain az ausztráliai államszövetség elnökéhez táviratot intézett, amely szerint az anyaország lakossága és kormánya hálával vette tudomásul az államszövetség határozatát, s örömmel fogadja a brit csapatok és a brit hadviselés ellen intézett vádakat nyilvános visszautasítását.

London, január 17.

Ma kétkönyvet adtak ki a koncentrációs táborokról. A kétkönyvben van *Kitchenernek* egy december 6-iki távirata, amely felsorolja *Schalk-Burger* panaszait, amelyek szerint a boerok családjait állítólag barbár módon hurcolják el otthonukból. *Kitchener* erre azt válaszolta, hogy kész azokat, akik a táborokat el akarják hagyni, rögtön elbocsátani. A kétkönyv azután *Milnernek* január 8-án kelt táviratát közli, amely szerint a boeroknak a partra való elszállítására nagy nehézségekkel jár, mert ninosenek könnyen hozzáférhető s vízzel ellátott helyek. A kétkönyv végül *Chamberlainnek* január 14-én kelt táviratát közli, amelyben örömmel veszi tudomásul *Milnernek* azt a január 11-én kelt jelentését, hogy a gyermekhalandóság *Transvaalban* és *Oranjenben* csökkent és noha *Nataban* kevésbé kedvezők a számok, mégis köszönetet mond a hatóságoknak a helyzet javítására irányuló fáradozásokért s azt a meggyőződését fejezi ki, hogy ha a hatóságok tovább is így fáradoznak, a táborokban nemokára normális állapotok fognak uralkodni.

Hága, január 17.

Az alsó kamarában a külügyi költségvetés tárgyalása alkalmából a szónokok sajnálkoztak azon, hogy a kormány a délafrikai háború befejezése érdekében semmit sem tett, s nagyon komoly dolognak tartják a németalföldi ambulancia jogvartársát. A felszólalók szerint az angol hírekkel szemben a hollandi kormány tulságosan hiszékeny.

Brüsszel, január 17.

Ravelin *Sándor*, *Edvárd* király titkos futárja intézkedett és miután az angol követnek több igen fontos okmányt adott át, visszatartott Londonba.

HIREK.

Budapest, január 17.

— BUDAPESTI NAPLO. Január 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király aróképe. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy a király ma ismét ült *Horowitz* Lipót festőművésznek aki életnagyságban festi a királyt a budapesti tiszti kaszinó díszterme számára. A képet a jövő hónap 8-án fogják leleplezni.

— Az angol koronázás. Londonból táviratozzák nekünk, hogy *Edvárd* király koronázásán az idegen uralkodók a trónörökösök vagy a trónhoz legközelebb álló hercegek által fogják magukat képviseltetni. A fejedelmi kastélyokban már készülődnek az idegen udvarok képviselőinek elszállásására.

— Új rendes egyetemi tanárok. A budapesti tudományegyetem tanácsa legutóbbi üléséből kitöltőlag előterjesztést tett a közoktatásügyi miniszterhez négy rendkívüli tanárnak nyilvános rendes tanárrá való kinevezése iránt. Ezek a tanárok a következők: *Dr. Kiss János* hittudományi tanár, az ismert bölcsész, *dr. Szentmiklósi Márton* a római jog, *dr. Király János* a magyar alkotmány és jogtörténelem s az európai jogtörténelem, végül *dr. Kmetty Károly* a magyar közgazdasági jog nyilvános rendkívüli tanára.

— *Henrik herceg* Amerikában. Berlinből jelentik, hogy *Henrik* herceg a legkiválóbb amerikai yacht-tulajdonosokat meg fogja hívni a kieli yachtversenyre. A herceg a német császár értékes ajándékát viszi magával *Roosevelt* *Alice* számára. A herceget többek között *Tirpitz* tengerészeti miniszter és *Trotha* kapitány is elkíséri Amerikába. A herceg február 15-én indul el és március végén tér vissza.

— **Szóll Kálmán állapota.** Bécsből telegrafálják nekünk, hogy Szóll Kálmán miniszterelnök állapota állandóan kedvező. Javulása tartós és vasárnap vagy hétfőn a miniszterelnök már visszautazik Budapestre. De a bécsi Bankgasseban, ahol a magyar ház van, még ma is akkora elevenség észlelhető, mint az operációit követő két első napon. Folyton robognak a kocsiak a magyar ház elé, tudakozódókat hozva, gyalogszerrel is jönnek tábornokok, udvari méltóságok, főhercegek, osztrák miniszterek köldöttei. A távirat kihirdők pedig szakadatlan sorban jönnek, a legtöbb telegramm persze Magyarországból érkezik. Mindez természetesen alaposan felforgatta a magyar ház nyugalomát, sok munkát juttatva báró Skerlecznek, a miniszterelnök derék titkárnak, aki a világot sem utasítana el egyetlen tudakozódót sem és rátermettségének nagy próbáját adta. A miniszterelnök most sem akar tudni a nyugalomról. Fáradhatatlanul dolgozik egész nap, sőt még a látogatók közt is akad akárhány nagy ur, akivel országos nagy érdekekről kell tárgyalnia.

— **Porosz herceg Trisztben.** Trisztből táviratozzák: Ebner, a tengerészeti hatóság elnöke ma délután 11 órakor a Charlotte hajón viszonzotta a német hajó parancsnokának látogatását. Sandrinelli pogármester is akkor tette látogatását és Ebnerrel együtt tért vissza. 12 órakor Adalbert porosz herceg a Charlotte-ról a Monarch osztrák-magyar tengernagyra hajóra ment, ahol Ripper ellentengernagy, a hajóraj parancsnoka reggelit adott a herceg tiszteletére. Azután a herceg több hajójárat tekintett meg és este részt vett Kneissler ellentengernagy ebédjén.

— **A persa sah Európában.** A *Politischer Correspondenz* jelenti Teheránból: A persa sah az idén vesebaja miatt Contrexévillbe és esetleg Marienbadba jön és ez alkalommal meglátogat néhány udvart, különösen a londonit és a berlinit.

— **György herceg.** A hatalmak megbízásából György görög herceg kormányzó tudvalevőleg Kréta szigetét. Mint kormányzóról most nagyon szép dolgokat írnak róla jellemzésül Athénből. Aki a herceggel beszélni akar, beleiája a nevét az erre a célra szolgáló könyvből. Az etikett nem szereti a herceget. Rendesen állva fogadja azokat, akik nála jelentkeznek és csak nagyritkán kínálja meg helylyel Krétában egy-egy volt kapitányát. Egy kihallgatáson az egyik ember ruhája miatt mentegetőzött, mire a herceg ezt felelte:

— Jobb ruhában nem jelenhetsz meg előttem, mint ebben a rosszban, amelyet a legutóbbi háborúban viseltem.

A herceg lehetőség szerint maga akar meggyőződni a sziget viszonyairól. A pásztorktól, akikkel találkozik, az adóbehajtás módja felől tudakozódik, bejelentés nélkül megjelenik az iskolákban és az ő ki birodalmában felmerülő ellentéteket gyakran egy szóval kiegyenlíti.

— **Tenorista-szerelme.** Mattucci operatőres Trisztben, szeretete Cofar Cecilát, aki tizenhét éves volt. Mattucci el akarta venni a lányt s megkérte az anyjától, de az anya kosarat adott neki. Mattucci erre megölte a lányt s elment az olasz konzulátushoz, ott elmondta a dolgot, mire átadták a rendőröknek s azok locsukták. Mattucci a fogságban késél meg akarta ölni magát, de ez nem sikerült neki. Ez a rövid története a trisztii szerelmi históriának.

— **A walesi herceg Berlinben.** Berlinből jelentik, hogy a walesi herceg Vilmos császár születésnapjára minden biznnyal odaérkeznek és onnan el fog utazni németországi rokonainak látogatására.

— **Báró Orczy halála.** Báró Orczy István, született Liphay báróné 84 éves korában meghalt. Az elhunyt báróné a szabadságharobban nem egyszerűen tanjüel adta nagy hazaszeretetének. A világoi fegyverletétel után testvérével, gróf Csekonicseval együtt az Újépületbe internáltak. Utolsó éveit itt töltötte a fővárosban, ahol az Üllői-úti házában a halál utólréte.

— **A drótnálküli táviró.** Szentpétervári hírek szerint Pávudsky ezredes, a drótnélküli földtávirás leltárlója azt állítja, hogy Marconi távirója nagyon sokat függ a klimatikus viszonyoktól. Ezért nem sikerült neki összeköttetést létesíteni a múlt év áprilisában Nizza és Corsica közt. Ugyancsak a klimatikus viszonyok miatt használhatatlan Marconi rendszere Afrikában, valamint Észak-Európában június, július és augusztus hónapokban. Dél-Európában pedig csakis az énekek három leghidegebb hónapjában használható.

— **Adomány az újságírók egyesületének.** Dr. Elischer Gyula egyetemi tanár, mint a budapesti orvosszövetség védnöksége alatt álló múkiállású végrehajtóbizottság elnöke, száz korona adományt küldött a Budapesti Újságírók Egyesülete segítőalapjának.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özevgy Pap Emilné, megboldogult Pap Emil jászabíró (Nagy-Ilonda) neje ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik tájfalalmát részvétükkel enyhítették s férje ravatalára koszorút küldtek.

— **Az alföldi sanatórium.** Gyuláról jelentik: Lukács György főispán és neje kezdeményezésére tudvalevőleg megalakult az alföldi sanatórium-egyesület, melynek célja az Alföldön nagy számban levő szegénysorsú tüdővész betegek számára szakszerű gyógyintézetet létesíteni. Az egyesület, mint már jelentettük, védnöknek főkérte József főherceget, aki a következő levelet intézte Lukács Györgyhoz:

Méltóságos főispán uram! Van szerencsém méltóságod tudomására hozni, hogy 6 ósaszári és apostoli királyi főispán, legkegyelmesebb királyunktól elnyertem az engedélyt az alföldi szegénysorsú tüdőbetegek sanatórium-egyesülete felállítására a védnökséget elfelve. Legyen arról meggyőződve, hogy ezen egyesület emberbaráti, hazafias és jótékony célját szem előtt tartva, mint védnöke, érdekeit buzgón fogom előmozdítani és annak főtitkárságát legbensőbb örömmel elősegíteni.

Magamat kedves emlékébe ajánlva, maradok Alcsuhton, 1902. január hó 13-án méltóságodnak őszinte tiszteletjé

József jhg.

A főherceg elhatározása az egyesület körében nagy örömet keltett, mert hathatós biztosítéka annak, hogy az egyesület nemes célját rövid időn meg fogja valósíthatni.

Örvendetes tény, hogy a sanatórium-alap javára már eddig is nagy alapítványokat tettek Békésvármegye közönsége, Schlauch Lőrinc bíbornok, gróf Almásy Dénes, gróf Almásy Kálmán, gróf Károlyi Tibor, gróf Bolza Pál és mások. Az egyesületnek már sokszakra menő tagja van.

— **A király mulat.** Az angol királynak a napokban az a szomorú ötlete támadt, hogy szórakozni akar. Egyedül, magányosan, otthon, ahol nem látják, ahol nem jön vele szembe Chamberlain ur, akinek látára menten észbe jut egy nagy, véres csatamező, melyen ezrével haltszegen a leölt alvtalvók. A király mulatni akart s elhozatta Sandringhamb a Harvey társulatát, hogy játsszon el előtte egy érzelmes és szép szindarabot. Eljátszották hát a király előtt a *Cigaretta-munkás románc* című érzelmes és szép szindarabot. Ez a darab, melynek szövegét nem ismerjük, bizonyosan megható történet egy szegény cigarettamunkásnak, aki ezenfelül még szerelmes is valami hidegvérű, angol Carmenbe. A király gyönyörködve nézte az előadást, sajnálkozott a cigarettamunkás s talán egy percre boldogabb volt. Vagy talán nem is volt? Talán szégyelte, vagy elszomorodott azon a hihetetlen sorscsapáson, hogy király léte megcserélne egy cigarettamunkással, akinek nincs is más baja, csak az, hogy szegény s hogy szerelmes?

— **A Petőfi-koponya.** Bartók Lajoshoz, mint a Petőfi-Társaság alelnökéhez, a következő tartalmú német nyelvű levél érkezett Köhalomról:

— Szentanuja voltam a segesvári szerenésletlen ütközetnek, melyet a Küküllő völgy északi részén emelkedő hegyoldalon, az erdő sűrűjében rejtőzve, ugyszólván közvetlen közelből szemléltem elejétől végig. Az összes eseményeket pontosan megfigyelhettem, míg alant a völgyben folyt a harc. Egyetlen egy osztrák katona sem vett részt a csatában, az egyedül gróf Alberti őrnagyot kivéve, aki az orosz vezérkarhoz volt beosztva. s akim ismertem. Lehetetlen tehát, hogy az osztrák hadseregnek valamelyik szébe a segesvári csatában jelen lett volna, s Petőfi fejét levágta volna. Ehhez járult még az a körülmény is hogy Petőfi azokban az izgalmas, harcias időkben nem örvendett még annak az általános nagy elismerésnek, mely utóbb, sönedsébe időkben osztályrészévé lett. Ennélfogva akkor bizonyára senki sem érezte indítatva magát arra, hogy Petőfi fejét levágja, s mint becses ereklyét őrizze a késő utókor számára. Valószínű tehát, hogy a Petőfi-koponya felfedezéséről szóló hír pusztá mese, mely egy képzeltetéséből megáldott egy szülemény. Azzal az óhajással mindamelllett, hogy a Petőfi-társaság fáradozását siker koronázza, maradok nagyságodnak tiszteletjé: dr. Müller s. k. orvos.

— **Születésnapl ajándék.** A legtöbb ember ajándékot kap születése napjára. A legtöbb várja is, hogy kapjon s duzzog, ha nem adnak. A ritka ember azonban ajándékot ad a saját születésnapján másnak s boldog, hogy adhatott. Konkoly Thege Miklós az a ritka ember aki nemes ajándékát, ősi birtokát hatvanadik születése napjára adta ajándékba a nemzetnek. A születésnapj gratuláció bizonyosan ugy lesz legkedvesebb a nagylekű ajándékozónak, ha azt kívánják, hogy sokan adjanak hasonló gazdag és nemes ajándékot a nemzetnek.

— **Letartóztatott kém.** Podvolocsizska határállomásról azt jelenti a lemberg Szlovo polskie, hogy ott Horovitz ügynököt letartóztatták kémkedés gyanúja miatt. Horovitz a przemysli vartüzérségnél szolgált. Azt hiszik, hogy Oroszországnak katonai titkokat adott el. Két hét óta ez a harmadik e fajta eset.

— **Uj római temető.** Frankfurtból jelentik hogy Praunheimban római temetőt leedeztek föl, amely Németország legnagyobb római temetője. Eddig százötven sirt találtak, de ez csak egy kis része a temetőnek. A leletek nagyon értékesek.

— **Nincs többé üres nézőtér.** A gazdasági válság eme keserves napjaiban ugyancsak szenvednek a színházi és hangversenyállalkozások is. Szenzációs darabok tárong nézőtér előtt darálódnak lo és a leghirebb virtuózok üres padosok előtt ragyogtatják csudás művészetüket. Hogy milyen deprimáló hatással van a művészekre az üres nézőtér, azt nehéz elmondani szentimentalizmus nélkül és volt már rá eset, hogy ünnepekt primadonna, látván az érdeklődés hiányát, buskomorságba esett és a színházból egyenesen a kidegyógyintézetbe jutott. Tehát nemcsak a közbiztonság, de a humanitás szempontjából is igen dicseretes munkát végzett a főkapitány, amikor egy rendeletével implice arról is gondoskodott, hogy ezental se hangversenyteremben, se színházban ilyen szomorú látványt el ne keseríthesse a közmelegkedőket. Legutóbb tudniillik többször megtörtént, hogy színházban és hangversenyeken zsebmetszők furakodtak a közönség soraiba és ellopták a művészet rajongóinak óráját és láncát, ami még akkor is nagy baj, ha meggondoljuk, hogy a művészet rajongóinak nem igen szokott órájuk és láncuk lenni. Elvégre még mindig van néhány gazdag ember is, aki színházba és hangversenyekre jár, csak hogy attól lehet tartani, hogy egy némelyikük örömmel kapna valami ürügyön, hogy a művészet pártolását abbahagyhassa. A vagyoni bizonytalanság pedig erre igen alkalmas ürügyül szolgálhatna. A főkapitány tehát a magyar művészetnek is nagy szolgálatot tett, amikor intézkedett, hogy ezental minden színházi előadás és hangverseny titkos rendőrök szemmel tartásuk a zsebmetszőket. Eltekintve már most attól, hogy ez a körülmény egyszerűen a detektivekben állandó közönséget biztosít művészi vállalkozásoknak, másrészt pedig tizenhárom mecenásunk aranyóráját és láncát minden veszedelemtől megóvjaa, azt se szabad elfelejtelnünk, hogy minő áldásos befolyással lesz a hangversenyek állandó látogatása titkos rendőrök zenei műveltségére. Hallásuk biznnyal finomulni fog és a leghalkabb tolvajlépést is megneszeli, aminek a fővárosi közbiztonság nagy hasznát fogja látni. Egy némely énekesünkre és énekesnőnkre, aki a magas hangokat el szokta csenni, vezétes csapat mér a főkapitány rendeleite; elvégre a rendőrség jelenlétében mégse lehet ilyen huncutságot elkövetni. Nem tudjuk, miként fognak eljárni a detektivek egy némely színházban azokkal szemben, akik ott a napot lopják meg este is. Kivánságok vagyunk még arra is, hogy vajjon elfogják-e azokat a zeneszerzőket, akiket lopáson érnek. Csak egy veszedelem fenyeget: a művészet állandó élvezése rajongó műbarátokat fog csinálni a detektivekből, akik révedező szemmel és elragadott lélekkel merülnék el a gyönyörűségben. Es akkor ók lesznek a legalkalmasabb áldozatok a tisztelt zsebmetszők számára.

— **Még egy Akadémia.** Még egy magyar tudományos Akadémia, holott néha ez az egy is sok. Olyankor tudniillik, amikor a konzervativizmussal és a kényelmes, lusta maradisággal meg kell küzdeni a haladó tudományok. Egyáltalában pedig: kevés. Nem dolgozik annak a kis munkának, amit kielejt, nincs a tudományra nézve semmi jelentős eredménye. Pártoskodással forgácsolja el még azt az amugy sem nagy erőt is, ami csarnokában összpontosul... Ebben a tekintetben igazuk van a kolozsváriaknak, amikor újra foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy még egy magyar tudományos akadémiát alapítsanak az erdélyi részek számára. Illetőleg a tudomány számára, vagy bát igazán nem tudja az ember, hogy miért is volta-keppen, mert az a néhány sor, amelyet a mozgalomról írnak Kolozsvárról, nem magyarázza meg elég világosan az új Akadémia alapítása szükségességének indokait. Azt írják tudniillik, hogy kolozsvári tudományos körökben komolyan foglalkoznak azzal a tervvel, hogy az erdélyi részek középpontján, Kolozsvárt egy Magyar Tudományos Akadémia állíttassék fel. Ezt az ideát még néhai dr. Fényi Henrik egyetemtanár hozta felszűre. A Magyar Tudományos Akadémia az erdélyrészi tudományos törekvések iránt érdeklődést egyáltalán nem tanusít. A létesítendő Akadémia tervezeten máris dolgoznak, a részleteket azonban egyelőre a legnagyobb titokban tartják.

— **Jótékony adományok.** K. V. Cs. jellel 3 korona 60 fillért kaptunk a kenyérszító-bolt javára. — Lengyel István (Magyar-Ovár) I koronát küldött az ingyen tejszó-bolt javára. — A szives adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **Téli élet Tátrafűtőden.** Előkelő közönség élvezi az új-tátrafűtő sanatóriumban a valódi havasi téli szépséget és örömeit. Ott vannak többek közt: Fikler Gyula egyetemi tanár neje (Budapest), dr. Bruckner Ernőné (Debrecen), Szombatfalvy Albertné (Budapest), Budás úszárkapitány neje (Debrecen), Kertész rendőr-lőkapitány neje (Nyiregyháza), Kulcsár Borbála (H.-Szoboszló), Eggenhoffer Teréz (Budapest) stb. Szánakázás, korszolyázás és szki-sport vigan folyik a kies iürdőhelyen, míg a betegek a verőfényes napon hevérszerve használják a levegőkrutát.

— **Aszfaltbetyárok s a hölgyek.** Csak nemrégiben egy párisi hölgy olyant ütött esernyő-jével egy szemtelenkedő aszfaltbetyár fejére, hogy az belehalt sebébe. Ez a dolog újból aktualissá tette a nálunk — sajnos — örökké aktuális kérdést, hogy miképpen védekezzenek a hölgyek az aszfalt-lovagok ellen. Egy pétervári újság kérdést is intézett olvasóihoz. A beérkezett válaszok közül a következők érdemelnek különösebb figyelmet:

Auschenko, a híres regényíró így oldotta meg a kérdést: A legtöbb pétervári hölgy nem ad alkalmat az uraknak arra, hogy az utcán követik őket, mert a hölgyek követik az urakat. *Potapenko* így felelt: Sehoh a világon nem viselkednek a hölgyek olyan ügyesen a tolakodók ellen, mint az orosz hölgyek. Ha a dolog már elviselhetetlen, így szólnak:

— Hallja uram! Takarodjék, — ha akar.

Azt még sohasem hallottam, hogy orosz hölgy valakit aerculított volna azért, mert az utcán követte. Inkább azért, hogy nem követte. A híres orosz színész *Dalmatoni* azt ajánlja, hogy a nemes érzésű férfiak alkossanak egyesületet, melynek tagjai látható jelet hordjanak kabátjukon. Az egyesület célja az legyen, hogy az utcán járó magányos hölgyeket védje.

— **A civilizáció Kongóban.** Burrows Guy kapitány semmiképpen se tud megbarátkozni azzal a nem is emberségtelen, nem ártati, hanem a mi agyunknak egyszerűen elképzelhetetlen kegyetlenséggel, amivel a tehérek Kongó-államban elbánnak a feketékkel is meg egymással is. Egy csomó panaszt tett már a bestialis aljasságok elkövetői ellen otthon, a hazájában. Belgiumban, de semmi eredménye nem lett a jelentéseinek. Miután ilyenformán sikertelen az agitációja, elhatározta, hogy könyvet ad ki a tapasztalatairól. Ez a könyv mindenesetre egyike lesz a század legérdekesebb munkáinak. A Reuter-iroda egyik tudósítója beszélt is már róla Burrows-szal, aki csak ugy-előljáróba ezeket mondta el arról, hogy mi a könyvbe-íróglalándó írnivalója:

Az elmúlt évben Brüsszelbe jöttem és a Kongó-államban helygyeinek vezetésére hivatott Liebrecht parancsnoknak megírtam jelentéseimet. Elmondtam, hogy két helység asszonyait naponta megkorbácsolják. Megmutattam neki egy bennszülött lényképet, akinek belga katonák mindkét kezét levágták. Liebrecht fogta a képet, darabokra tépte és a papirkosárba dobta.

— Több példányom van belőle — szóltam ekkor a parancsnoknak — majd nyilvánosságra hozom azokat.

Az elmúlt januárban utolsó államügyész ténykedésem az a vizsgálat volt, amelyet egy belga társaság tisztviselője ellen vezettem. A vizsgálat iratait a kormányknak terjesztettem be, de hiú másolatuk nálam is megvan. Független, megbízható, tisztességes tanúk bizonyították, hogy az az ember a saját fiát egy zászlórudhoz köttette és testvérei jelenlétében bottal agyonverte; a holttestet aztán a bennszülötteknek vetette oda, hogy falják föl. Ugyanez az ember kilenc férfié és két nő-fogolynak maga metszette el a torkát, a hullájukkal fizette ki aztán bennszülött munkásainak bérért. Ez a belga gummit vásároló egy törzslőnökötől és fizetésül két élő férfit és hat nőt adott neki azzal a megjegyzéssel, hogy bíjék meg és falják föl őket. Ez a bestia pedig még ma is Belgiumban él, teljesen büntetlenül, pedig én a jelentést megírtam elene. A többiek: majd könyvemben szólnak.

— **Hirtelen elhunyt orvos.** Dr. Singer Simon 50 éves vägsyei orvos ma délután két órakor a Király-utca 53. számú háza előtt hirtelen rosszullett és összeesett. A mentők a Rökusba szállították, hol a szerenstent délután négy órakor agyszéhhüdes érte és meghalt.

— **A budapest-londoni táviró.** Budapest 1899. év végén nyert közvetlen táviróösszeköttetést Londonnal a végbéli, hogy a nyugat és kelet közti távirát-forgalom Magyarországon át a lehető legnagyobb gyorsasággal bonyolítottassék le. Hogy a magyar táviró működése mennyire megfelelt a várakozásnak, bizonyítja a budapest-londoni táviróvezeték az 1900. évben lebonyolított forgalomnak az 1901. évvel való összehasonlítása. E vezetékben kezeltetett 1900. évben 52,228 darab távirat 660,417 szó tartalommal; 1901-ben pedig 64,062 darab 852,015 szóval. Ez emelkedés tehát 1901-ben 11,839 távirat volt 191,598 szóval vagyis mintegy 23 százalék. Feitűnő volt az emelkedés a Bosznia és Görögországba szóló, illetve onnan eredő táviratoknál. 1900. évben kezeltetett 110 darab 1201 szóval, míg 1901-ben a forgalom már 11 818 darabra emelkedett 140,766 szóval. Ez az eredmény is lényeg bizonyítja *Hegyedűs* Sándor kereskedelmi miniszter helyes közgazdasági politikájának.

— **Angol istentisztelet.** A Hold-utcai református templomban vasárnap délelőtt teli tizenkét órakor angol istentisztelet lesz.

— **Vidéki hírlapiróladalom.** A Hódmezővásárhelyen megjelenő *Vasárhelyi Híradó* politikai lap felelős szerkesztését újtól kezdve dr. *Gonda József* ügyvéd, hírlapíró vette át.

— **Alapítvány a vörös keresztnek.** Herceg *Lobkovitz* Rudolftábornagy hadtestparancsnok a vörös kereszt központi alapja javára a saját nevében 100 koronát és felesége, *Lobkovitz* Rudolf hercegné nevében szintén 100 koronát adományozott. Ezzel a herceg alapítványa 840 koronára, a hercegnéé 300 koronára emelkedett.

— **Szerelm és telefon.** Marcel *Prevost*, legújabb érdekes cikkében a szerellemmel és a teleonnal foglalkozik. A drezdai telefonhálozat igazgatója megírtta, hogy a telefonos kisasszonyok „volégényei”, a telefon központi hivatalának kapujában várják a kisasszonyokat. Ehhez az esethez Marcel *Prevost* a következőket írta:

— Ha én telefon-igazgató volnék, sohasem adnék ki ilyen rendeletet. Inkább előadásokat tartanék a kisasszonyoknak s így szólnék: Önök, hölgyeim, abban a kedvező helyzetben vannak, hogy könnyedén a hivataluk van. Igaz, hogy unalmas irodai órákat kell eltölteniük, de azután szabadok. Ha már most valaki szerelmi ajánlatokkal közeledik önök felé, természetesen szabad idejüket rabolja el. Gondolják meg mindig, hogy az a bizonyos ur megérdemli-e azt, hogy szabad idejüket neki áldozzák föl s kérdezzék meg, hogy az a bizonyos ur föladozza-e a saját szabadságát az egész életre. Ha igen, akkor csak kövessék szívük sugallatát. De tíz eset közül kilencben az az ur gondolkodásba esik s úgy eltűnik, mint a kámfor. Önök egy barát-jelöltet veszítettek ugyan, de nem olyant, aki miatt sirniok kellene. A munkásnok szerelme után való vágyódásnak semmi köze sincs a szerellemmel. Ha azt mondaná önöknek valaki: Szeressük egymást egy pár hónapig s mondjon le ériem a hivataláról, szabadságáról, fizetéséről, nemde a szemébe kacsagnának az illetőnek. Ne féljenek, olyan gavallér nem fogja várni önöket itt a kapu előtt. — Így, hölgyeim! És most tegyenek ugy, ahogy jól esik.

Marcel *Prevost* tanácsai nem ujak, de találóak. Hanem azért kevés a remény, hogy megfogadják azok, akiket illet.

— **Megtagadott előtétel.** Felkértek bennünket a következő levél közlésére:

Tekintetes *Vas Ferenc* urnak, Budapestben. Tiszteit barátunk! Egyéni tisztességét érintő hazug hírek terjesztése miatt ma délután dr. *Uilmann* Pál urtól (Zrinyi-utca 3.) nevedben lovagias, legyveres elgétéit kértük. Dr. *Uilmann* Pál ur erre kijelentette, hogy előtételt nem ad és segédekét sem nevez. Erre dr. *Uilmann* Pál urnak kijelentették, hogy vele további dolgunk nincs. Mit is azzal hozunk tudomásodra hogy ezt az ügyet a te részéről befejezettek tekintjük. Fogadd kiváló tiszteletünk és nagybecsülésünk kifejezését, amellyel vagyunk, *Budapestben*, 1902. január 17-én ószinte barátaid dr. *Egyedi Artúr* s. k., *Gajári Ödön* s. k.

— **Az első erdő-hitbizomány.** Báró *Kemény* Kálmán és neje, báró *Bánffy* Polixéna marosvécsi uradalmukból hitbizományt alakítottak. A hivatalos lap már legközelebb közli a királyi leiratot, melylyel a hitbizomány alakítását a korona jóváhagyta. Érdekes, hogy ez az első erdő-hitbizomány, mely már az új rendszer alapján létesült. Jelentőseget ad neki a kormány ismételen hangoztatott álláspontja, hogy ugyanis szakit az eddigi rendszerrel és az erdő-s nemzetiégi vidékeken hitbizományokat csinál, hogy a magyar föld idegen kézre jutását a veszélyeztetett pontokon lehetőleg megakadályozza.

— **Véres bíróválasztás.** *Lunkán* nagy vérengzéssel választottak bírót. A község népe lélelészen magyar, lélelészen oláh, eddig az volt a szokás, hogy egyszer magyar, máskor meg oláh emberrel tölötték be a bírói széket. Legutóbb oláh bíró volt a faluban és a magyarok természetesen találták, hogy most magyar ember üljön a bírói székre. Az oláhok azonban az utolsó napon léptették föl *Cseha* Viszarót, aki előtével nap járt a löszgabirónál, ahol a kérvényeket beadta. *Méhes* Imre volt a magyarok jelöltje. A választáshoz megjelent szolgabíró mind a kettőt jelölte s megkezdődött a szavazás. Amikor a románok látták, hogy a magyarok jelöltje többségben van, előlították a község háza kapuját s a magyarokat nem akarták beereszteni. Ezt az erőszakoskodást rögtön bejelentették a szolgabírónak, aki rendet akart csinálni, de az oláhok nem távoztak a kapuból. Ekkor a magyarok erőszakkal akartak behatolni, amiből azután véres verekedés támadt. Az oláhok késsel támadtak a magyarokra, a magyarok is kést rántottak védelmükre és olyan heves verekedésre került a dolog, hogy *Jucze* Gligor és *Muntyán* Tódor még ott a harcra élen elvérzett s igen sokan súlyos sérüléseket szenvedtek. A verekedésre a szavazást feltüggesztették és az időközben táviratilag értesített csendőrség megérkezett s nagynehezen helyreállította a rendet, de azóta állandóan csendőrök őrkálnak a faluban.

— **Hitközségi gyűlés.** A pesti izraelita hitközség képviselő-testülete e hó 19-ikén délelőtt tizenegy órakor rendkívüli közgyűlést tart.

— **A koponya-járvány.** Valóban egyetlen egy nagy ember koponyája sem biztos, halála után. A Petőfi-koponya ügye nem az egyetlen Európában. A bécsi anatómiai intézetben feltéve őrzik *Haydn* koponyáját. Mikor *Haydn* meghalt, állított három barátja elhatározta, hogy megszerzi a nagy művész koponyáját. Tervüket ki is vitték, a koponyát valószínűleg a temető kápolnájából lopták el. A koponyát aztán káprapárlattal s fekete bárszennnyal párnázott üvegszekrénybe helyezték. — *Beethoven* fejéről, miáltal holtteste a ravatalon feküdt, ismeretlen kéz a haját lopta le. Mikor 1863-ban exhumálták *Beethoven* holttestét, konstattálták, hogy a homlokesontja hiányzik. — *Mozart* koponyája tudvaleőleg *Hyrll* tanár hagyatékából került a salzburgi Mozarteumba. Hyrtl a koponyát bátyjától örökölte, aki viszont a st. marxi temetőről kapta ajándékká.

— **Magyar újságíró a mormonoknál.** A párisi *Matin* estilapjának, a *Françaisnak* ma érkezett száma rendkívül érdekes amerikai levelet közöl a pusztuló mormonokról. A cikket dr. *Székelly* Béla kitűnő tehetségű kollegánk írta, aki most Kansas-Cityben időzik, egyébként pedig a *Matinnak* newyorki levelezője. A cikk elmondja Székely beszélgetését a mormonok pápájával, aki természetesen arra a konkluzióra jut, hogy boldogok a földön csak azok lehetnek, akik a mormon vallást követik. A mormon pápának, mellesleg megjegyezve, negyvenhárom gyermeke van.

— **A világ legegyszerűbb házasságai.** Amerikában ez ideig semmiféle akadály nem volt annak, hogy házasságban éljenek a szerelimesek. Ha se paphoz, se polgármesterhez nem mentek, hanem egyszerűen csak összekötötték, az is házasság volt. Nem vadházasság, mint ahogy minálunk nevezik az ilyen emberleg meg nem áldott kötetet, hanem a törvény által szentesített éppen olyan házasság, mint a többi. Újtól kezdve azonban új törvény lépett életbe — New-York államban. Szörnyen szigorú. Azt mondja tudniillik, hogy az ilyen együttélő párok csak úgy tekinthetők házaselekknek, ha írásban jelentik ki azt, hogy házasságban óhajtanak élni. Az írást aláíratták két tanuval és hitelesített a jegyzővel. E nélkül az írás nélkül nem érvényes a házasság. Mások között lehet menni paphoz, polgármesterhez előljárhoz a házassági szándékkal. Hanem ez már kompikáltabb eljárás.

— **Eladósodott magántisztviselők.** A *fumei tisztviselő* egyesület tegnapi választmányi ülésén *Tóth Géza* elnök szóba hozta azt a sajnálatos körülményt, hogy a fumei magántisztviselők nagyrésze el van adósodva. Ennek okát abban véli láttalálni, hogy Fiumében az osztrák perrendtartás van érvényben, amely szerint a magántisztviselő fizetése az utolsó fillérig lefoglalható. A kereskedők és pénzágensek szívesen nyu tanak hitelt a kis javadalmazású fiatal magántisztviselőnek is, mert tudják, hogy a fizetés-foglalás által hozzájuthatnak követelésükhöz. Ez a könnyű hitelszerzés aztán a magántisztviselő romlásra. Ha Fiumében is életkép a magyar polgári perrendtartás, amely kimondja, hogy a magántisztviselő fizetése csak 600 forintot felül foglalható le, nem csinálnak majd derűre-borura adósságokat. Miután a jogrendszer egyszerűsége ugvis megköveteli, hogy Szent István birodalmának területén az egységes magyar jog és eljárás lépjen életbe: az osztrák polgári perrendtartásnak Fiuméből való kiküszöbölésénél melleskes argumentum gyanánt a magántisztviselő helyzete is föllelthető.

— **De Wett haditudománya.** A *Pall Mall Gazette* délafrikai harctéri tudósítója *De Wett* haditudományáról a következőket írja lapjában: Altalában azt hiszik, hogy *De Wett* a régi boer módszer szerint harcolt, s hogy taktikáját csupán a józan ész diktálta neki. *De Wett* maga azt állítja, hogy haditudományát egy angol könyvből szerezte, amely a hetvenes években jelent meg, s a lovasság tábori szolgálatáról szól. Ez a könyv, amelyet ő már régóta tanulmányozott, *Mirus* vezérőrnagy, tehát egy német tiszt művének az angol fordítása. *De Wett* véletlenül jutott hozzá ehhez a könyvhöz, melyet egy angol ajándékozott neki, s nyomban hozzáogott a tanulmányozáshoz, hogy milyen eredményt, azt már tudja mindenké. Elég őszinte bevallani, hogy nem tudna ily sokáig ellenállani, pedig sajna, még sokáig ellen fog állni, ha nem e könyv utasításai szerint járt volna el különösen a földérintő és a biztossági tábori szolgálat tekintetében.

— **Újabb halálos párbaj.** *Berlinből* jelentik, hogy *Bennigsen* hannoveri tartományi tanácsos, *Bennigsen* nemzeti szabadelvű pártvezér legidősebb fia, ma reggel pisztolypárbajt vívott *Falkenhagen* földbirtokossal. *Bennigsen* a párbajban halálosan megsebesült. *Falkenhagen* önként jelentkezett a hatóságánál. A párbaj oka *Bennigsen* neje volt.

— **Robbanás egy papírgyárban.** *Litavából* jelentik, hogy a *Gretzer*-féle papírgyárban ma a délutáni munka megkezdése előtt egy szarítódob szétrobbant. A gyár belseje teljesen elpusztult, az épület pedig erősen megrongálódott. *Vanek* György raktárnok súlyosan megsebesült. A kárt 100,000 koronára becsülik. Az épület biztosítva volt.

— **A honvédség köréből.** A hadsereg rendelési közlönyének ma megjelent száma jelenti, hogy ő felsége megengedte báró *Féjerváry Géza* tábornagynagy, magyar honvédelmi miniszternek, hogy a bolgár katonai érdemrend nagykeresztjét eloadhassa és viselhesse. Kinevezte továbbá ő felsége *Hofmann Hugó* vezérkari ezredes, a magyar királyi honvéd-törzstiszti tanfolyam parancsnokát, a magyar királyi honvédelmi miniszterium II. ügyosztályának vezetőjévé. A magyar királyi honvéd-törzstiszti tanfolyam parancsnokságának ideiglenes vezetésével *Hasi Sámuel* vezérkari ezredes, a tanfolyam tanára bízott meg.

— **Halálkozás.** *Apatini Fernbach Antal* bácsmegeyi nagybirtokos ma Zomborban hirtelen elhunyt. *Schäffer-Boichorst*, a történelem tanára a berlini egyetemen, az éjjel meghalt.

— **Bankrobbantó Rosslyn lord.** Megemlékeztünk a minapában Rosslyn lordról, aki egy idő óta keményen farkasszem néz a monte-carlió bankkal. Tudvaleg egy amerikai konzorziom pénzével ment neki a nagy vállalkozásnak az általa feltalált és csalahatalannak mondott rendszerrel. Persze a legnagyobb érdekűdös kísérő az angol főurat, akinek az alakja körül újabb legendás históriák szövődnek. Monte-carlió jelentések szerint az ijiu lord a *trente et quarante*-on három évvel ezelőtt elvesztette óriási vagyont, azóta folyton azon törte a fejét, hogyan nyerhető vissza a pénzét. A tavasszal Mentoneban megismerkedett egy fiatal német matematikussal, aki azóta márt meghalt. Ez a fiatal ember átvizsgálta a lord számításait s ezközben, anélkül, hogy tudta volna, helyes nyomra vezette őt. Rosslyn kidolgozta a játéktervét, s a monte-carlió bank egy krupijerjét szerződtette, hogy belegyakorolhassa magát a rendszere szerint való játékba. Az első kísérletek lényesen sikerültek, s a lord játéksztalaita Amerikába ment ahol néhány pénzesembernek bemutatva a tudományát. Amerikában is bevált a rendszere, s ott csakhamar megalakult a konzorziom 750.000 korona tökével. A lord ekkor a szindikátus két megbízottjával Monte-Carlióba utazott, s megkezdte a játékot. Mindennap délután négy óra tájon kezd, mire nagy tömeg kerül össze körülötte. Az első néhány játékban nem vesz részt a lord, de időlegyzi, hogy a *rouge*, a *noir*, a *couleur* vagy az *inverse* nyert-e csak az ötödik, vagy hatodik játékban kockázatot ötszáz frankot, s a tétet mindig biztosítja a *jeu*-et *trente-un* ellen, amely esetben a banknak joga van az összes tétet felét bezsebelni. A krupierik természetesen nagyon érdeklődnek a lord játéká iránt, s egy hivatalnok minden tétét gondosan időlegyzi. Es sok játékos is megteszi, ezt abban a reményben, hogy rátalál a lord rendszerének a kulcsára. A lord az első ötszáz frankos tétet után három-négyezer frankot is megkockázta, s amint tizenkétezer frankot nyer, azonnal abbahagyja a játékot. Az első két hét alatt több mint kétszáz ezer frank volt a tiszta nyeresége. A bank hivatalnokai azonban azt mondják, hogy csak nyerjen. Majd elkövetkezik rá néve is az a pillanat, amikor megfordul a szerencsése, s a fejt veszve majd behorog a veszedelemben. Szóval egyáltalában nem hisznek a lord rendszerében.

— **A rendőrség és a razzikák.** A múlt szombaton tartott razzikák vonatkozólag a rendőri sajtóiroda a következő közleményt adta ki. Több napilap *Zsigray Lajos* és *Pozsgay Károly* letartóztatásáról megemlékezvén, azt, mint a rendőri razzia alkalmával ekövetett tulkapást tünteti fel. Ezzel szemben a rendőrségnél megjelent vizsgálat megállapította, hogy nevezettek nem razzia alkalmával lettek letartóztatva, hanem január 11-én este 1/11 órakor a Baranyai-téle táncteremben részeg állapotban közbotrányt idézvén elő, mindketten a VII-ik kerületi kapitánysághoz állítottak elő. Utközben az egyik (Pozsgay) időközben vágta magát és ott tetrengett. Reggelig mindketten kizsárolták s ekkor kihalgaták és az okozott botrányért 10—10 korona pénzbüntetésre ítélték őket, mely ítéletben megnyugodtak.

— **Simplon-várak.** Ezeket az olaszok építik a most épülő hatalmas Simplon alagutnak déli nyílásánál. Szemben a nyílással egy nagy vár épül, közvetlenül mellette pedig egy kis erőd, továbbá még a Crevola-híd is megerősítik, amelyen ha egy hadsereg az Alpseken átkel s Olaszországba akar jutni, okvetlenül végig kell mennie. A gothardi erődöket Olaszország ellen lehet használni, a Simplon-várakat pedig kitűnő védelmül Svájc ellen. A Simplon-várak építése megvilágít most már egy elmúlt esetet is. 1895-ben tudniillik Olaszország erősen kardoskodott a mellett, hogy a Simplon-alagut déli vége olasz területen legyen. Most már következtetni lehet, hogy mire volt ez jó.

— **Elgázolta a vonat.** *Dudás Lajos* bajmoki gazdát a Szabadkáról Zomborba közlekedő személyvonat ma éjjel elütötte és tejt teljesen összeroncolta. Holtan találták meg.

— **A katoná otthon.** *Stefanov Sándor* szegedi katoná *Szent-Elemeren* szabadságon volt és az ottani koromban *Csantó Pétert* agyonszúrta, többeket pedig megsebesített.

— **Vádak Musolino ellen.** A *Iuccai* államügyésznek végre sikerült rendbe szednie azt az irtozatos sok bünt, melyet Musolino, a hirbirt briganti elkövegett. A vádlevél elkészült s Musolino hét gyilkosságát, öt gyilkossági kísérletet, két rendbeli rablással, három súlyos testi sőtáttással és négy rendbeli hatóság elleni erőszakkal van vádolva. Musolino áldozatai a következők: Francesco Sidari, Agostino Carmine, Stefano Zoccoli, Pasquale Sorrano, Alessio Chiorico, Pietro Ritrovati, Francesco Mari, Francesco Zirilli. Musolino büntársaiként a következők vannak vád alatt: *Parpiglia Rocco*, a briganti szeretője, *Giovanni Jati* és *Stefano Lorenzo*.

— **Növendékek táncestélye.** A *Szabados-Mazantini*-léle táncintézet növendékei tegnap, csütörtökön tartották meg táncvizsgájukat a *Förster*-léle vendéglő télikertjében, igen előkelő és nagy számu közönség jelenlétében. A táncvizsgán, amely az urakodó jókedvű hangulatot tekintve, bátran jólsikerült táncmulatságnak is nevezhető, két új táncot (a „Tyrolien“-t és az „Esmeralda“-t) mutatták be a növendékek, amelyeket Mazzantini tanár és Steiner karmester együttesen tanítottak be. A növendékek vizsgája tanítóknak mindenképpen becsületet szerzett, s utána kedélyes táncmulatság következett, amely a kora hajnali órákig tartott. Jelen voltak: Káldy Ilona, Tromb Margit, Spanraff nővérek, Horánszky Irén, Nádas Ilona Bródy Ilona, Duschok Teréz, Treipier Adél, Lederer Eteka, Marjer Amália, Lövinger Irma, Lugosi Elvira, Zirner Elvira, Zirner Margit, Sturm Mariska, Angyal Rozália, Lederemayer Karolina, Magyar Irma. *Asszonyok:* Novák Agostonné, Stuner Adoliné, Ujváryné Zirneré, Lugosi Benedekné, Mayerné, Magyar Györgyné, Horánszky Ferencné, Lederemayer Jánosné, stb.

— **A pénzeslevélhordó meggyilkolása.** A kolozsvári gyilkosság ügyében *Kossa Elemér* rendőrkapitány előtt tett vallomásokból egész részletességben alakult ki a borzalmas bűntett. A huszonnyolc éves *Friedrich Ferencnek* sokáig kellett rábeszélni *Szöcs Gyulát* míg az belement a sötét terbe.

— **Hagyjuk annyiban** — mondta — nagyon könnyen rájönnek az ilyen dologra.

De 14-én újra előállott *Friedrich* a dologgal a *Fehér Bárány*-vendéglőben. Közölte cimborájával, hogy minden elő van készítve. Megvan a lakás az utalvány ki van állítva *Kovács Albert* névre s azt *Szöcs Gyulának* kell átvennie, mert ő (*Friedrich*) már régóta ismeri *Bürger* pénzeslevélhordót. *Szöcs* ekkor már nem állott ellent. Együtt állapították meg a részleteket. A levélhordó a lakásban várak. *Szöcs* az irásztalnál fog ülni s átveszi az utalványt. *Friedrich* elrejtőzik a szobában. Mialatt a kézbesítő postás az aláírásokkal s kifizetéssel lesz elfoglalva, *Friedrich* hátról leüti. A gyilkosság napján *Szöcs Gyula* reggel 7 óráig aludt, *Friedrich* Ferenc félórával tovább. Délután 11 órakor *Szöcs* az irásztal elő telepedett, *Friedrich* a fejével a kályha mögé rejtőzött. Háromnegyed óra hosszáig várakoztak így.

— **Háromnegyed tizenkötökör** — mondja *Friedrich* — hallottuk künn a postás közeledő lépéseit. Még jobban behuzódtam a kályha mögé. *Bürger* benyitotta az ajtót s „*Kovács Albertnek utalvány!*” szavakkal belépett. *Szöcs* nyult az utalványért, mire a postás egyenesen az asztalhoz ment. Amikor a pénz elő akarta venni, előugorva, hirtelen egy hatalmas csapást mértem hátulról a fejére, amitől erős kiáltással összerogyott. Hogy elnémetsem, a homlokára mértem még erős csapást. Ettől az ütéstől a fejse kiesett a nyeléből. Látna ezt *Szöcs*, felkapta az asztalon álló vizes üvegpalcakot s a segítségért kiabáló postás fejéhez vágta úgy hogy az üveg darabokra zúzódt. Erre én a földön fekvő emberre vettem magamat s a kezemmel fogtam be a száját. A postás nagy erőszakkal és ujjamba harapott. *Szöcs* ezalatt a vízzel telt mosdótálát hozta oda s a vizet a postás szájába öntötte, hogy végképp megfojtsuk. De én már akkor hallottam, hogy az ud-arom mozgolódás van. Hamar magamra kaptam felső kabátomat és kifutottam az ajtón. Az udvaron menekülés közben többen megfogtak és átadtak a rendőrségnek.

Szöcs az előzményekre megegyezően vall, de a kivételről azt mondja:

— **Bürger** engem nem ismer és gyanútlanul közeledett hozzám az utalvánnyal. Mikor *Friedrich* leüti a postást, én megrémültem és löngorva kiszaladtam az előszobába. *Friedrich* utánam kiáltott: „It ne hagyj egyedül!...” Erre én visszamentem és láttam, hogy *Friedrich* a véresejű ember meliél térdel. Ekkor felkaptam a mosdótálát és vizet öntöttem a postás vérral borított fejére, arára, hogy a vértől megszabadítsam és lájdmált enyhíthesem. A kívülről hallatszó zajra *Friedrich* hamar menekült, én pedig az ablak mélyedésébe rejtőztem, hol elfogtak.

A rablói-gyilkosok esküszikél előszűnőleg csak májusban kerülnek.

— **Fellémet halott.** E hó 11-én Budapestre érkezett 703. számú gyorsvonat II. osztályu kocsiában — mint megírtuk — meghalt egy ismeretlen férfi. Most megállapították, hogy az illető *Rollay István* sátorralja-uhelyi születésű 60 éves nőtlen gyógyszerész, a lugosi gyógyszeriar tulajdonosa.

— **Zsur a magyar nők műkiállításán.** A harmadik zsúr volt ma a magyar nők műkiállításának Klótid-palotai üzsessz termeiben, amelyek zsúfolásig megteltek, olyannyira, hogy a hölgyvendégek nagy részének sem jutott ülőhely. A mai műsoron már nemcsak előlvasás szerepelt hanem zene és ének is. A leolvasó *Tormay Cecil* volt, aki *Az utolsó tavasz* című kis novelláját olvasta fel, *Stark Ludovika* pedig zongorakísérettel adott elő négy bájos dalt. A legközelebbi zsúr, hétfőn délután 5 órakor, *Fedák Sári* jog énekelni.

— **A vihar.** A tegnapi nagy szélvihar nagy károkat okozott a teleon és táviróhálózatban. A telelefon a város legtöbb helyén megrongálódott s a posta- és táviró-igazgatóságokhoz beérkezett jelentések szerint majdnem minden vonalon voltak kisebb zavarok. Az interurbán-telefonnak a *Kerepesi-ut* és a *Sip-utca* sarkán levő nagy állványa letört. Az igazgatóság kijelenti, hogy mind e károkat a legrövidebb idő alatt helyreállítja, úgy, hogy a forgalomban semmi-féle fenakadás nem lesz. A rendőrséghez és az előjáróságokhoz se ma, se tegnap nagyobb balesetekről nem érkezett jelentés. — *Szatmárról* írják, hogy ott ma nagy hóvihár dühög. A gyümölcsfák az eddigi meleg idő áras következtében kirügyezték a hirtelen nagy hideg miatt azonban a rügyeik most lefagytak, s így gyümölcsötlen nyárra van kilátás. — *Bécsben* ma is dult a vihar. Két embert oly erővel vágott a földhöz, hogy koponyatörést szenvedtek és meghaltak. Sok ember többé-kevésbé súlyosan sérült meg. — *Lembergben* egyre havazik és erős hideg szél fúj. A Magyarország, Bécs, Czernovic és Tarnopol felőli vonatok, amelyeknek reggel kellett volna odaérkezniük, a több méter magasságu nagy hóban megakadtak és a nyílt pályán vesztegelnek. — *Hamburgban* is óriási szélvihar pusztít. Az Elbe torkolatánál és Hamburg környékén olyan erős a szél, hogy a hajók nem indulhatnak utnak. Több hajó a tengeren fölborult és elsüllyedt.

— **A brüzi bányászerecséltenség.** *Brüzből* jelentik, hogy ma reggel óta folytatják az előnyomulást a Jupiter-aknában. A tegnapi talált első holttestben egy kőművest ismertek fel. A Biala folyó tegnap kilenc centiméterrel nőtt és egyes helyeken kiáradt, ami azonban veszedelmet nem jelent. A segítyeket és a helytartó adományát ma osztják szét az illetőségi községek között. A szomszéd bányákban erősebb vizülökés nem volt érezhető. A *Radecky-bányában* ma éjjel dolgoztak. A katasztrófia helyén a víz egészen leapadt, azonban az iszap olyan magas, hogy még mindig nem lehet bejutni az aknába. A Jupiter- és a Guido-akná között már lehetséges a közlekedés. 3.000 bányász közül 750 nem állott munkába. *Koerber* miniszterelnök 1000 koronát adományozott a szerencsétlenül járt családoknak.

— **Életutak.** *Vizberger Mária* 22 éves cesléd a *Rottenbiller-utca* 3-ik szám alatt lévő szolgálati helyen gyalogoldatot ivott, aztán pedig leugrott az első emeletéről. A *Rökusban* apójak. Öngyilkosságának okát nem tudják. — *Pleva Jánosné* napszámosnó *Bérekocsis-utca* 31. szám alatt lévő lakásán marólugot ivott. Súlyos belső sérülésekkel vitték a *Rökusba*.

— **Rendőri hírek.** A rendőrség bejelentette, hogy *Nemesek Amália* bécsi születésű 13 éves hajadon a *Logody-utca* 86-ik szám alatt lévő lakásáról és *Drechsler Teréz* budapesti születésű 39 éves hajadon a *Virágúgy-utca* 5301. szám alatt lévő lakásáról eltűnt. — *Lesia Anna* 29 éves rendőri tölgytelep alatt álló leány az *Eötvös-utca* 25-ik szám alatt lévő lakásán magára rántotta az égő gyorsiorral. Ruhája tüzet fogott s a szerencsétlen oly súlyosan összegett, hogy a *Rökus-kórházba* kellett szállítani. — *Özvegy Mayer József* magánzórnó tegnap az *Irányi-utca*-ban a sikos uttesten elcsuszott és jobb lábát eltörte. A *Rökusba* vitték. — Ma reggel hét órakor az *Ákácia- és Dohány-utca*k sarkáról *Kaltenacker József* majeros tejeskocsiját elhajtották. Szemtanuk mondják, hogy egy uriasan öltözött fiatal ember hajtotta el a kocsit. A majeros kára 400 korona. — Ma este hat órakor *Tóth József* lékező a rákosi rendező pályaudvaron tolatás közben két kocsit közbe került, amelyek úgy összenyomták hogy a szerencsétlen azonnal meghalt. — *Wrabel István* kőműves ma este nyolc órakor a *Bezeredy-utca* 9. számú ház második emeletéről leugrott. Olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy hadokolva vitték a *Rökusba*.

(x) *Fili Deisinger* küld Fiuméből 4/4 kgr. legf. Santos kávé 5 írt 46 krért bérmentve.

(x) *Elegáns*, divatos szalonruhák készülnek *Tereczky és Littenberg* íerúszabó-cégnél, Budapest, *Városház-utca* 12.

(x) *Tartalékos tisztek* legnagyobb bizalommal fordulhatnak egyenruháik beszerzése végett *Tüller Mór és Tarsa* intézetéhez, Budapest, *IV. Váci-utca* 35.

(x) **Ahol az étvágy hiányzik, ott az iny, még a legjobb italokat is melőzi.** Az étvágyt nagyban előmozdító szer a *Somatose*. Husból előállított, izetlen, könnyen oldódó, tartalmazza a húsok azokat a sóit, melyek a test felépítéséhez szükségesek; 90% feletti felhárnyát, könnyen emészthető, gyarapító alakban.

Sápkorban és vérszegénységénél, a gyomornak és bélnek mindennemű betegségeinél, amelyeknél a mindennapi étel nem emésztődik és szívódik fel, mint normális állapotban, minden lázas betegségnél, melyek többnyire étvágyhiánnyal járnak erősíti a *Somatosé* a szervezetet, fokozza az étvágyat, miáltal a testben pótolja a fokozott fehérvérny veszteséget.

TÉLI VILÁG.

Műélvező tolvajok.

— Jelenet. —

Abból az alkalomból, hogy a színházakban és hangversenyekben esterő estére nagy és szemtelen zsebmetszések történnek.

Az egyik tolvaj: Én nagyon szeretem Barbit.

A másik: Én is. De ösztintem megvalvára, mégis Sauer Emilnél lehet legjobbat lopni. Amikor ő a pódiumon afektál, mindenki úgy odabámol, hogy még a fejét is le lehetne lopni. Ez aztán a művészi!

Az egyik: Mi az Barbihoz képest! Barbinál lop-tam a legdrágább melltit. Ilyen drága melltit anno dazumal még Pattinál sem lehetett lopni, pedig az csak tudott énekelni!

A másik: Színházba nem jár?

Az egyik: Dehogy nem. És uraságod?

A másik: En is járok. Megnéztem Táma királynét. A legborzalmasabb jelenetnél ki akartam huzni egy aranyórá, de úgy reszeltet a kezem Jászai Mari szavaltának hatása alatt, hogy az illető megérezte. De nem vette észre, hogy lopni akartam tőle, mert detektív volt.

Az egyik: Látja, ez szerencse. Apro-pó: színház... Hallott arról a magas eszről, amit Szoyer énekel az Operában?

A másik: Hogyne! Egész éjjel arról beszéltek a sipista-kávéházakban. Tudniillik erre percekig tapsolt mindenki, csak mink nem, mert a mi kezünk a más zsebében volt. Ez az esz nekem nyolcvan pengőt jóvaldelmezett. Ösztintem megvalvára, én majdnem annyit keresek a Szoyer énektudásával, mint ő maga.

Az egyik: Szerencsés kópé! Önnek mindig bevág! Képzolheti pechemet, én a Kisaludy-Színházban voltam!

A másik: Szegény bohó!

Az egyik: Nem volt ott más, csak a rendőrtiszt, meg az igazgató. A rendőrtiszt zsebéből a legutóbbi eset óta nem lopok, az igazgatót pedig annyira megszántam, hogy... hiszen tudja, nekünk is van szívrünk...

A másik: Én már csak az Opera mellett szavazok!

Az egyik: Óh, én többre becsülöm a Vigszínházat. Abban voltam először, amikor Pestre jöttem.

A másik: Mit adtak?

Az egyik (kis habozás után): Két évi fegyházat.

— 0. —

FŐVÁROS.

(*) A Váci-ut közvézése. A pénzügyi bizottság ma tárgyalta Sándor Pálnak a Váci-ut kikövezését célzó indítványát. A vita az elnököl *Matuska* alpolgármesternek azzal a bejelentésével indult meg, hogy a belügyminiszter harmónapon belül nyilatkoznia fog az új kövezési szabályrendelet sorsa felől, amely szabályrendelet tudvaleg a kövezés költségeinek jelentékeny részét a telektulajdonosokra hárítja.

Herzog Péter erre való tekintettel az ügy tárgyalásának elhalasztását hozta javaslatba a miniszteri elhatározás leírkezéséig. *Feléki Béla* az ügynek azonnal való tárgyalását kívánja és oly előterjesztéssel akar fordulni a közgyűléshez, hogy léptesse életbe az új szabályrendeletet és tegyen a tanács javaslatát a Váci-ut kikövezéséről. *Preyer Hugó* és *Schreyer Jakab* nem tartanak bejensek, ha a szabályrendelet sorsát összekötik a Váci-ut kövezésével.

Sándor Pál, akit úgy hívtak meg az ülésre, feleslegesnek tartja a miniszteri leirat megérkezétként bevárását. Hanem azonnal hozzá kell fogni a kövezéshez, mely a főváros nagy érdeke. Az új szabályrendelet szerint az egész ut közvézése 1,100,000 koronába kerül, ebből 349,000 korona eszék a telektulajdonosokra. Ezek pedig, ha csak ily áldozatok árán juthatnak a kövezéshez, le fognak róla mondani és ók lesznek az elsők, akik kérti fogják, hogy a munkálatot meg se kezdjék, mert a rossz közigazdasági viszonyok miatt a tőlük követelt áldozatot meg nem bírják. Azután a belügyminiszter nem fogja változtatlanul jóváhagyani az új szabályrendeletet, erre ismét megindul a sok tárgyalás és beletelhetik három esztendőig a szabályrendelet életbe lépést. A kérdés finansziális részét amortizáció után óhajtja megoldani, meggyőződése különben is az, hogy a köve és költsége jóval az egy millió koronán alul marad.

Hozzászólott még a kérdéshez *Preyer Hugó*, *Heltai Ferenc*, *Vasziheics* tanácsos, *Feléki Béla*, *Eulenburg*

Salamon, *Deutsch Sándor* és *Devecis* műszaki tanácsos, mire az elnök szavazás alá bocsátotta a kérdést. A többség a mellett nyilatkozott hogy *négy hétig bevárják a miniszter határozatát*, mivel azonban a bizottság abban a nézetben van, hogy a miniszter a szabályrendeletet jóvá fogja hagyni, ötkéri a tanácsot, hogy attól függetlenül tegyen előterjesztést a legközelebbi közgyűlés elé, a szabályrendelet érvénybe léptetése iránt.

(*) Baross-tér. Múltánylást érdemlő mozgalom kezdeményezői a Baross-szobor körül levő térség háztulajdonosai, kereskedői és nagyiparosai. A mozgalom azt célozza, hogy a főváros a Baross-szobor környékét, vagyis a Kerepesi-ut, a Külső Kerepesi-ut a Köztemető-ut, a Rottenbiller-utca és a Csömör-ut összetorkolását nevezze el Baross-térnek. Magyarország néhai vasminisztere megérdemli, hogy a főváros egy nagyobb tere is hirdesse nevét és a Baross-tér elnevezés a legjobban éppen erre a helyre illik; itt van Baross Gábor ércszobra és mögötte munkásságának, a közlekedésügynek szimbóluma, a központi pályaudvar. Az elkeresztelésnek mi sem állja az utját és így remélhető, hogy a mozgalomnak meglesz a kívánt sikere. A közmunkák tanácsa és a közgyűlés a nemes törekvés megvalósításával egyrésztől kegyeletes dolgot művel, másrésztől városrendezési szempontból is helyesen cselekszik, mikor egy nagy térnek alkalmas nevet ad. A mozgalom kezdeményezői az érdekeltek aláírásával már legközelebb benyújtják a Baross-tér elnevezésére vonatkozó kérésüket a fővárososhoz.

(*) A statisztikai hivatalnokok fizetése. A fővárosi statisztikai személyzet hosszabb kérvényben fizetésük rendezése, jobban mondva, emelése végett fordult a fővárososhoz. Kérelmük lényege az, hogy a statisztikai hivatal aligazgatója helyezessék egy rangba a műszaki tanácsossal (5000 korona fizetés és 1600 korona lakbér), a szaksegéd a II. osztályú számtanáccsal (3600—1000), az első kezelősegéd kapjon 2800 korona fizetést és 800 korona lakbért, a II. osztályú kezelősegéd 2700 korona fizetést és 800 korona lakbért. A tanács — méltányolva a kérelem jogosultságát — egész terjedelmében hozzájárult a kérvény minden pontjához, a jogügyi bizottság pedig ma vita nélkül egyhangúlag hozzájárult az előterjesztéshez.

Fővárosi ügyek.

És nem örül majd a dalnok,
Ennek a nagy diadalnok...

A koronázási jubileum alapítványa ügyében eddig a fővárosnál a következők dolgok történtek: 1897-ben a *dij odaítélése tekintetében javaslatteleve hivatott bizottság* (ez a hivatalos neve) alakítottak. A négy év előtti díjra hárman pályáztak. A díjat nem adták ki, mert a bizottság nem tartott gyűlést. Két évig pihent a bizottság. De tavaly se tudott ülést tartani, mert a bizottság elnöke meghalt, egyik tagja pedig már nem bizottsági tagja a fővárosnak. Most tehát elkövetkezett a díj kiadásának ötödik esztendeje.

Aki azt hinné, hogy a díjat most nem adják majd ki, az csalódik. Eddig ugyanis csak öt tagja volt a bizottságnak. És öt bíráló csak nem tud mindjárt az első esztendőben megállapodásra jutni?! Most azonban *négyszáz* tagja lesz. A tanács ugyanis a január 22-ikén tartandó közgyűlésnek azt javasolja, hogy a díjat a közgyűlés adja ki szavazás útján. Endrődi Sándor, Benedek Elek és Kozma Andor pályáznak a díjért. Eléggett ismert nevek. De, istenem, csak nem követelheti az ember, hogy valaki ösmerje a magyar irodalmat, mert fővárosi bizottsági tag! Rossz nyelvek állítása szerint a legutóbbi napokban bizalmas felolvasó estéket rendeznek a bizottsági tag urak a pályázó költők műveiből. Sőt megtörtént — Singer és Wolfner a tanum — hogy néhány lelkiismeretes bizottsági tag meg is vette mindegyik költő egy-egy kőtetét. És megható jelenet lesz, amikor a három irodalmi párt összeméri az erejét. Mert — amint azt egy szavazó megjegyezte — Endrődi Sándor ügyes drámákat írt, Kozma Andor pikáns operettjei sem utolsó dolgok és Benedek Elek versei élénken emlékeztetnek Heinére: de azért szavazni! — az nehéz dolog! Ha csak valami szállításról volna szó! De irodalmi szavazás?

A három költő muzsája pedig remegve várja a közgyűlést és számolgatja a biztos szavazatokat. Isten legyen nekik irgalmas!

Széles árok, széles árok:
Nincsen palló...

Amikor leírom azt, hogy a Rózsadombon van az Áldás-utca, akkor valami tavaszi illattal telt, zöld bokrok és fák árnyában húzódtól deris, kedves utcát képzeltel el mindenki maga előtt. Ha pedig elolvassa valaki az utca lakóinak a tanácsoshoz intézett panaszos beadványát, akkor kínosan konstataja, hogy nomen est omen. Mert a Rózsadombra csak a csatornázatlanul az utcára ömlő illatok árjában vergődhetik fel a bátor turista és az utcát olyan áldásokkal látta el a főváros, hogy az a két méter széles és másfél méter mély

árok, amely az ut közepén végighúzódik, a lakókat sárfürdők használatára kényszeríti. A panaszos beadvány azt mondja, hogy az utca lakói hál' Istennek mind egészségesek, tehát erre a földre nincsen szűkségük. És vagy építtesse meg az utat a főváros, vagy adjon az utcának más nevet. Mert ha még sokáig marad ez az áldás az utcán, akkor nem lesz rajta áldás. Akkor majd igazán szükségük lesz sárfürdőre. De nem az utca közepén.

Kicsi sírbolt, nagy sírbolt...
Ilyen még itt sose volt!

A jó öreg Akiba szomorúan dalolta ezt a két sort, ha meg nem halt volna. Mert a főváros tanácsa, amely sanyaru anyagi viszonyai közepette mindig a temetőre gondol, a sírok virágjai után a síremléket akarja megrendszabályozni. Kimondotta, hogy a kis sírboltok fölött emelt emlékek legfeljebb 1-20 méter magasak lehetnek. Ime megint egy kijelentés, amely azt bizonyítja, hogy a fővárosnak mindenre kiterjed a figyelme. Szépen, egyenlő magasságban akarja elhelyezni a síremléket, nehogy valami változatosság legyen bennük.

És ezt a gyönyörű kijelentést még merte felebeznai a fővárosi bizottságnak egy szobrásztagnak! Hogy ne 1-20 méter, hanem 1-50 méter magas lehessen a síremlék, mert különben nem lehet a temetőben művészies emlékeket alkotni. És a főváros elfogadta ezt az indítványt. Mert jölklik a kecske is és a kőszta is megmarad. Lesz művészet a temetőben, de lesz rend is. Egy méter és ötven centiméter! — de magasabbra soha! Eljen a művészet! Eljen a rend!

Boldaló Akiba bátyánk!

Font.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Vendégszereplés az Operaházban. Dr. *Dalnoki Viktor*, a *Magyar Színház* jeles baritonistája legközelebb az Operaházban vendégszerepelti fog szerződötési célból. A kritika sokszor konstataálta erről az énekesről, hogy pompás hanganyaga és kiváló énektudása sokkal komolyabb művészi feladatokra utalja, mint a milyennel a könnyed operett keretében találkozhatik. *Dalnoki* első fellépése a *Hoffmann meséiben* Coppelius—Dappartutto—Miracolo hármas szerepében lesz. Azután pedig Toniot énekl a *Bajazzokban*.

** A Vigszínház bemutatója. A *Vigszínházban* ma délelőtt tartották meg *Bródy Sándor* háromfelvonásos erkölcsrajzának, *A dadának* jelmezes házi főpróbáját, nagyon kis, meghívott közönség előtt. A darab bemutató előadását holnap, szombaton, tartják meg.

** Hírek az Operaházról. Az Operaház igazgatósága a következő három kommunikét teszi közzé:

I. A *holnapi előadás*. Az Operaházban holnap, szombaton a *Troubadour* két vendég fellépésével kerül színpa. *Zsuzsánát* *Eder Berta*, a magyar születésű alt-énekesnő játszsa, *Mauricot* *Castellano Victor Emanuel* énekl. A fiatal olasz tenorista (aki mellesleg végzett mérnök) csak hat év óta foglalkozik az operának művészetével. *Milanóban* tanult a legjobb nevű énekmestereknél; fellépett Olaszban nevezetesebb színházakban, valamint az Egyesült-Államok nagyobb városaiban is. Legutóbb *San-Franciskóban* vendégszerepelt s mindenütt jelentékeny sikert aratott szép hangjával. A holnapi előadásban mutatkozik be először a budapesti közönségnek. A vendégeken kívül először lép fel *Ney Hermin* a *Leonora* szerepében. *Luna grófot* *Takáts* fogja játszani. Az előadást bérletfolyamban (11. sz.) tartják.

II. Az *álarok bál*. A *M. Kir. Operaház Nyugdíjintézte* javára a múlt évi február hó 9-én az Operaházban megtartott álarokból nagy sikere birta rá az Operaház vezetőségét arra, hogy a e hó 20-án, hétfőn *álarok operabál-t* rendezzen. A nézőtérölt és a két színpadölt alkotott, száz és száz villanyfényben ragyogó gyönyörű bálterem díszítésére egész palma- és virágerdőt használnak fel és káprázató látványosság lesz a hátsó színpadon zuhogó s a terem hűsítésére hivatkozó zéses; a színórpadlást előföld óriási sátorban helyezik el a kitűnő honvédzenekart és Banda Marci pompás cigánybandáját. Az est iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a nézőközönség helyének nagy részét már lefoglalták. Ugy a bálterembe a szőlő belépőjegyek, mint a nézőközönség részére szóló II. és III. emeleti ülőhelyekre érvényes jegyek csak az Operaház jegypénztáránál válthatók a rendos pénztári órák alatt. Szükségesnek tartja az igazgatóság — esetleges félreértések elkerülésé végett — még itt újabb felemlíteni, hogy a bálterembe a hölgyek csakis jelmezből és álarokkal jelenhetnek meg.

III. *W. Kramer Teréz*. *W. Kramer Teréz* asszonyt, a drezdai kir. Operaház ünneplé énekesnőjét tudvalegöl tavaly sikerült a hazai daiművészetnek visszahozítani; miután azonban drezdai szerződése még három évre kötötte, csak az 1905. év szeptember havában jöhetett volna hozzánk. A száz kir. udvari színház igazgatósága nem akarta elbocsátani. Legújában fordulat állott be, amennyiben a *szász királyi* küzbenjárása folytán a művésznőt a drezdai Operaház kötelekőből véglegesen elbocsátották, úgy hogy már a folyó év szeptember elsején fogja működésként a mi színpadunkon megkezdeni.

Hírek a Népszínházból. A Népszínházban beállott műsorváltozás következtében a múlt heti újdonságnak, az *Ádám és Évának* legközelebbi előadása vasárnap, 19-én este lesz, teljesen a bemutató előadás személyzetével, a női létszerepben *Küry Klárával*, aki már időpült gyöngékedéséből. — Holnap, szombaton, *Bokor József* nagyszerű történelmi népszínműve, a *Kurucfurfang* kerül színpadra *Blaha Lujza* asszonnyal, *Krecsányi Saroltával*, *Bojár Teruskával*, *Kápolnai Irónnal*, *Siposnéval* és *Lisónéval* a női létszerepekben.

A Hubay-Popper-négyes hangversenye. A Hubay-Popper-nyolcszázastársulat negyedik kamaraszele, hétfőn, január 20-án lesz a *Royal*-szálló termében *Zur-Mühlen* Raimund dalénekes közreműködésével. *Zur-Mühlen* Schuman „Dichterliebe” teljes dalaiként fogja énekelni, azonkívül a vonóségyestársulat Schubert vonósnyegését c-mollban és Koessler vonósötösét fogja előadni. Jegyek erre a hangversenyre a *Harmonia* zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. sz. alatt kaphatók.

Magyar művészek Szófiában. *Szendrói Lajos*, a magyar királyi Operaház kitűnő basszistája és *Földessy Arnold*, a zseniális fiatal cellista nagy sikerrel hangversenyez ez idő szerint *Szófiában*, amint onnét lapunknak jelentik. A tegnapi hangversenyen, amelyen jelen volt a bolgár ívárosi társaságának színe-java, *Ferdinand* fejedelem is megjelent, aki mind a két művészt megszólításával tüntette ki és a műsor befejezése után magyar ének- és zeneszámokat kért. *Szendrói* néhány magyar népdalt énekelt, *Földessy* pedig eljátszotta *Popper* magyar rapszódiját. Minden egyes szám után tomboló tetszésvihar tört ki a teremben. A művészek holnap az osztrák-magyar követség palotájában hangversenyeznek, ahová *Ferdinand* fejedelem ismét megígérte megjelenését.

Kopácsy Juliska Bukarestben. *Kopácsy Juliska* *Bukarestbe* megy, ahol egy bécsi operett-társulat ensemblejában fog vendégszerezni. A művész nő vasárnap lép fel először *A modell* című szerepében.

Melba asszony Ausztráliában. *Melba* asszony, az ausztráliai származású hírneves énekesnő, saját operatársulatot szervez, amelyre az idei tavaszon hat hónapig tartó művészközpontja indul Ausztráliában.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó összes állomásán keresztül ma este a magyar kir. Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül a *Troubadour*, Verdi operája. A mai előadásnak érdekességét az fogja adni, hogy vendégművészek lépnek fel benne: *Eder Berta* és *Castellano V. Emánuel*. Az opera előadása után a legújabb hírek felolvasása következik, majd annak bevezetővel 11 óráig még cigányzenét közvetít előzetes szórakoztatásra az Elite- és az Emke-kávéházból a Telefon Hírmondó.

Lotti ezredesei.

— A Magyar Színház újdonsága. —

Budapest, január 17.

A Magyar Színház újdonsága, *Lotti ezredesei*, (eredeti címén *A nadrágrólyó*) azok közül a burleszk angol boházatok közül való, melyek az átöltözködések nem ismeretlen komikumát aknázzák ki. Képzeltük el, hogy egy szabó, meg egy piskótagyáros felvitva átöltözködik skót ezredesnek s mind a kettő úgy fest ebben a pittoreszk uniformisban, mint két vén majom, aki ezenfelül minduntalan belebotlik a kardjába s készen áll előttünk *Rudward Stonenak*, az amerikai boházatrónak a kómikai mesterkedése.

Az esetlen külösgéneknél mindig megvan a biztos komikai hatása, mely különösen a csiklandósabb idegzetű embereket szívből megkacagtatja: ha nem lenne meg, a kényelmesebb természetű boházatrólok, akik restek új dolgokon törni az eszüket, nem öltöztetnének és vetkőztetnének annyit a színpadon.

Lotti ezredesei is ilyen öltözködési darab. A címbeli *Lottinak*, aki valami nemzetközi orfeum-brettilinek a star-ja, voltaképpen egy ezredese sines. Két feleséges vén bolond, *Tom Dawentry*, a piskótagyáros és *John Dickson*, a szabó, a maguk módja szerint szerelmese a szép excentrique-ba és mind a kettő egy kis viszonyba szeretne keveredni vele. A piskótagyáros, hogy hatásosabban kurizálhasson, skót ezredesnek hazudja magát, minthogy *Lotti ó* nagysága rajong az uniformisért. A közönséges szabóval való szerelmi harcában már-már győzedelmesen is kerülne ki, mint valami skót hadvezér, mert a brettli-diva már légyottot is ígért neki, mikor megérkezik a felesége és lefűléli a bolond vén szerelmet, véget vetvén az ígérkező pikáns kalandjának. Hogy azonban a felesége rá ne jöjjön valamire, a skót ezredesi egyenruháját átadja a szabónak.

A második felvonásban aztán a szabó belebujik a skót ezredes egyenruhájába s most már ő felé mosolyog a szerelmi szerenése, de a piskótagyáros egy új skót ezredesi egyenruhát csináltatott magának és ismét helyrebillen a nemzetközi brettli-diva ingadozó érényének az egysüllye.

Közben kiderül, hogy mind a két vén szerelmes sem skót, sem nem ezredes s ehhez még mind a kettőnek a felesége is megjelent a láthatáron, ami arra bírja *Lottit*, hogy kibéküljön egy harmadikkal, régi imádójával, *Ramamjah* namlakahi rájával, aki még

borralalóba is mogyorónagyságu brillantokat osztogat a pinóerneknél, ami végre is fényes kárpótlás egy piskótagyárosért meg egy nadrágrólyáért.

Rudward Stone boházata, melyen sokat nevettek, alkalmat adott a Magyar Színháznak több dallamos énekszám beszűvésére, ami nagyban élénkítette az előadást.

Fedák Sári, aki *Lottit* játszotta, elemében volt. A nemzetközi chanteuse minden eleganciájával és minden toilette-rafinementjével fellegverkezve vonult ki és nem hiába. Zajos estje volt. Különösen nagy hatást keltett ismeretes *Fregolina*-jelenetével, melyet jótékonyceóra már volt alkalmá bemutatni. Egymásután jelenik meg mint angol matrözflu, mint francia chanteuse és mint cirkusz-bohó, egy-egy kuplét előadva. A három közül legjobb a francia chanteuseben, ebben csupa chic. Mindegyik kupléréja zajos tapsokat kapott, sűrű táncára szintén, s a felvonás végén gazdag virágajándékaival együtt jelent meg.

A vetékedő skót ezredeseket, illetve s szabót meg a piskótagyárosat, *Boross és Sziklai* játszották. A Magyar Színháznak ez a két komikus a olybá tünik nekünk, mint két viador, aki darabról-darabra vetékedik a bajnokságért. Ma este *Boross* került felül, Igaz, hogy a szerepe sokkal hálásabb, mint *Sziklaié*. Legalább háromszor annyi időt tölt a skót ezredesi uniformisban, mint *amaz*. S úgy fest benne, mint egy két lábón járó, karrirozott, ó-skót ballada. Legalább háromszorannyit kacagtak rajta, mint *Sziklain*; a jövő premiéren valószínűleg megfordítva lesz.

Ráthonyi játszotta a barnabőrű namlakahi brilláns rájáht. Roppant testő volt, de kiejtése nem annyira a mesés Indiára, mint inkább — Nyitramegyére vallott. Hogy miért kell egy indiai rájáhnak tót dialektusban beszélni, ez minden valószínűség szerint a Magyar Színház nyelvtudósainak örök rejtelme fog maradni. *Tomcsányi* kisasszony nem beszélt tótul, de annál kedvesebb volt. A skót talmi-ezredesek feleségeit *Sziklainé* és *Turchányi Olga* játszották angol divathölgyekhez méltó eleganciával.

Az előadás gondos volt és összevágó. A díszletek közül kitűnt az elsőfelvonásbeli gyönyörű háttérfüggöny, mely egy tavas és gleccseres tájképet ábrázolt.

A darab énekszűvegei *Merei Adolf* avatott tollából kerültek ki.

(M—s.)

MŰVÉSZET.

□ **Zichy Mihály-kiállítás.** A Nemzeti Szalon igazgatósága ma *Vései József* országgyűlési képviselő elnöklete alatt ülést tartott, melyen *Ernst Lajos* ügyvezető igazgató bejelentette, hogy sikerült megegyezésre jutnia *Farnady Józseffel*, *Zichy Mihálynak*, az Oroszországban élő nagy mesternek magyarországi megbízottjával egy nagy *Zichy Mihály-kiállítás* rendezése ügyében.

E szerint bemutatásra kerülne a mester nagy alkotásai közül a legjelesebbek; azok az óriási tableauk, amelyeket tizenöt éve nem látott a íváros közönsége s melyek így az egész új generáció előtt szinte teljesen ismeretlenek; továbbá mindazok a festmények, aquarellek és rajzok, melyek részint magántulajdonban, részint a család birtokában vannak. Olyan teljes *Zichy-kiállítás* lesz ez, a minő eddig még nem volt együtt, még 1893-ban sem mikor tudvalevőleg csak egy *Zichy*-szoba volt berendezve. A nagyjelentőségű művészi attrakciót örömmel vette tudomásul az igazgatóság és elhatározta, hogy a téli kiállítást már e hó 26-ikán bezárja, hogy február elején megnyithassa a *Zichy-kiállítást*.

EGYESÜLETEK.

(U) **demokrata kör.** A ívárosban tegnap nyitották meg ünnepélyesen a lipótvárosi demokrata kört, melynek helyisége Akadémia-utca 11. szám alatt van. Az új kör a negyedik demokrata kör a ívárosban, mely a központi demokrata párt vezetése alatt áll s ezzel állandó összeköttetést tart fenn. Az ünnepélyes megnyitáson a nagy számban megjelent rendes körtagok kívül részt vettek a VI. VII. és VIII. ker. demokrata körök vezetői is. *Nagy Andor* a lipótvárosi demokrata kör elnöke előadta az alakulás történetét s szívélyes szavakkal üdvözölte a vendégeket. Utána *Dr. Vásonyi Vilmos* tartott beszédet a demokráciáról és annak rendeltetéséről. *Dr. Vizontai Soma* pedig azt fejtette meg, hogy csak az igazi demokratikus politika felel meg a nemzeti hagyományoknak. *Fekete József* a demokrácia társadalmi hivatásáról beszélt. Felköszöntőket mondott még *Donát Benő*, *Dr. Halmai Elemér*, *Schaeffer József*, *Dr. Sós Béla*, *Stranz Soma* és *Dr. Rózsa Vilmos*.

(A *Mária Dorothea*-egyesület) tanítónői szakosztálya holnap, szombaton, délután 5 órakor az

Erzsébet-nőiskolában (Andrássy-ut 65. szám) ülést tart. Tárnyak: 1. *Ujváry Ignác*: A művészi oktatás némi kérdése. 2. *Pályi Sándor*: Berlini tanulmányutam.

FARSANG.

(Jótékonyceóra táncestély. A X. kerületi iskolazék az óvodai felügyelő-bizottság és a X. kerületi tanstestület a szegény gyermekek telruházására szolgáló iskolaszéki alapok javára február 1-én a Kőbányai Kaszinó összes termeiben zárkörü táncestét rendeznek. Jegyek kaphatók a rendező-bizottság tagjainál és este a pénztárnál. A lényesnek ígérkező mulatság iránt nagy érdeklődés nyilvánul, remélhető tehát, hogy a nemes célt tetemes összeggel fogja gyarapítani a rendezőség buzgalma és a közönség érdeklődése.

(A szegénysorsu fogyatékos elméjű gyermekek segélyző bizottság e hó 18-án a Bauer-léle vendéglő termeiben (Márvány-utca és Alkotás-utca sarok) zárkörü jótékonyceóra táncestet rendez. A rendező-bizottság, amelynek élén *Berincza János* élnek, *Ascher István* pénztárnál, *Ellenbach Mátyas* ellenőr által, mindent elkövet a mulatság sikere érdekében. A mulatság este fél kilen órakor kezdődik.

Nyiltér.

Dr. Bauer Lajos

gyermekorvos, v. egyetemi tanársegéd
a Stefánia-gyermekórházban

Január hó elejétől lakik:
VIII., Csepregy-utca 2. sz. alatt.
Bendel: 3-4-ig. Telefon: 59-82.

Formafagytaltot, parfüait
ajánl szép kivitelben, elismert je minőségben
mérésüket ár mellett a háshoz szállítva
„SANITAS” szikvia, foglalt, és konzerv-
gyár,
Budapest, VI., Gizella-ut 53. sz. Telefon 62-10.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSEK.

§§ **Báró Wallburg magyar honpolgár.** *Ugy* halljuk, hogy a budapesti törvényszék ma zárt ülésben az eléje terjesztett okiratok alapján kimondotta, hogy a letartóztatott báró *Wallburg*, ki Magyarországon született, nem vesztette el magyar honosságát. Ha e hír megfelel a valóságnak, akkor az igazságügyminiszter nem fogja báró *Wallburgot* az osztrák bíróságnak kiszolgáltatni.

A szenzációs vizsgálati ügy e nevezetes fordulatának a következő elményei vannak:

Az igazságügyminiszter visszaküldte a vizsgálóbíróknak báró *Wallburg* ügyét, hogy pótlólag kutassa ki, vajjon a báró a tizenstendei távollét címén nem vesztette-e el a magyar állampolgárságát. A miniszter ugyanis elfogadta *dr. Pichler Győzőnek* ezt az álláspontját, hogy báró *Wallburgnak* fűlvetele az osztrák állampolgárság kötelekbe, híján volt a törvényes kellekeknek, mert mint kiskorúnak, a honosításban ki kellett volna kérnie törvényes gyámjának, *Skublits*, volt zalamegyei főispánnak, vagy a törvényes gyámhatóságának beleegyezését, ami azonban nem történt meg.

Igy tehát most már csak arról lehetne szó, hogy báró *Wallburg* tizesztendei távollét címén vesztette el magyar állampolgárságát. *Puskariu* vizsgálóbíró erre a kérdésre vonatkozólag több tanut hallgatott ki, akik azt bizonyították, hogy a báró majdnem minden esztendőben megfordult Magyarországon. Nagybátyja és volt gyámja, *Skublits Gyula* zalamegyei földbirtokos megtárgadta a vallomást. Arról is volt szó, hogy báró *Wallburg* atyja nem *Ernő* főherceg, hanem egy *Wallburg Károly* nevű porosz tiszt volt, aki akkoriban Magyarországon szolgált. A vizsgálóbíró ebben az irányban is kutatót s megállapította, hogy ilyen nevű porosz tiszt egyáltalában nem szolgált az osztrák-magyar hadseregben.

Kihalgatta a vizsgálóbíró *dr. Rorvigi Reich*, *Ernő* főherceg hagyatékának gondnokát, akinek följelentésére az egész *Wallburg*-ügy napirendre került. A gondnok azt vallotta, hogy báró *Wallburg* néhai *Ernő* főhercegnek a fia ugyan, de nem a törvényes fia.

Az újabb bizonyítékok között azonban a legnagyobb fontosságú *Zamejec* *András* laibachi apátjának közjegyzőileg hitelesített nyilatkozata, amelyet *dr. Pichler Győző* mutatott be. Ebben a nyilatkozatban *Zamejec* *András papi fogadalmára való hivatkozással* bizonyítja, hogy az inkriminált anyakönyvi kivonat, amely szerint *Ernő* főherceg és *Skublits* *Laura* morganatikus házasságot kötöttek, nem hamisítvány, hanem az

6 elhunyt testvérének, Zamejoo József volt laibachi, később triceszi helyőrségi lelkésznek sajátkezű irása. Azt is mond a nyilatkozatában a laibachi apátkaonok, hogy az elhunyt testvére eleintén vonakodott megállani Ernő főherceg és Skubilás Laura morganatikos házasságát, később azonban az ő biztatására és megnyugtására mégis teljesítette a főherceg kívánságát.

Az új bizonyítékokkal és vallomásokkal megbővült ügy ma került újra a törvényszék elé, melynek a miniszter ídőszólítására arról kellett véleményt mondani, vajjon báró Wallburg magyar honos-e vagy nem. A törvényszék zárt ülésben tanácskozott, s ennek eredményéről azt az értesítést kaptuk, hogy a budapesti törvényszék megállapította báró Wallburg honosságát. Ennek fogva, mint már fentebb említettük, nem fogják kiadni az osztrák bíróságnak.

§§ **A Fehér-Tarnóczy-pör.** Fehér Miklós örökös és Tarnóczy Gusztáv özvegyek óta húzódó pöre ma a budapesti törvényszéket mint felebezési bíróságot foglalkoztatta. Fehér Miklós fia, Amadé és Edgár a Kuria ítétele alapján Tarnóczy Gusztáv javára az állampénztárban letett 48.000 forintból 40.000 forintot visszakövetelnek azon a címen, hogy Tarnóczy a török-beesési birtokért járó 40.000 forintot már megkapta. A járásbírósg a telpelemek javára döntött. A törvényszék több hónap tanulmányozás, ismételt tárgyalások, okmányok összehasonlítása és tanuk vallomása alapján a ma megtartott tárgyaláson kimondta, hogy Tarnóczy a neki járó vételár soha sem kapta meg, tehát a Kuria által megítélt és letétben lévő vételár őt megilleti, miért is a járásbírósg ítéletét megváltoztatták és telpelemekre a per költségeiben elmarasztalták.

§§ **Hármas kivégzés.** Naumburgban (a Saale mellett) mint egy távirat jelenti, ma három gyilkost végeztek ki: Bogehorn munkavezetőt, Seidl munkást és egy Schödl nevű özvegyasszonyt, akik e nyáron meggyilkolták Bogehornnét.

§§ **A kivándorlási ügyök.** Halpert Sámuel ugocsa megyei verzeói lakos ezeltől 9-10 évvel Amerikába vándorolt. Mióta onnan visszakérült, azzal foglalkozott, hogy a verzeói lakosokat utlevél nélkül, tiltott módon, osekély pénzért Amerikába juttassa. De végre rajta vesztett. Rabizonyult ugyanis, hogy Csépes Péter verzeói lakost, akit halált okozott súlyos testisértés büntette miatt ítélték el, a harmadbírói ítélet kihirdetése előtt, 20 koronáért Amerikába szöktette, Hasonlót cselekedett Foratka János házibüntetéssel, kit a katonasághoz való bevonulása előtt husz koronáért és utlevél nélkül juttatott Amerikába. A szalmári törvényszék **kivándorlás tiltott közzétételé miatt** vonta Halpert Sámuel felelősségre és hat havi fogságra és hatvan korona pénzbüntetésre ítélte. Súlyosító körülményül vette a törvényszék, hogy attól az időtől fogva, hogy Halpert Sámuel Verzeőre visszatért, mintegy 80 egyén vándorolt ki onnan Amerikába, akiknek kimenetele a Halpert büntetés manipulációjának az eredménye. A debreczeni kir. tábla a törvényszék ítéletét 400 korona pénzbüntetésre és 6 heti eladósra változtatta. Vádiott ez ellen az ítélet ellen semmisségi panaszszal élt, melyet a kir. Kuria III. büntető tanácsa ma Szeferi bíró előadása alapján, elutasított.

TÁVIRATOK.

Bécs, január 17. A király elnöklete alatt ma volt a harmadik katonai tanácskozás, amely 1/211-től 12 óráig tartott. A tanácskozásban részt vettek: Ferenc Ferdinánd főherceg, báró Beck vezérkari főnök, herceg Windischgrätz Lajos csapatfőfelügyelő báró Rheinländer és báró Waldstätten János tábornokszernagyok.

Bécs, január 17. A költségvetési bizottsága „vámok” tételét tárgyalta, miközben a pénzügyminiszter a **vámörvényhozás reformját** illetőleg közölte, hogy az erre vonatkozó előadói tervezet elkészült és megküldetett tanulmányozás végett az érdekelte osztrák és magyar miniszteriumoknak.

Berlin, január 17. A birodalomgyűlés mai ülésén, miután Posadowski belügyminiszter kijelentette, hogy hajlandó válaszolni. Zubeil (szociáldemokrata) megokolja interpellációját, amelyben azt kérdezi a birodalmi kormánytól, mit szándékozik tenni a gazdasági válság, különösen a munkáselbocsátások tárgyában. Követeli, hogy az egyes államok a birodalom kezdeményezésére azonnal bocsássanak rendelkezésre eszközöket az inség enyhítésére. Szükséges, hogy birodalmi munkaügyi hivatal és munkastatisztikát létesítsenek.

A horvát tartománygyűlésből.

Zágráb, január 17. A tartománygyűlés ma folytatta az autonóm költségvetés tárgyalását. Vukmanics magyarizata, hogy miért csatlakozik a papság most nyíltan a nemzeti párthoz. Példákkal bizonyítja, hogy ez azért történt, mert a nemzeti párt mindenkit érdeme szerint ítél meg, ellenben az ellenzék csak párt szempontok szerint. Starcevic Mile a tiszta jogpárt programja alapján visszautasítja a költségvetést, majd a dalmát és a sicheburgi kérdést érinti és a büntetőörvény és a polgári perrendtartás reformját kéri. Azután áttér a pártviszonyokra és azt mondja,

hogy az országban csak két pártnak van létjoga: a tiszta jogpártnak és a nemzeti pártnak. A többi el fog tűnni, amint a gyakori éléskamrák kiürülnek. A nép történeti eszméit csak a tiszta jogpárt képviseli. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Osztrák-magyar-orosz kereskedelmi szerződés.

Bécs, január 17. Az *Allgemeine Correspondenz* című lap tudósító egy munkatársa ma beszélgetést folytatott egy előkelő orosz diplomatával az Ausztria-Magyarország és Oroszország között kötendő kereskedelmi szerződés eshetőségeiről. Az orosz államférfi kifejtette, hogy soha kedvezőbb alkalom nem fog kínálkozni arra, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország különösen megóvhassák kereskedelem-politikai érdekeiket, mint aminő a német vámtarifá által előállt, s remélhető is, hogy ugy Ausztria és Magyarország, mint Oroszország is sietni fognak kölcsönösen biztosítani maguknak a kiviteli piacok terméneik számára.

A Bécsi Kereskedelmi Egyesületben különben legközelebb szaktanácskozás lesz a kereskedelmi szerződések tárgyában és azon a kereskedelmi miniszter is meg fog jelenni.

A svéd trónbeszéd.

Stockholm, január 17. Oszkár király ma nyitotta meg az országgyűlést. A trónbeszédében a király annak a reményének ad kifejezést, hogy az országgyűlés meg fogja szavazni azokat az összegeket, amelyeket a kormány a csapatok kiképzésére kér. A trónbeszéd aztán bejelenti, hogy a kormány törvényjavaslatot fog előterjeszteni a második kamarára vonatkozó választójog kiterjesztéséről, továbbá a progresszív jövedelmi adó behozataláról. Sem a mostani adók emelését sem új adók behozatálát nem tervezik. Törvényjavaslatot fognak továbbá benyújtani országos biztosító intézet létesítése tárgyában. A trónbeszéd végül hangsúlyozza, hogy az egyesült királyságoknak az idegen hatalmakkal való viszonya állandónak jó.

A porosz budgetvita.

Berlin, január 17. A képviselőház ma folytatta a költségvetés tárgyalását.

Báró Rheinbaben pénzügyminiszter hangsúlyozza, hogy az elhunyt Miquel pénzügyminiszter politikája helyesnek bizonyult. A személytarifák leszállítása elkerülhetetlen.

Jazdzewski (lengyel) első sorban az igazságügyi költségvetéssel foglalkozik. Megrojja a rendőrség magartatását a lengyel gyűlésekkel szemben és azt kívánja, hogy csak olyan igazságügyi hivatalnokokat alkalmazzanak a keleti tartományokban, akik jól tudnak lengyeül.

Rheinbaben pénzügyminiszter sajnálja, hogy a kormány nem tejesítheti Jazdzewskinek azt az óhaját, hogy a németek és a lengyelek harcát lábhoz telt fegyverrel nézze. A tárgyalgatosságnak ily magasztalára a kormány nem tud felelni.

Eyern a pápa enciklikájával foglalkozik, amelyben ez az „El Rómától” mozgalom ellen fordul és azt mondja, hogy a katolikusok ellen irányuló igaztatást üzen. Az evangélikus egyháztól teljesen távol áll az ilyen agitáció a katolikus egyház és annak szolgálja ellen. A Gusztáv Adol-fegyverület a legbékésebb egyelet a világban. (Oból-kiáltások a centrumban.)

Kirsch (centrum) Eyern felszólalásával szemben hangsúlyozza, hogy oly sok ok torog lenni mint például a szociáldemokrácia támadásai és az *El Rómától* mozgalom, hogy elég ok van arra, hogy agitációról beszéljünk.

Friedberg (nemzeti szabadelvű) örvend azon, hogy a miniszterelnök és a pénzügyminiszter oly egyértelműséggel jelentették ki, hogy a gabonavámok lényeges emelésére gondolni sem lehet.

Báró Rheinbaben pénzügyminiszter: Cáfolja azt a felogást, mintha az országgyűlés idelőltti berekesztése diplomatikus sakkhúzás lett volna. Ha már most bejelentették volna a csatornavaslatot, midőn a vámtarifák még elintézetlenül áll a birodalmi gyűlés előtt, ez nagyban ártott volna ugy magának a csatorna javaslatnak, valamint a vámtarifának is.

Ezután a vita berekesztése irányuló indítványt elfogadták és az ülést délután 4 órakor berekesztették. A legközelebbi ülés holnap lesz.

A francia képviselőház.

Páris, január 17. A képviselőházban Cuneo D'Ornano a Gallit és André hadügyminiszterek által állítottak elkövetett törvénysértések, valamint a tisztek előléptetésére vonatkozó katonai szabályzat megsértéséi miatt interpellál. Szemére veti André tábornoknak, hogy törődik a tisztek vallásos meggyőződésével.

André tábornok hadügyminiszter bejelenti egy törvényjavaslat előterjesztését, mely szerint a volt kongregacionista iskolák tanulóinak nem adnak ösztöndíja-

kat. (Tetszés a baloldalon. Tiltakozás jobbról. Zaj.) Cuneo D'Ornano kijelenti, hogy a tisztek előléptetése a politikától függ. A hadügyminiszter azt válaszolja, hogy Gallit tábornok és ő annak a felelősségteljesen bizottáságnak a helyébe, mely a tisztek előléptetésével foglalkozott, a teléls minisztert állították. Ez azt jelenti, hogy most a tisztek előléptetése a parlament kezében van. (Elnök tiltakozás jobbról és a centrumban. Folytonos közbekkiáltások.) Igazolja a tett intézkedéseket és azt mondja, hogy a tiszteket a mostani rendszer semmi tekintetben sem károsítja.

Montebello egy törvényjavaslat előterjesztését kívánja, mely a tisztek előléptetését szabályozza. (Tetszés jobbról.)

A vitát berekesztették. Több napirendet indítványoztak. A hadügyminiszter elfogadja Chedillon napirendjét, mely a hadügyminiszter nyilatkozatait helyesli. E napirend elsőbbségét 308 szavazattal 214 ellenében megszavazták és aztán a napirendet szavazás nélkül elfogadták. Bertheaux a napirendhez a következő pótlást indítványozza: „... és számít arra, hogy a kormány, törvényjavaslatot fog előkészíteni a tiszt előléptetések előkészítése tárgyában.”

Waldeck-Rousseau miniszterelnök elfogadja ezt a pótlást, melyet a kamara is elfogad. Montebello egy további pótlást indítványoz, mely felhívja a hadügyminisztert, hogy védelmezze meg a tiszteket besugások ellen. A miniszterelnök ezt a pótlást, mint a miniszterre nézve sértőt visszautasítja, mire azt 291 szavazattal 219 ellenében elvetették. Ezután az egész napirendet 314 szavazattal 214 ellenében elfogadták.

Páris, január 17. A szenátusban ma Fallieres elnök köszönetet mondott megválasztásáért és azt mondta, hogy Franciaországnak a köztársaság adta meg hatalmát, biztonságát és világpolitikai helyzetét. A köztársaság tovább is igazságos és emberséges szellemet fog belevinni a törvényekbe. (Tetszés.)

Lengyelek és poroszok.

Praha, január 17. A szláv játokonyegyesület Javoroskihoz intézett levelében, amely el kétszáz rubelt küldött a wrescheni elítéltek számára, rendkívül élesen nyilatkozik a wrescheni perről. Javoroski igen meleg hangon, lengyeül irt levelében köszönte meg ezt a figyelmét.

A bagdadi vasut.

Konstantinápoly, január 17. Tegnap iradét tettek közzé, amelyben a szultán jóváhagyja a bagdadi vasut építésére vonatkozó végleges szerződést.

Készülő bányász-sztrájk.

Falkenau, január 17. A bányászok sztrájkolni készülnek, mert igen sok bányászt elbocsátottak és még többnek fölmondottak munkahelyi miatt. Az itteni bányákban összesen 500 munkást bocsátanak el. A bányászok követelik a felmondások visszavonását és a munkásoknak a tárnakba való egyenlő telosztását. Az igazgatóság a nagy üzemi költségekre való tekintettel nem hajlandó a követeléseket teljesíteni, mert különben megrendelés hiányában kikerülhetetlen a veszteség. A hatóság intézkedéseket tesz a sztrájkolók esetleges tüntetése ellen.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 17. Az osztrák kormány értesítette a soproni hatóságot, hogy a sertésbehozatal Sopronból betiltotta, mert legutóbb a Sopronból Ujvidékre küldött sertések közt sertésveszt konstataáltak.

Bécs, január 17. A N. V. T. jelenti, hogy legközelebb aláírják a érdekelt tényezők a Dunagőzhajózási Társulatnak adandó szubvenció tárgyában a záró jegyzőkönyvet. A közgyűlés február 16-án lesz.

Berlin, január 17. Az elhatározott kamatiáblészállítás még ma életbe lép.

New-York, január 17. (Terményföldes.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/4 (8 1/4), jan-ra 7 9/8 (8 3/8). Aprilisra 8 1/2 (8 1/2). New-Orleansban helyben 7 1/2 (7 1/2). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zeir: Western steam 9.90 (9.85). Rohe és Brothers 10.— (10.—). — Tengeri irányzata szilárd. Januárra 67 1/2 (—). Májusra 67 1/2 ((67 1/2)). — Juliusra 67 1/2 (67 1/2). Buza irányzata szilárd. Piros ősi helyben 88.— (87 1/4). Januárra — (—). Márciusra 86 1/4 (86 1/4). Májusra 85 1/2 (85 1/4). Juliusra 85 1/2 (85.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Káv: iair Rio 7. sz. 6 1/2 (6 1/2). Jan-ra 5.45 (6.—). Aprilisra 6.20 (6.25). — Liszt: Spring Wheat clears 2.90 (2.90). — Cukor: 2 1/2 (2 1/2). — Ón: 23.75 (24.80). — Réz: 11 1/2 (11 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, jan. 17. (Terményföldes.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. Januárra 76 1/2 (76 1/2). Májusra 80 1/2 (80 1/2). — Tengeri irányzata szilárd Jan-ra 60 1/2 (60 1/2). — Zeir: Januárra 9.42 (9.40). — Májusra 9.72 (9.67). — Szatonna short clear 8.80 (8.75). — Sertéslesz: januárra 16.65 (16.47). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK

Nem kérdek utánad...

Nem kérdek utánad... Senki meg ne sejtse
Hogy egyedül te vagy úr az én szívemből,
Hír szárnyra ne kapjon, irigység ne szőljön,
Gyanú elrepüljön, mint a sebes sólyom.

Mély titkotat őrzöm: napsugártól rejtem,
Felhőköl szövrök rá fátyolt sötét estén,
Feketén borúl rá hallgatás palástja,
Azt, hogy én szeretlek, ki tudja, ki látja?

Talán te magad se... Ha néha rád vetem
Vágyakozva szemem, hogyha a szerelmem
— Pille a virágon — az ajkamra repül,
Te hidegen nézel, s nem szólsz szerelmemről.

Nem látod a lángot, mely mint égő máglya
Lobog a szívemben, lelkem átjárja,
Nem hallok meg a dalt, mely szívemből keve
Lelkem aranyzárnán száll a tiszta mennyre.

Nem kérdek utánad... Imádság a neved
Melyet ajkam csakis áhitattal rebeg,
Az a szó, melylyel a világot megváltom,
Rózsabokrot keltek sivatag pusztákon.

Nem kérdek utánad... két szemem bezárva,
Mindenütt, örökkön, a te képed látja,
Ugy érzem, a kezéd homlokomba simul,
Földi kín eloszlik, karomról bilincs hull.

Szabad vagyok s erős... a viharzó szélel
Együtt zeng a dalom a sötétlő éjjel
Világosra válik szemed sugárától,
Körül, a menny boltja aranyosan lánkol.

Győzött a szerelmem! Enyém vagy hát végre!
Reménytelen vágyak lehulltak az éjbe,
Elmúlt a hosszú tél, új kikelet támad...
Vajjon hol jársz te most?... Nem kérdek utánad...

Dienes Tibor.

— **Életmentő kisleány.** Két éves az egyik és tíz éves a másik kisleány. Amaz, a kicsiny valamiképpen belepottyan a Dunába s emez, a nagyobbik utána ugrott és mintha csak oktatásban részesült volna arra nézve, hogy miképpen kell a vízbe fullót megragadni és véle elbánni, — kimentette a habokból a két éves kis porontyot. Az alsó-ausztriai helytartóság a tízéves kis életmentőt, névszerint Aschberger Vilma jutalomban részesítette, husz koronát fizetett ki neki aranyban. Akadtak olyanok is a helytartóság tanácsosai között, akik az életmentők érdemkeresztjével akarták feldiszníteni a kis amazont. De az az aggály, hogy a tízéves kis leányka nem él és koránál fogva diszkreditálni fogja az életmentők érdemkeresztjének jelentőségét, elterelte az illetőket az eredeti tervtől. Pedig kár volt lemondani erről a radikális gondolat-

ról. Az a bátor kis leányka az érdem révén jutott volna az éremhez és ez kétszeresen rendkívülivette volna a dekorációját.

— **Monte-Carlo nyertess.** A nagy amerikai acéltörst igazgatója Schwab Károly — Monte-Carioban mulat. Az amerikai igazgató urnak cirka hat millió korona az évi fizetése s ez lehetővé teszi rá nézve, hogy a híres kártyabarlang hazárdjátékaiban részt vegyen és élelmes ellenfele legyen a bankárnak. Schwab urat a szerencse ebben az esetben sem hagyta el és annyit nyert az egyik asztalnál, hogy valósággal szétrobbantotta a bankot. Ezuttal a nyeresége 50.000 frank körül járt. Ugy látszik azonban, hogy az újvilági iparosnőbilitás szándékosan addig folytatta a játékot a többi asztaloknál, míg ismét visszatért a kártyabarlang pénzszekrényeibe a nyereségy zöme. A következő napon ismét játszott az érdekes idegen s bármennyire gaviálloosan bánt is a pénzzel, 54.000 frank nyereséget kénytelen volt elvinni magával.

— **A szerelmes rabló.** Az elmúlt idők rablóromantikája ismétlődött meg a mult napokban Hamburg utcáin, de teljesen modern keretben. Igazi szegénylegény sorsra jutott egy modern ember, akinek életében mint valóság, benne van mindaz, ami a modern társadalmi életből merített rémregényekben benne szokott lenni. Van ebben a biográfiában szerelem, leányszókratés, rablás, kivándorlás és öngyilkosság. A hőstörténepe szorítva ez:

Egy katonatiszt (a neve rendőri nyomozás tárgya, egyik verzió szerint Klara Ferenek, a másik szerint Bunchaknak hívják) valamelyik kis osztrák városkában szenvedélyes szerelmre gyuladt s maga iránt épp oly lángoló szereimet ébresztett. A leány szülei azonban megtagadták a házasságra való beleegyezést s így a szere mes fiatalember csak egy utat látott maga előtt: a szökést. Megőktette szerelmét s Hamburgban telepedett meg véle azzal a szándékkal, hogy nemsokára, már ugyanis akkor, ha a szükséges titköltséget összekuporgatták, átiognak hajókázni Amerikába, a vérmesreményű emberek Eldoradojába. Az a kevés készpénz azonban, melyet a szerelmesek szökésük alkalmával magukkal vihettek, néhány hét alatt nemhogy megszaporodott volna, de elogyott. Az ifjú párhoz beköszöntött a nélkülözés és egyre fanatikusabbá lett bennük az a hit, hogy csak a tengeren legyenek egyszer tul, s akkor minden jóra fog fordulni. A vén Európa nem nyújt tért a fiatal teretőknek, ellenben az óceán tulsó partján gazdagok kamatozik képesség és szorgalom. Ez a vakhit olyannyira belelétszkelle magát a fiatal ember szívébe, hogy a leghihetetlenbe határozta el magát. Ő, a volt katonatiszt, a gaviálleros gondolkodású uri ember: utonállóvá lett, Hamburg egyik néptelenebb mellékutóján egy öreg urnót támadott meg s fosztogatni kezdte

— **Különös ételek.** Indiában féskefészkek és a tengeriuborkák szolgálnak tápláléknak, de egy londoni lap ezeknél még sokkal különösebb ételeket sorol föl. Az oroszlanhus kitűnő, a tigris hús ellenben kemény. Hogy a medvehus milyen jóízű, az már nem új dolog. A medvesonka és a medvenyelv a legfinomabb csemegék közé tartozik és Angliában még azt is tudni vélik, hogy Németországban a medve májából kolbászt készítenek. Az elefánthus élvezhetőségét illetőleg nagyon eltérők a vélemények. Az indiai és ariki bennszülöttek elsőrendű csemegének tekintik, az európai elefántvadászok azonban elefántpescenyére sohse kíváncsiok. De hogy az elefánt lábából pompás eledel kerül ki, azt a leghíresebb szakácsok is elismerik. A rinoceros hús, mely izére a marhahús és disznóhús közt áll, más hus hiányában egyáltalán nem megvetendő. A majom húsáról Wallace híres angol zoológus azt állítja, hogy ize a nyulushús emlékeztet. A jaguár piszkos természetű vadállat, de hús igen jóízű és gyöngye, mint az ürli hús. Londonban legújabbban a kenguru húsát is becsülni kezdik, amit előlge bizonyít az, hogy ezerszámra importálják Ausztráliából a kenguru farkokat. Hogy milyen jó a kenguru hús, azt persze már sokkal régebben tudják Ausztráliában, ahol a kengurulevest a legnagyobb delikateszek közé sorolják. Nagyon gyöngye, fehér és jóízű a krokodil hús, a lókahus fekete és csunya, de szintén nagyon élvezhető. Angliában a mókus, Olaszországban pedig a legkülönbözőbb éneklő madarak kerülnek pesceye alakjában az asztalra, Floridában pedig az apró és cifratollu madarakból ragout készítenek. A föld kereségének sok helyén azonban még ezeknél is fűsőbb eledelket is esznek. A kínai étlap sok ételei, amelyek közt bogarak és pókok is

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(140)

— Szívós természete van, szölt Sagloba, még mozog. Istenem, ha valaki azt mondta volna, hogy én ápolni és cipelni fogom őt, tréfának vallottam volna. Nekem nagyon érzékeny a szívem! Be fogom kötni a sebeit! Remélem, hogy e világon már többé nem találkozunk, és a másvilágban barátságosan fog rám visszemlékezni.

— Azt hiszed, hogy nem épül fel? kérdezte Charlamp.

— Nem adnék egy fabatkát sem az életéért. Ez így volt már megírva, ennek így kellett történnie. És ha Wolodyjovskival szemben győzedelmeskedett volna, tőlem bizonyára nem menekül. De jobban szerettem, hogy így esett a dolog, mert már úgy is kikiáltottak irgalmatlan vérszopónak. Mit tehettek azonban róla, ha valaki az utamba kerül? Dunisewskinak is ötszáz forint fájdalomdíjat kellett fizetni, pedig tudhatjátok, hogy a mi vidékünkön a földet nem nagy hasznot hajtának.

— Az igaz, benneteket ott teljesen kifosztottak — szölt Charlamp.

— Uff! Ez a kozák nagyon nehéz! — nyögött Sagloba, — már alig szuszogok! Ugy van, kifosztottak, kifosztottak bennünket. De remélem, hogy az országgyűlés meg fog szavazni valami kártérítést, különben a halálba üldöz a nyomorúság. Milyen nehéz ez az ember, milyen nehéz! Nézzétek, urak, már ismét megindult a sebeiből a vér! Charlamp! szaladj hamar a koreszába és gyurass a szidával egy kis kenyérbe pókhálót. Ennek ugyan már nem sokat fog ez használni, de keresztényi kötelességünk a sebeit bekötözni,

hogy esendesebben halhasson meg. Gyorsan, Charlamp!

Charlamp előre sietett és mikor a kozákat a szobába vitték, Sagloba nagy szakértelemmel és ügyességgel fogott a bekötözéshez. Elállította a vér folyást, befőtte a kenyérdarabokkal a sebeket, azután az őrmesterhez fordult:

— Te rád pedig, öreg, itt semmi szükség sincs már. Lovagolj azonnal Saborowoba, jelentkezzél a hercegnél, add át a levelet és mondj el mindent, amit látál, de úgy, ahogyan történt. Ha hazudsz, meg fogom tudni, mert bizalmas embere vagyok a hercegnek és akkor leüttem a fejedet. Mi majd tisztességesen eltemetjük a hetmant, te csak végezd a magad dolgát. Ne csatagolj rejtékutakon, mert le találunk ütni. Maradj jó egészségben, menj, menj!

— Engedd meg, uram, hogy legalább addig maradhassak, amíg életben van a gazdám.

— Menj, mondom, — parancsolta Sagloba. — Mert ha nem mégy, parasztszakkal viteltek Saborowoba. Chmielnickijt üdvözlöd a nevemben.

Az őrmester mélyen meghajolt és elment. Sagloba pedig így szölt Charlamphoz és a Sidielcekhöz:

— Elküldtem ezt a kozákat, mert semmi keresni valója sincs itt és ha valahol letűnének, ami könnyen megeshetik, minket okolnának érte. A Saslawskiak és a kancellár fattyúi teli szájjal kiabálnak, hogy a herceg emberei az isten és a király parancsai ellenére a kozák követeket mind legyilkolták. De az okos ember mindenen segít. Minket ugyan azok a bolondok, azok az anyamasszony katonái, azok a kenyérpusztítók meg nem esznek és ha szükség lesz rá, ti uraim, tanúságot tesztek majd, hogy mi történt és hogy Bohun hívott ki bennünket. Megparancsolom majd a bírónak, hogy temettesse el. Itt senki sem tudja, hogy kiesoda, azt fogom hát mondani, hogy nemes ember és tisztességgel temetik így el. Itt azonban az ideje, hogy tovább menjünk, Mihály, mert a hercegnek is jelentést kell tennünk.

Bohun hörgése szakította meg a Sagloba szavait.

— Ohó — a lelke keresi már az utat a másvilágra, kedélyeskedett a kövér lovak. Már sötétedik, tapogatódnia kell majd. De — minthogy a mi drágalatos kis hercegnőnk nem beesteleltette meg, az Isten adjon neki örök nyugodalmat. Amen! Menjünk, Mihály! Tiszta szívvel megbocsátom neki minden bűnét, habár igazság szerint én többször jöttem az ő utjába, mint ő az enyémbé. De most már vége van. Isten veletek, uraim, nagyon örülök, hogy ilyen nemes lovakkal ismerkedhettem meg. De ne feledjétek, hogy szükség esetén tanúságot kell tennetek mellettünk!

XIII.

Jeremiás herceg nagyon egykedvűen fogadta a Bohun halála híret, különösen amikor megtudta, hogy idegen ezredeken szolgáló tiszték készek tanuskodni arról, hogy Wolodyjovskit rákényszerítette a vándorra.

Ha a párbaj nem János Kázmér megválasztásának a közhírré tétele előtt néhány nappal, hanem a választási harc idején történt volna, Jeremiás herceg ellenségei és főleg a kancellár nem mulasztották volna el, hogy a történetből fegyvert kovácsokjanak ellene, mindenféle tanúságtétel dacára is. De most más foglalta el az embereket és így könnyen megeshetett, hogy az egész dolog feledésbe merül.

Legtöbbjebb Chmielnickij használhatta volna föl az eseményeket arra való bizonyossággal, hogy vele mily igazságtalanul bántak el, de a herceg joggal elvárhatta, hogy a királyi a levélre adandó válaszában meg fogja magyarázni, hogy mi módon halt meg a Chmielnickij követe és a kozák vezérnek pedig semmi oka sem volt, hogy a királyi szavak valóságban kételkedjék.

A herceg ugyanis azon fáradozott, hogy a katonái miatt semmiféle politikai viszálkyodás ne támadjon. Másrésről a herceg Skrzetuskis való tekintettel örült a történeteknek, mert most már

szerepelnek, eléggé tanuskodnak erről. Érdekes emberek a geofagok akik földet esznek, nem éhségből, hanem üsztönből. Leginkább a forró égőv alatt fordulnak elő. A föld, melyet fogyasztanak, zsíros, erős-zsagu agyagtöredék; Németországban a Kyhäuser-hegy homokbányáiban a munkások kővári nevé agyagot kennek a kenyérükre. A skandináv tartományokban az ugynevezett hegylisztet eszik; Finnországban a kenyérlisztet keverik vele. Orinokban az ottmaki-Indianok az egész esős évszakban vörösszürke föld-del táplálkoznak.

+ A javított biblia. Bibliai tanulmányokat eszközölő bizottság küldött ki legutóbb a szent Atya. A bizottság feladata megállapítani a szabadságnak azt a fokát, ameddig a katolikus tudós elmélet a Szentírás magyarázásában. Megállapítja továbbá hogy a bibliából a katolikus tudósoknak mennyit kell elő-gadni a hit séreime nélkül s formulázza azokat a kérdéseket is, amelyek a dologban teljes vélemény-szabadsággal járnak. Fontos az a reform is, hogy bírálni fogják a biblia eddigi hivatalos latin fordítá-sát: a Vulgátát is; revidéálják továbbá a 6-testamen-tom eredeti zsidó szövegét és görög fordítását. E bírálatok eredményétől teszik függővé a másnyelvű fordítások átírást is. A bizottság elnöke *Pa-rocchi* kardinalis és két más bíboros van mel-léje adva: *Segna* és *Vivesy Tuto*. A bizottság többi tagját csaknem minden nemzetből válogat-ták. Elsőrangú tudósok valamennyien. A bizottság jegyzője *Fleming* Dávid; konzultorok: *Van Hoonacke* löweni egyetemi tanár; *Grannan* washingtoni egyetemi tanár, *Fracassini* perugiai szemnáriumi tanár, *Jorrio* palenciai (Spanyolország) szemnáriumi tanár, *Esser* atya, az Index-kongregáció titkára, *Vigouroux* a párisi katolikus egyetem tanára, *Hummelbauer* Jézus-társá-sági atya a hollandi Szent Ignác-kollégium tanára, *Gismond* Jézus-társasági atya a római Gregoriánus-egyetem tanára, *Don Ambrosius* montecassini prior, *dr. Clarke* Robert westminsteri egyházmegyei pap és *dr. Pones* hollandi pap-író. A bizottságot különben a szükséghez képest még kiegészítik. Több mint három-száz éve, hogy a biblia az újabb tudományos knta-tások mértékéhez képest nem javítottak.

+ Franciaország népsége. Egy esztendővel a népszámlálás után most publikálják Franciaországban az eredményt. Az új statisztika szerint a népesség fogyatkozása nem oly borzasztó, mint híresztel-ték. Az 1896-tól 1901-ig terjedő öt évi időközben Franciaország lakossága 444.618 lélekkel szaporodott, 38.517.632-ről 38.961.94-re. Az előző öt éves időköz-ben (1891-96) a szaporodás csak 175.000 volt, úgy, hogy már mérsékelt haladást lehet tapasztalni. A lakosság növekedése nem a bevándorlás követke-

tényleg sokkal valószínűbb volt, hogy a fiatal Kurcevis hercegnőt megtalálják. Most már megtalálhatják, megszabadíthatják, megmenthetik, a költségek, bármily magasra rugjanak is, a herceg nem kimélte volna, csakhogy elossa a leg-kevesebb lovagjának a bubánatát és visszaadja neki az életkedvét.

Wolodyjovskij nagy aggodalmak között ment a herceg elé, mert ha nem is volt félsz természetű, a hercegnék minden pillantásától úgy félt, mint a tűztől. Milyen nagy volt azonban a meglepetése és az öröme, mikor a herceg meghall-gatván a jelentését, értékes gyűrűt húzott le az ujjáról és így szólt:

— Megdicselek óvatosságodért, hogy nem te támadt meg Bohunt, mert hiszen ebből kel-lemetlenség és nagy hü-hó keletkezett volna az országgyűlésen. Ha sikerül megtalálnunk a kis hercegnőt, Skrzetuskit is örök hátlára kötelezed. Azt hallottam, hogy amint más embernek nem fér meg a nyelve a szájában, úgy a te kardod sem fér meg a hüvelyében. Ezért voltaképpen büntetést érdemelsz. De minthogy barátod érde-keben ártottad magadat az ügybe és a párbanban becsületet szereztél az ezredemnek és legyőzted ezt a hirhét szájhóst: vedd ezt a gyűrűt emlé-kül. Tudom, hogy jó katoná és kitűnő vívó vagy, de amint hallom, méltán illet a mesterek mestere cím.

— Ugy bizony, szólt Sagloba. Három össze-csapás alatt még az ördög szárait is leszelné. Ha fenséged le akarja ütneti a fejemet, csak azt kérem, hogy bizza Wolodyjovskira ezt a feladatot, akkor legalább hamarosan átkerülök a más-világra. Bohunnak a mellét valóssággal ketté-szelelte és aztán még a koponyáján is vágott két hatalmas léket.

A herceg nagy barátja volt a lovagi tornák-nak és nagyon megbecsülte a jó katonákat. Elé-gedetten nevetett s így szólt:

— Akadt már valaki, aki veled meg tudott mérközni?

(Folytatás következik.)

ménye, mert az idegen lakosság száma alig emel-kezt (1,027.491-ről öt év alatt 1,037.778-ra.) A szenátus-nak az a bizottsága, mely a népesség fogyásának okait tanulmányozza s azzal is meg van bízva hogy javaslatot készítsen a lakosság növelésére, a nép-számlálás eredményének kihirdetése után mindjárt megkezdte tanácskozásait.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A közös vámterület mellett. Szegebről jelentik, hogy a *Szegedi gazdasági egyesület* mai közgyűlésén tárgyalta *Oblath* Lipótnak az önálló vámterületre vonatkozó indítványát. A közgyűlés többsége a közös vámterület fenntartása mellett határozott.

Az osztrák érdekek kedvéért. Bécsből jelen-tik, hogy az *Oesterreichisch-Ungarischer Export-verein* der Holzproduzenten, Holzhändler und Holz-industrieller január 12-én tartott közgyűlésén egy-hangulag elhatározta, hogy címéből törölni fogja az *Ungarischer* jelezt. A határozatot avval okol-ják, hogy egy *Bécsben* székelő szakegyesület, amely-nek a vámtarifa és a gazdasági kiegyezés kérdésében is állást kell majd foglalnia, amikor az osztrák érde-kek ellenfele jutnak a magyarokkal, többé nem le-het tekintettel a magyarországi tüzetlarsak érdekeire.

A m. kir. államvasutak ideiglenes szállítási be-veletei az elmúlt évben 47.959.295 korona volt a sze-mély-, 146.922.267 korona az áruforgalomból, össze-sen tehát 194.881.562 korona ami pályakilométerenk-int 24.254 koronát tesz ki. A beíolyt összeg mintegy másfél millió koronával több, mint a menyit az ál-mai költségvetésben a mult évre e címen előirányoz-tatot. Ezzel szemben az 1900. évi végleges szállítási bevételek 47.762.672 koronát tettek ki a személytor-galomban, 150.268.847 koronát az áruforgalomban, vagyis összesen 198.031.519 koronát, ami pályakilom-éterenkint 24 732 koronának felel meg. E szerint a sze-mélyforgalmi bevételeknek több mint 200.000 koronányi emelkedése mellett az áruforgalmi bevételek a mult eszt-endőben mintegy 3.300.000 koronával, vagyis 2 3/4%-kal kisebbek, mint az 1900. évben. Figyelembe veendő azonban, hogy 1900-ban a szállítási bevételek az előző év eég jó termése és a váratlan nagy szénkivitel folytán eddig a legnagyobbak voltak, továbbá, hogy e kedvező évtől eltekintve, a mult év bevételei a be-állott visszaesés mellett is mégis nagyobbak voltak, mint bármely korábbi esztendőben. E szerint tehát a több téren uralkodó gazdasági depresszió és a mult év rossz termése még eddig nem gyakorolt az állam-vasutai bevételekre oly kedvezőtlen beíolyást, mint a műyentől az általánosan kedvezőtlen gazdasági viszonyok mellett tartani lehetett volna.

Cipészipari vándor-szakfolyam. A kereske-delmi minisztérium a szegedi kereskedelmi és ipar-kamara által *Szabadkán* négy hétre terjedő vándor-szaktanfolyamot rendeztetett a cipésziparosok részére. A tanfolyam vezetésével *Boah* József lóvárosi cipész-mester bízott meg, ki az előadásokat tolyó hó 7-én meg is kezdte.

Magyar Munka — Kisiparosok Lapja. E kettős címmel havonként kétszer: 15-én és 30-án jelenik meg január 15-iktől, a régebbi *Magyar Munka* című havi lap. Az alakban és tartalomban is megnagyobbodott usség, mint a *Kisiparosok Országos Szövetségének* köz-lönyeként jelenik meg, melynek célát legnagyobbob-beszt a kisipar fellendítése, termelőképességének meg-ismertetése és az iparpártolásnak a kisipar felé való irányítása képezik. Felelős szerkesztője: *Gerő* Ernő, a szövetség ügyvezető titkára. Főszerkesztő dr. *Kaal* Elek ügyvéd. Előfizetési ár egész évre 8 korona fél-évre 4 korona 40 fillér, negyedévre 2 kor. 50 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker. Nyár-utca 17.

Fizetésektelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelenségeket jelenti: *Agai* Ignác kereskedő *Deés* és *Szamosújvár*, *Körösi* József keres-kező *Jankovác*, *Böhm* Gábor kereskedő *Jankovác*, *Rosenfeld* Kálmán kereskedő *Ujfehértó*, *Beck* Zsófia női divatkereskedőnő *Ludapest* (Király-utca 51.), *Oswald* és *Neumann* bórkereskedő cég *Zágráb*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pesten* pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. *Bécsben* a kontingentált készáru 34.80 korona pénz-ben, 35.20 korona áruban.

Budapesti sertés-konsumvásár. A lencsvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lóvárosi sertés-kon-sumvásár árjegyzése 1902. évi január 17-én Készlet 263 darab. Erkezett 1335 darab. Összesen 1598 darab. Eladatot 1089 darab. Maradt 509 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 90-94 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 89-94 koronáig, 320-380 kigr. súlyban 88-94 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 86-92 koronáig, Malac 80-86 ko-rona. Az irányzat élénk.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítók telefonjelen-tése.) A juhvásáron a főlhajtás 2056 darab juh

volt. Irányzat lanyha. Árak kgkint: kiviteli juh: első-rendű 40-55 fillér, kivételesen — fillér; kiverési juh 13-80 korona páronként.

Bécsi szurmarhavasár, január 16. (Saját tu-dósítók telefonjelentése.) A vásárra ielhozták: 3172 darab levágott sertést, 4876 darab levágott juhot, 850 darab levágott bárányt és 4663 levágott borjut. Irányzat lanyha.

Eladási árak: Levágott borju 68—84 fill., első-rendű 86-96 fillér, legeleje 98-116 fillér 616 borju — fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés 78-88 fillér, kivé-telesen — f., levágott nehéz sertés 96-104 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 82—88 fillér, elsőrendű süldő 88-100 f., 616 juh — f., elsőrendű juh 60-72 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány — korona, páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 17.

Magas árkövetelések következtében csak 13.000 métermázsza buza került forgalomba 2 1/2-5 fillérrel magasabb árákon.

Rozsot 5-7 1/2 fillérrel magasabb árákon je-gyeztek.

Eladatok:
Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79-5 k. 9 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 70 f., 200 mm. 78-8 k. 9 K. 50 f., 200 mm. 78 k. 9 K. 45 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 42 1/2 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 40 f., 100 mm. 77-5 k. 9 K. 42 1/2 f., 100 mm. 77-5 k. 9 K. 42 1/2 f., 100 mm. 77-5 k. 9 K. 35 f., 800 mm. 77 k. 9 K. 20 f., 100 mm. 74-5 k. 9 K. 20 f.
Tolnai: 500 mm. 77 k. 9 K. 25 f.
Pestmegyevidéki: 100 mm. 77-3 k. 9 K. 35 f., 150 mm. 77 k. 9 K. 35 f., 250 mm. 76 k. 9 K. 15 f., 100 mm. 75 k. 9 K. 10 f., 100 mm. 75 k. 8 K. 65 f.
Raktárúru: 1400 mm. 76-5 k. 9 K. 32 1/2 f.
Szerbiai: 5400 mm. 75 k. 8 K. 73 f.
Mind három hónapra.
Rozs: 200 mm. 7 K. 59 f., 200 mm. 7 K. 37 f., 100 mm. 7 K. 30 f.
Árpa: 1700 mm. 8 K. — f.
Zab: 100 mm. 7 K. 62 f., 100 mm. 7 K. 60 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 400 mm. 7 K. 15 f.
Készpénzfizetés mellett.
Tegnap délután eladatok:
Féjérmegyei: 1500 mm. 78-5 k. 9 K. 35 f., 1000 mm. 82 k. 9 K. 35 f.
Raktárúru: 1140 mm. 78-5 k. 9 K. 50 f.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	Kilogramm		Kilós	Kilogramm	
		Ár	Ár		Ár	Ár
		K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig	
Tiszavideki új	76	9,10	9,15	80	9,40	9,55
"	77	9,10	9,25	81	—	—
"	78	9,15	9,25	82	—	—
"	79	9,30	9,40	—	—	—
Fehérmegyei	76	9,05	9,15	80	9,35	9,50
"	77	9,05	9,15	81	—	—
"	78	9,05	9,15	82	—	—
"	79	9,30	9,35	—	—	—
Pestvidéki	76	8,90	9,00	80	9,30	9,40
"	77	9,05	9,10	81	0, —	0, —
"	78	9,15	9,25	82	—	—
"	79	9,15	9,30	—	—	—
Bánági	76	8,85	9,00	80	0, —	0, —
"	77	8,95	9,20	81	0, —	0, —
"	78	9,05	9,25	82	—	—
"	79	0, —	0, —	—	—	—
Bácskai	76	9,05	9,20	80	0, —	0, —
"	77	9,10	9,30	81	—	—
"	78	0, —	0, —	82	—	—
"	79	0, —	0, —	—	—	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	Kilogramm	
		Ár	Ár
		K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	70-72	7,46	7,50
" másodikrendű	—	7,25	7,40
Árpa	—	6,10	6,30
" ágostai való	60-62	6,72	5, —
" szeptemberi való	60-62	0, —	0, —
Zab	39-41	7,25	7,40
Teangri	—	0, —	0, —
Repece	—	0, —	0, —
Köles	—	4,50	5, —

A határdöntület folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza 1902.	9,21-9,20-9,21-9,22-9,23
Októberi buza 1902.	8,37-8,38-8,39-8,40-8,41
Áprilisi rozs 1902.	7,61-7,62-7,64-7,65-7,66
Áprilisi zab 1902.	7,50-7,52
Májusi tengeri 1902.	5,39-5,40-5,41-5,42
Augusztusi repece 1902.	12,25-12,35

Déli egy óraker a következő záróárakat állapi-tották meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902.	9,28 pénz 9,29 árú
Októberi buza 1902.	8,41 " 8,42 "
Áprilisi rozs 1902.	7,74 " 7,75 "
Áprilisi zab 1902.	7,51 " 7,52 "
Májusi tengeri 1902.	5,42 " 5,43 "
Augusztusi repece 1902.	12,25 " 12,35 "

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisa 1902.	9,27-9,28
Buza októberre 1902.	8,40-8,42
Áprilisi rozs 1902.	7,73-7,75
Áprilisi zab 1902.	7,50-7,52
Májusi tengeri 1902.	5,40-5,42
Augusztusi repece 1902.	12,35-12,45

A budapesti értéktőzsde.

Kedvező külföldi jegyzések alapján az előtőzsde szilárd irányzatot követett.

A déli tőzsdén a forgalom megcsökkent ugyan, a hangulat azonban barátságos maradt.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 644.25-647.—. Államvasuti részvény 654.25-656.—. Koronajáradék 95.32-95.35 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 95.30-95.35%... Fővárosi kölcsön 92.—%... Magyar hitelrészvény 684.—. Osztrák hitelrészvény 646.75-647.50.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 648.25. Magyar hitelrészvény 664.50. Leszámitoló 422.—. Kimmurányi vasmű-részvény 488.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 657.75. Közüti vasut 594.—. Városi villamos vasut 290.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—50.— korona, vörös aprószemű 41.—45.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búságsági — korona. Középszemű 46.—48.— korona. Nagyszemű 50.—54.— korona. Disznózsír: budapesti 53.—53.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légenszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 42.—42.50, korona, 3 darabos 46.—45.50 korona. Üstölt — korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 14.50-15.— korona 120 darabos — korona. 100 darabos 15.75-16.— korona, 85 darabos 18.50-19.— korona. Azonnaliszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona, 100 darabos 15.75-16.— korona, 85 darabos 17.25-17.60 korona. Szilva: slávniai — korona, szerbiai 17.25-17.60 korona azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, január 17. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Noha New-York további gyöngülést jelentett és a külföldi tőzsdék egyáltalán nem voltak animálók hatással, az itteni határidőüzletben mégis szilárd irányzat érvényesült. Rozsban, tekintettel arra, hogy az utóbbi hausse-mozgásban ez a cikk buzával szemben erősen hátramaradt, élénk kereslet mutatkozott, amit az is okozott, hogy egynapos fagy után aránylag enyhe volt ismét az időjárás. Rozs 11-12 fillérről javult, ellenben buza csak 4-5 fillérről volt magasabb, mint tegnap este.

Buza tavaszra 9.40-9.45, rozs tavaszra 7.90-7.98, tengeri május-juniusra 5.70, zab tavaszra 7.77-7.79 korona.

Zárlatok: buza tavaszra 9.46-9.45, rozs tavaszra 8.—7.98, tengeri május-juniusra 5.63-5.73 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde barátságos hangulatban indult. A déli tőzsdén esőszerű forgalom mellett később barátságos volt az irányzat.

Zárlat szilárd, az üzletmenet csöndes. Bécs, január 17. (Magyar értékek ariátala.) 4% os aranyjáradék 119.70, líszai és szegedi kölcsön sorsjegye 152.50. Magyar vasuti kölcsön csúszó 101.—. Magyar keleti vasuti állami kölcsön 118.60. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —. Kimmurányi vasműrészvény 486.—. Magyar koronajáradék 95.30. 4% os magyar földleherem. kötvény 94.80. Magyar hitelbank részvény 664.—. Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegye 182.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 380.—. Magyar keresk. bank —. Magyar kukoripár 1745.

Bécs, január 17. (Osztrák értékek ariátala.) 4 2/3% os papírjáradék 100.25. 4% os osztr. aranyjáradék 120.40. 1860-os sorsjegye 146.25. Osztrák hitelsorsjegye 401.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankkegyesület 444.50. Osztrák-magyar bank 1605.—. Déli vasut 78.50. Dunagőzhajársít részvény 829.—. Dohányrészvény 291.—. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.15. 4 2/3% os ezüst járadék 100.15. Osztrák koronajáradék 96.70. 1864-iki sorsjegye 224.—. Osztrák hitelintézeti részvény 646.—. Unionbank 540.—. Osztrák Länderbank 415.75. Osztrák-magyar Államvasut 656.50. Elbavölgyi vasut 450.—. Alpesi bányarészvény 418.50. 20 frank arany 19.03. Londoni váltórét 239.17 Bécsi Iramway Lít B. 286.50. Bécsi. Iramway Lít A. 285.—. Lipót kohó 375.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, január 17. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a

következők voltak: Osztrák hitelrészvény 646.50. Magyar hitelrészvény 665.—. Angol-Osztrák bank 263.—. Bécsi bank-egyesület 447.—. Union bank 541.—. Länderbank 416.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 656.75. Déli vasut 78.50. Elbavölgyi vasut 450.50. Északnyugati vasut részvény 447.50. Dohányrészvény 291.50. Rimamurányi vasut 489.—. Alpesi bányarészvény 421.—. Májusi járadék 100.25. Magyar korona járadék 95.25. Lőrök sorsjegye 104.—. Német birodalmi márká 117.25.—. Napoleon d'or 19.03.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 17. (Zárlat. tudósítás.) A vaspiac élénk emelkedése a tőzsde egész irányzatát kedvezően befolyásolta. Bankok szilárdak, éppúgy járadékok. Vasutak legnagyobb részt ártartók. Transzvaal-vasut részvények 2 százalékkal magasabbak, arra a föltevésre, hogy a delatricki háború nemcsak a véget ér. Ugyanezen okból dinamit-trusztok is magasabbak. A tőzsde további lefolyásában a kedvező gelsenkircheni decemberi kimutatás készenbányarészvényekre jó hatással volt. Az irányzat tartósan szilárd maradt. Magkamaltól 2%.

Berlin, január 17. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjáradék —. 4% os osztrák aranyjáradék 102.80. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 66.30. Osztrák-magyar Államvasut 140.75. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltórét 55.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.25. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 185.75. Általános vállamosági Edison 190.30. Gelsenkirchen 178.10. Laura-kohó 195.70. 4 2/3% os ezüstjáradék 100.50. 4% os magyar aranyjáradék 100.80. Osztrák hitelrészvény 207.50. Déli vasut 20.75. Károlyi Lajos vasut 101.80. Orosz bankjegye 216.75. 4% os új orosz kölcsön 96.10. Lőrök dohányrészvény —. Olasz járadék 100.80. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 167.—. Harpeni 164.30. Az irányzat szilárd.

Berlin, január 17. (A Budapesti Napló tudósítójának ariátala.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjáradék 100.80. Magyar koronajáradék 96.10. Osztrák hitelrészvény 203.75. Osztrák-magyar államvasut 140.75. Déli vasut 20.75. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegye kiegészít 216.20. Buschlehnrad —. Orosz bankjegye —. (Ultimo.) Lombard —.

Paris, január 17. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4% os osztrák aranyjáradék 103.70. Osztrák Länderbank —. 3% os francia járadék 100.40. Ottomanbank 545.—. 3 1/2% os francia járadék 102.27. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4% os magyar aranyjáradék 101.25. Párisi bankrészvény 991.—. Olasz járadék 100.10. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelintézeti részvény 1249.—. Török dohányrészvény 313.—. Az irányzat tartott.

Frankfurt, január 17. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjáradék 100.80. 4% os osztrák aranyjáradék 102.55. Magyar koronajáradék 96.15. Osztrák-magyar bank 115.60. Déli vasut 20.80. Elbavölgyi vasut 113.50. Londoni váltórét 204.05. Bécsi bankkegyesület 114.—. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 83.70. 4 2/3% os ezüstjáradék 100.55. 4% os magyar aranyjáradék 100.95. Osztrák hitelrészvény 203.80. Osztrák-magyar államvasut 140.80. Északnyugati vasut 103.50. Bécsi váltórét 85.25. Párisi váltórét 81.25. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 211.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 17. (A Budapesti Napló tudósítójának ariátala.) Arelcomok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 204.50. Német bank 206.50. Disconto 185.90. Berlini kereskedelm. bank —. Gelsenkirchen 173.—. Harpeni 164.30. Laura-kohó —. Olasz járadék —. Szilárd.

Hamburg, január 17. (Zárlat.) 4 2/3% os ezüstjáradék 100.75. 1860. sorsjegye 146.75. Déli vasut 20.65. 4% os osztrák aranyjáradék 103.—. Osztrák hitelrészvény 203.60. osztrák-magyar államvasut 140.30. Olasz járadék 100.73. 4% os Magyar aranyjáradék 100.70. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 17. A sertésüzlet irányzata kellemesebb. A Hírszó szerintek ariátala: I. A magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 94-95 — fillérig. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 — fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar s z e d e t i: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. R o m á n i a i: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. R o m á n i a i e r e d e t i (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. S z e r b i a i: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 88 — 90 fillérig. Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 86 — 88 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 84 — 88 fillérig.

S e r t é s l é t s z á m 1902. január 15. napján volt készlet 28.765 darab. — 1902. január 16. napján lehajtatott 467 darab. 1902. január 16. napján elszállított 920 darab, 1902. január 17. napjára maradt készletben 26.312 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 17. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Sarbó Arthur egyetemi magántanár, a dadogók és egyéb beszédhibában szenvedők állami tanítóképző és gyógyintézményeinek vezetőjét a gyógynevelési országos szaktanács rendkívüli tagjává, Laczek Gyula losonczi állami főgimnáziumi rector

hittanárt a X. fizetési osztály I. fokozatába; a földművelésügyi miniszter Reckhard Lajos okleveles gépész a m. kir. chemiai intézet és központi vegytudományi állomásához ideiglenes minőségben gépészszé kinevezte.

Athletizmus. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szilágyi Albert székelyudvarhelyi állami főreáliskolai és Harsia Jusztinján gyöngyösi állami főgimnáziumi tanárokat kölcsönösen áthelyezte.

Ügyvédi kamara. A pécsi ügyvédi kamara dr. Rákos Miksa ügyvéd Bonyhád és dr. Zsolnay Gyula ügyvéd Pécs székhelyűl az ügyvédek lajstromába felvételre felvette. Előléptetés. A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke Gyöngyösi Lajos nagyváradi kir. ítélőtáblai hivatalnoka, folyó évi január hó 1-től kezdődő joghatálylál a hivatalnoka részére megállapított fizetés 1-ső fokozatába lépett elő.

Anyakönyvezeteli kinevezések. A helygimnázium Tordács Aranyos vármegyében az egerhegyi anyakönyvi körletbe Kovács István jegyzőt, a torda-szent-lászlóba Kende Gusztáv jegyzőt, az alsó-tüleibe pedig Tóbiás Józsefet anyakönyvezetőkkel, Borsodvármegyében a sajó-szent-péteri anyakönyvi körletbe anyakönyvezető-helyettesé Kovács Károly segédjegyzőt nevezte ki.

Pályázatok. Az újpesti járásbírószéknél albrói állás 2 hét alatt; — a budapesti törvénytudományi főiskolánál 2 hét alatt; — a szénváraljai járásbírószéknél irnoki állás 4 hét alatt.

Napirend.

Napjár. Szombat, január 18. — Római katolikus: Piroksa sz. — Protestáns: Piroksa. — Görög-ország: (január 5.) Peopenet. — Zsidó: Scheb. 10. Sabbath Bo. — Napkél: 7 óra 26 percek. — Nyugszik 4 óra 22 percek. — Hod kél: 11 óra 28 percek délelőtt. — Nyugszik: 1 óra 17 percek éjjel.

A miniszterek nem fogadnak. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 óratól 1 óráig. — Több társi 1 korona belépődíjjal meglekintethők.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában zárva. Iparművészeti Múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum zárva. Meszögadományi Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10-1-g. Belépődíj 1 korona. Nemzeti Szalon állandó kiállítása d. e. 9 óratól este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér. Magyar nők munkálatlása (Váci-utca 34.) d. e. 10 óratól este 8-g. Belépődíj 60 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3-8 óráig.

Állattér a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintar: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi-örömeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városigeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kiállítások központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, január 17.

A légnyomás eloszlása bonyolult vált. Észak és Kelet-Európát depressziók, nyugatot pedig magas légnyomás borítja. Európában az idő enyhe, és sok helyütt szeles volt; kevés esők szárványosan fordultak elő.

Hazánkban az idő megnyugott, a szelek élénke, sok helyütt viharosok voltak. Az ország délnyugati részének kivételével mindenütt voltak nagybombor csapadékok és a hegyes vidékeket helyenként 35 cm. magas hó borítja.

Küldés: Változókönyv, szeles, enyhe idő várható éjjeli fagygal és helyenként csapadékkal.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunas, etc.), date (Jan. Jan.), and water level (m. e. t. r.). It lists water levels for various rivers and locations like Passau, Bona, Porsory, Komárom, Budapest, Fekes, Munkács, Gombos, Ujvidék, Pancsova, Orosva, Magyarfalva, Zsolna, Troncsén, Szeged, Rába, Dráva, Mura, Sava, Szamos, Krassna, Latorca, Labarca, and Unz.

A 12242. számú „Javitások telefon és távirdai célokra szolgáló átkapcsoló szerkezeteknek”

Utraivaló. THURY ZOLTÁN legújabb könyve. Ára egy korona ötven filler.

Kalmár J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában Budapest, VII., Kerepesi-ut 44. sz.

Utraivaló

„Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

A 14466. számú „Oldalsó toldatokkal bíró Field-csövek”

Kalmár J. mérnök hites szabadalmi ügyvivő irodájában Budapest, VII., Kerepesi-ut 44. sz.

A 11115. számú „Eljárás oldhatlan vagy nehezen oldható sóknak fémoxidokból, két só tartalmú víz oldatok elektrolysis segítségével való előállítására”

Kalmár J. mérnök hites szabadalmi ügyvivő irodájában Budapest, VII., Kerepesi-ut 44.

Báli ing
divatos kivitelben
redős, pique- vagy selyem mellél.
BÁLI DIVATGALLÉ
BÁLI DIVATCSOKOR
BÁLI SELYEMKENDŐ
BÁLI GLACEZ KEZTYŐ
BÁLI SELYEMHARISNYA
Divatos kézelő- és melligombot
ajánl
LUSTIG EDE
Kerepesi-ut 2. sz.
Szabott árak.
Alapított 1878.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb
PAPLAN PAPLAN PAPLAN

1 Szabóhathalás vaskő 8 db	10.-	1 szőli sodrony ágyéki	6.-
1 kivételű matrac	10.-	1 tengerifü matrac	4.50
1 rouge paplan	1.80	1 áfrók	5.-
1 csomór pátina	3.40	1 díszes	12.-
1 csomór paplan	8.-	1 ablak köper függöny	2.-
1 selyem	8.80	1 tunis	1.50
1 atlasz csomór	4.80	1 gyapjú	4.50
1 selyem atlasz paplan	18.50	1 4gy. 1 szelvényű boure	5.50
1 fodros selyem ad. papl.	12.50	2 1 gyapjú	12.-
1 jó vasson paplan lepedő	2.-	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 nagy ágy	1.80	1 L	5.80
1 fűzős ágy	2.50	1 szőnyeg	0.85
1 fűzős ágy	5.50	1 taposruha	1.50
1 10 lópkör	1.60	1 mir. jó futósőnyeg	40.-
1 10 lópkör	4.80	1 miniszórt	76.-
1 szep fall szőnyeg	7.50		

GICHNER JANOS
paplan, matrac és káptalósruha gyáros, szőnyeg, függöny, vasbőr stb. nagy raktár.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
A legfrissek kiválasztására ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszakihozott, nem tévesztő árak kicserélteknek, vagy a pénz visszatart.

Titkos betegségek ellen
26 évi, részben katonasorvis (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlhatom
DR. KAJDACS, Y. CA. ÉS KIR. CSEDREPOS ÉS KÓRHÁZI FŐ-ORVOS

Electrotherapiail rendelő-intézet
IV. Kigó-utca 5. I. em. Klotild-palota (ajtóháza és lift használat).
A legelhatóságosabb húgycsőfolyásokat, legnyúlósabb húgycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőzéses utóbatát
Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legjobban olyannyira felkarolt és hatásában pártatlan sikert
Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magánléseket, nőknél fehérfolyást befejező kezelés nélkül, a legmarkosabb börtönbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és emek utókövetkezmények közzé legújabb háztartásorvosoktól gyógyít a legújabb gyógy-módot szemirt alapsan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7-8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárás. Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltak; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva leszek.

Mulassunk Uraim!
Mielőtt azonban bába meggyünk, ne feledekezzünk meg báli cipőt vásárolni, mely a legjobb próbarendelés, hogy mindenki meggyőződjék cipőim feltűnő elegáns párisi chikjéről és tartósságáról.

Minden csoportot teljesen portmentesen küldök, vagy minden vedő egy tégely általán felalát és törvényileg védett „Guzi” kenőcsöt, mely a bőr vagy lakk repedést meggyógyít, kap ingyen, mely a rendelkezés megemlítését. Mértéknek elegendő, ha harisnyában egy papirdarabba állva a lábát körvonalalja lerajzolja. Képes árjegyzékem ingyen. Nem megfélelőztet ezennel kötelezem magam kicserélni vagy a pénzt minden levonás nélkül visszaadni.
Férfi salaklak fűző cipő
elegáns — 3.40
Párisi div. box calif fűző 4.50
Gavallér lakk gombos cipő 4.50
Elegáns viris fűző — 3.20
Sima erő vixibő cipő — 3.-
Bageris csizma egy darab-ból, vízhatlan ómologiból talpbetéttel erős — 7.-
Hafina csizma vízhatlan, magabemertésű, térdig erős, ómologiból talpbetéttel, 6.-
AGULÁR IGNÁTZ
Budapest Deák-tér 6.

DISKRET BETEGSÉGEK
elsőrendű gyógyító intézete
BUDAPEST.

KATAPHORESE. UJ GYÓGYMÓD!
Főtülmulthatatlan gyógyhatásu

Ideg-, Nemi-, Bőr-, Vérbetegségek és Gyengességi-állapotok, Impotencia gyökeres gyógyítására.

Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógsiker után fizethető.
Pártatlan sikerü eredményei folytán általánosan kitűnőnek elismert hydro-elektrotherapiail intézet

a modern Hygiene és legújabb orvosi technika elsőrendű vívmányai szerint berendezett gyógy-termekkel
Budapest, Teréz-körút 44. I. emelet
Dr. MITZGER TIVADAR

Az Ideg és nemi betegségek gyógyítása. Gyengességi állapotok, impotencia. Kataphoresis Gyógyimód.
Nőknek a nőknél a férfiaknál orvosi munkák szorójának személyes vezetés alatt, néha egész nap.
Levelekre díjmentesen válaszoltak.
Prospectus ingyen.

Wilhelm Emanuel Mahn Bécsben 10954. számú „Eljárás és szerkeszetek sodronyának, rudaknak, csöveknek és más efféléknek rézötvezetekből való előállítására” című 1897. novemb. 14-ről kelt magyar szabadalmára vevők vagy engedélyesek kerestetnek.
Szives ajánlatok „W. S. 150” alatt Mosse Rudolfhoz Bécs, I. Seilerstätte 2. intézendők.

Férfiaknak!
Injectio Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin
kötő szer gonorrhoea (Triper) kifolyásoknál a húgycsőgyulladásnál, még ha elavult is, gyorsan és biztosan gyógyítanak, már néhány befecskendezés és Capsulae bevétele elegendő, hogy a leghevesebb folyást megszüntesse. Egy üveg Injectio Lysoferrin 2 korona és egy doboz Capsulae 2 kor. Postai megrendelések gondosan eszakihozottak. — 5 koronán fölötti megrendelés esetén az eszakihozottak. — Számos hálaírat van, kiknek fentebbi szerek segítettek.
Mint egyedül valóban kapható
ERŐSALADÁR gyógyszerüzletében
a Szent Jánoshoz, Nagy-Kikindán, 2. szám.

!!Nekülözhetetlen minden sérvbajosnak!!
A. POLITZER által felalát és legújabb ismét megjavított és, és kir. kúria szab. gumiszerkeztő, mert az eddigi sérvköltés összes hányat pótolja és egy-egy húfűt meg nyugtatja szerez. A legújabb orvosi tekintélyek a sérvköltés a legjobbnak ismerték el és számos bel-és külföldi kósnőn irat bizonyítja cél-szerűségét. A tiszta gummitól készült sérvköltés előnye, hogy teljesen elfűdi a sérvkaput, nem csuszik, nem okoz kellemetlen nyamat és egy éjjel, mint nappal hordható.
Árak: egyoldalt 7 és 10 frt., kétoldalt 10 és 16 frt.
Megrendeléseket pontosan a legnagyobb titkártsággal mellett eszakihozól
Pollitzer Mór és Fia
os. és kir. szab. köztársaságok
Budapest, V., Deák Ferenc-utca 10 h.
Legfrösbű óég és szakmában a fővárosban.
Alapított 1858-ban.
Árjegyzék kiválasztásra és fölirtatéküli körítékben bérmentre küldök.

Magyar Könyvtár kötött kiadása.

E kiváló gyűjteménynek következő kötetei új, dombornyomatu egész vászonkötésben is kaphatók.
Mikszáth Kálmán
SZENT PÉTER ESERNYŐJE. 2 kor. 80 fill.
10 PALÓCZOK I. kor. 20 fill.
Az író dombornyomatu arcképeivel.
Petöfi Sándor

ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI. Két kötet, bevezetésekkel, jegyzetekkel, magyarázatokkal és 54 eredeti illusztrációval 5 korona.
Szemere-Maróczy
A SAKKIATÉK KÉZIKÖNYVE. 1 kor. 20 fillér.
Kempis Tamás könyve KRISZTUS KÖVETÉSÉRÖL. Ford.: Pázmány Péter. Imakönyvszerű fekete kötésben. 1 kor. 60 fill.
Megrendelhető külön
LAMPEL RÖBERT (Wodianer F. és Fiai) sz. és kir. udvari könyvtárosvezető Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Evtizedek óta nagy sikerrel használtatik
CSUZ ÉS
köszvény ellen
a **KRIEGERNER-féle**
REPARATOR
Fővárosban védte!

Kapható a gyógyszerüzletében
A Szt. Rókus-kórházban 1896. évtől 129 esetben teljes gyógyulást idézett elő.
Nagy üveg 2 kor., kis üveg 1 kor.
FŐKARTÁR: **KRIEGERNER GYÖRGY** „koronagyógyász” BUDAPEST, VIII. ker., Kálmán-tér.

TÓTH KÁLMÁN
* * * * *
* * ÖSSZES * *
KÖLTEMÉNYEI.
A nagy költő díszes új kiadása. Elétrajzi bevezetéssel ellátta:
ENDRÖDI SÁNDOR.
Két remek diszkotésű kötet, nagy 8' alak, a költő dombornyomatu arcképeivel.
Rendkívül alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.
Megrendelhető
Lampel Róbert-féle (Wodianer F. és Fiai) Cs. és kir. udvari könyvtárosvezető Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Seabury & Johnson
Benson-flastroma
a leghatásosabb szer
Rheumatismus, derékfájás, combfájás, hátfájás, mellfájás, köhögés, mindennemű meghülés ellen.
Ovakodjunk minden értéktelen utánzástól!

Kapható Budapestben:
„Nador”-gyógyszertár VI., Váci-körút 17. szám.
„Apostol”-gyógyszertár VIII., József-körút 64. szám.
Török József gyógyszerüzlet VI., Király-utca 12.
Dr. Rosenberg Sándor gyógyszerüzlet VIII., Kerepesi-ut 48.

„Reuma-szesz”
orvosi tekintélyek által kit. ell. külszer. Bámulatos gyors és biztos hatásu, a test bármilyen fájdalmát, u. m. reuma, csusz, ischias, közhvény, szagartás, zsírás, nyílhalás stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet 1 üveg ár. 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fillér. A főváros és vidék összes gyógyszerüzletében, úgyszintén a kósnit

Widder Gyula gyógyszerész
S.-A.-Ujhely.
Főkartár: Török József gyógyszerüzlet Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerüzlet a „Nador”-hoz.

Fogászati
rendelő intézet, Budapest, Váci-körút 5. sz. II. em.
Fogzás, fogtűzés, műfogak stb.
Szakorvoslat, hárséket szűzben.
Rendelés 8-5. Szegényeknek ingyen.

Titkos betegségek
gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján
DR. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legfrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs borbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.
Mentőpó az eredmény férfiu gyengességnek (impotencia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknek. Levelekre díjtalanul válasz; kiváratra gyógyszeriek.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz. (Dobány-utca sarok, I. emelet).
Bejárát a lépcsőnél. Külön várótermek.
Rendelés délelőtt 9-3-ig. este 6-8-ig.

A 14107. számú
„Kicsereíthető fűtési fűtővel bíró forraló katalanok víz vagy gőzfűrdők számára” című magyar szabadalm tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárokkal összekötötték keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gtráris engedélyt ad. Felvilágosítás nyérhető:
Kalmár J. mérnök,
hites szabadalmi ügyvivő iródájában
Budapestben, VII., Kerepesi-ut 44. sz.

„The Gresham”
életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók:
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. a társaság házában.
A társaság vagyona 1900. decem-ber 31-én — — — — — kor. 184,387,703.—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1900. évi decem-ber 31-én — — — — — 31,190,563.—
Kifizetések, biztosítási és járadék szerződések, valamint visszársások stb. után a társaság fennállása óta (1848) — — — — — 405,300,493.—
Az 1903. évbén a társaság 5556 kötvényt állított ki — — — — — 50,898,267,42
összeg értékében. — Prospectusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet-bőkiá Budapestben, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városban.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szombat, 1902. január hó 18-án.
Éder Berta k. a. és Castellano V. Emanuel m. v.

A troubadour.
Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte Verdi.
Személyek:
Luna gróf Takáts Ines Lukács
Leonora Ney H. Ruiz Gábor
Arucena Éder B. Hírnök Juhász
Manrico Castellano Egy cigány Szemere
Eernando Ney B.

Kezdete 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. január hó 18-án.
A bor.
Paraszt-vígjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.
Személyek:
Baracs Imre Gyenes Eszter Gerő L.
Matyi Rózsahegy Gőre Gábor Ujházi
Baracsné Alszeghy Görene Vizvári
Szunyogné Györgyné Durbints Vizvári
Rózi Ligeti Káca Paludi
Mihály Gabányi Bige Narczisz

Kezdete 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. január hó 18-án.
Másodszor:
Lotti ezredesi.
Énekes bohózat 2 felvonásban. Irta Rudvard Stone. Fordította Faragó Ödön. A dalok verszövegét írta Mérei Adolf.
Személyek:
Ton Dawentry Sziklai Barley Szilágyi
Harriet Sziklainé Miste, Morvay Iványi
Jean Dickson Boross Mister Bibb Kaloesay
Kitty Turcsányi Miss Kate Sellő
Ramajanah Ráthonyi Esmeralda Iványiné
Lotti Fedák Elsie Tomcsányi

Kezdete 7 1/2 órákor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. január hó 18-án.
Először:
A dada.
Érkelesrajz 3 felvonásban. Irta Bródy Sándor.
Személyek:
Bolygó Szerény Frigyesné Harasztly
Bolygóné Nikó Elza Harmat
Erzsébet Varsányi Nagypapa Vendrei
Viktor Góth Nagynya Rostagni
Péter Pethes Abel Hegedűs
Frigyes Fenyvesi Szakácsné Gazsi

Kezdete 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. január hó 18-án.
Blaha Lujza asszony mint vendég
Kuruc furfang.
A népszínházi bizottság által 100 aranyal jutalmazott népszínmű 3 felv. dalokkal és táncokkal, Rákóczi korából. Irta ifj. Bokor J.
Személyek:
Beeskyné Krecsányi S. Tetény Szirmai
Ilona Bojár Bedő Vidor
Bögözy Németh Bócsi Blaha L.
Tamás Tollagi Katka Kápolnai

Kezdete 7 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. január hó 18-án.
A hadsereg.
Kezdete 7 1/2 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. január hó 18-án.
Fedora.
Dráma 4 felvonásban. Irta Victorien Sardou. Fordította Paulay Ede.
Személyek:
Ipanof Lóris Mihályi Tailer Pálfi
De Sirix Horváth Dr. Lorek Mészáros
Grete Gál Fedora Hegyesi
Rouvel Dezső Olga Nagy I.

Kezdete 7 órákor.

FINOM URI-FEHÉRNEMŰEK KÉSZÍTŐJE
HOLLÓS J.
BUDAPESTEN
KIZÁRÓLAG: V., DOROTTYA-UTCA 10.
ALAPITVA 1867.

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagymező-utca 17.
Ma szombaton:
Chung-Ling-Soo
a titokzatos kina.
Az anyavadvadászok nagy balettel 14 képben
Tarka Szinpad
és az új attrakció a nagy januári programmal.
Kezdete 8 órákor.

Holnap, vasárnap
2 nagy előadás.
Hétfőn, január 20-án
Don Francisco de Souza
királyi portugál kamaranékes a líszaboni operából.

Somossy-Mulató
Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.
Ma
a nagy januári műsor
és
EVERHART a király.
Vasárnap délután 1/2-1-ór:
nagy Everhart-matiné!!
Mutatványa után Everhart mester a karikát szétosztja a gyermekek közt emlékül!
Január hó 21-én
DIRKENS ANNIE
asszony első vendégfelépése.
Jegyek a Dirkens-estére már most válthatók a nap-pallé pénztárnál és az ismert előveteli tőzsdékben. A Dirkens asszony vendégzáróelője alatta helyárakat mérsékelten emeltek.

Petánovits
METROPOLE-SZÁLLÓJA
A téli kertben ma
Pongrácz Lajos Kolozsvárról
kitünő zenekara játszik.

Árverés
Eugène Jettel, Iovag
(1901. aug. 27.)
tájképfestő művészi hagyatéka
a műcsarnokban Bécs, I., Karlsplatz 5.
hétfőn, 1902. január 27-én és a következő napokon 3/4 órától 6-ig árvereztetik el.
Nyilvános kiállítás szabad belépéssel péntektől 1902. január 21-től bezárólag vasárnapig jan. 26-ig.
Képes árjegyzék 12 illusztrációval, míg készletem tart 10 korona.
Egyszerű katalógus 2 korona.
C. J. Wawra
főlekedő művészi és márvány
Bécs, I., Dorotheergasse 14.

KÖRÜTI FÜRDŐ
GOZMOSO
Gőz- és porcelán-kádfürdők, fedett téliuszoda, hidegvíz-gyógyintézet, villamos fürdők, leaszto és soványító-kurák.
Erzsébet-kört 51. A gőzmosás gyorsan és pontosan teljesíti megbízását.

Épp most jelent meg
SEEFEHLNER J. L. cs. és kir. udv. szállítónál
Budapesten, IV., Váci-u. 20. sz.
F. táncrendek, cotillonfigurák, farsangi- és bál-cikkek árjegyzéke.
Bárkinék ingyen és bérmentve.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
73/1902. szám.
Pályázati hirdetmény.
A budapesti nemzeti színházal írásban levő 1600 korona évi fizetéssel és 400 korona évi lakpénzlet javadalmazott **gazdai állásra** ezennel pályázat hirtetettik.
Ezen állásra pályázhat mindenki, a ki bármely középiskola 4 osztályát elvégezte s a ki a magyar és német nyelveket írásban és szóban teljesen bírja.
A pályázati kérvények kelően felszerelve folyó évi január 25-éig nyújlandók be a nemzeti színház igazgatóságához. Elkészett kérvények ügyembe nem vétetnek.
Tájékoztató értesítést minden kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt a nemzeti színház igazgatósági épületében a gazdasági főnöknel.
Budapesten, 1902. januárban. **Az Igazgatóság.**

BUTOR
készpénzért vagy
részfizetésre
jegelsőbbon
FUCHS BODOG-nál
BUDAPEST,
József-kört 26.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A modern magyar
konyha kódexe:
A Hét
szakácskönyve
Kincsestára
minden gazdaasszonynak.
Kiegészítője
minden szakácskönyvnek.
Ára díszes kötésben
5 korona.
Kapható a Budapesti Napló kiadó hivatalában VIII. József-kört 18. szám.

Szülőoltványok
szokványminőségben.
A legkiválóbb 42 bor- és eszemegterekben feltüntetett, teljes jótállással.
Élőkerítés.
Gleditschia esemeték és magvak.
Uradalomnak, közlegyeknek három évi törleesztésre is adatik.
Orias tövis, igen gyorsan fejlődő sövényföld. Ez az egyedüli, melyből oly örökös, kertészeivel par év alatt, rendkívül szép kerti kerítés, melyen nemcsak a szőlő, de a szőlő is állhat. még az apró virágok sem hiányozhatnak. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékeltek. Ez a esemete elég 300 méterre. — Ára 6 ft.
Orias jövedelmező díszítő voltánál fogva, ennek tenyésztése számos országban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.
Dícsesemeték.
Száraz lényvontat 16árjegyzék ingyen és bérmentve küldünk minden rendelés követelés nélkül. Az árjegyzékben kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címere ingyen és bérmentve küldeni ker, mely minden az a ház, vagy család, a hol annak tarthatat hasznára ne fordítanak, városban, falun, pariban, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közismert foglalatok, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cim: „Ermelléki élők szülőoltvány-telep: Nagy-Kágya, n. Székelyud.”

Az 10928. számú
„Eljárás akkumulátor elektrodák előállítására”
című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:
Kalmár J. mérnök
hites szabadalmi ügyvivő irodájában
Budapesten, VII. Kerepesi-ut 44.

MAGYAR BAZÁR
Szerkesztők: S. Hentaller Elma, német nagylányai Lónyay S.-né.
Kiadja: Az Athenaeum irod. és nyomdai részvény-társ.
DIVATLAP. XXXV. ÉVFOLYAM.
A MAGYAR BAZÁR tartalma élénk, érdekes és változatos. Elvezet, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalom, művészet, jótékonysági ügyek s a lényevetés legérdekesebb mozzanatait, nem feledeke meg a háztartás, kertészkes és női mnnkáról egyéb ágairól sem. Utálgaztatást ad a divat, szépség, egészség ápolására. A divatrész gyönyörű, néha szines ábrákkal, szabászati mintákkal felölteli a gyermekdivatot is.
rendes munkatársai: Ábrányiné-Katona Klémentina, Bende Andorné, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Czobel Minka, Dessewffy Emma, Fagyhé-Gyujtó Izabella, Fayné H. Maria, Gyarmathy Zeigáné, György Ilona, Harmath Lujza, öz. gróf Hessesteiné, újvárosi-györgyi Horváth B. áka, M. Hrabovszky Julia, Kövecs Ilma, Kullifay Izabella, Kishay Viktoria, Lux Terka, Pallik-Ucsuevnyne báró Glauzbiz Flóra, báró Redvitzen-Schuytza Ilona, Sárosi Bella, Sulyak Ida, Szalay Fruzina, Szigethyiné-Szalay Erzsébet, Székely Irén, Tabodny Ida, Tavasszi Róza, Tutsokné-Buchelt Lilly, Wettsteiné-Szilaha Margit, Vacsaryné-Jankovits Lujza stb.

A MAGYAR BAZÁR minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, szines divatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékleten két regényt közöl a MAGYAR BAZÁR. Talányokkal és pályakérdésekkel is foglalkoztatja a MAGYAR BAZÁR olvasóit és a megfejtőknek értékes jutalmat ad.
A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyed-évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.
A „MAGYAR BAZÁR” előfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
d. n. Vasárnap este.	A navarrai leány Sylvia	Agglégények Tagma királyné	Rontó Pál A dada	Gyimesi vad-virág Adám és Éva	New-York szépe Lotti ezredesi

Minden szó egyzeri belkatas... nonpareille betukből 4 fill. Vastagabb betukből 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetesekre dijmentosen ad felvilagositast a kiadohivatal: Jozsef-kort 13. szam.

Levelbõl tudakozásra ingyen adunk felvilagositast, csak a valaszra szuksleges belyegyet kell mellkelni. Tudakozadasoknal a hirdetes szamat a kiadohivattal mindig kozolni kell.

Apró hirdeteseket... Benda Jozsefné Andrássy-ut 59.

Breuer nõverek... Deutsch Miksáné Andrássy-ut 85.

Eckstein Bernát... Engelmann Mór gyorssajonyomda IV. ker., Kálmán-ter 2. szám.

Franke Pál... Fischer J. D. hírvetési iroda IV., Zalkar-utca 7. szám.

Goldberger A. V. hírvetési iroda IV. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldgruber Mór... Hasenstein és Vogler hírvetési iroda V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits... Kernberg Rozália donanyozasdeje VIII. ker., Muzum-kort 18.

Leopold Gyula... Mosse Rudolf hírvetési iroda VII. ker., Károly-kort 9. szám.

Mezel Antal hírvetési iroda IV. ker., Ekv-ut 9. szám.

Nemetsek A. J. újság-ardaja IV. ker., Petõf-ter 3. szám.

Uj Nagel Ottó könyvkeresdeje Muzum-kort 2. sz. (Nemetsek Sándor Bernáts).

Rohoziczki Ilona donanyozasdeje II. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu hírvetési iroda VI. ker., Váci-kort 33. szám.

Sopronyi V. donanyozasdeje VIII. ker., Kerepesy-ut 1. szám.

Szántó Mór donanyozasdeje IV., Kecskemeti-utca 14. szám.

Schwarz Jozsef hírvetési iroda V. ker., Marokkó-utca 4. sz.

Schönwald Ferencné donanyozasdeje Ferenckort 3. szám.

Tenczer Gyula hírvetési iroda IV. ker., Szerviz-ter 8. szám.

Toldi Lajos könyvkeresdeje II. ker., Fõ-utca 2. szám.

Weitzenfeld Jakab király-utca 1.

Zipsér és Könyvkeresdeje VI. ker., Andrássy-ut 4. szám.

Édes kis rubintov virágom! En megoszolok gyakra... Nagyon csinos intelligens 23 éves fiatalember... Megváltk levele van a Kivált helyen... Egy nagyon kedvelõ fiatal ember, szeretne hasznõlõ bilyegyel megismerkedni... KERESLET. Kereskedelmít végzett fiatal lány, ki a gépírásnak tökéletesen járta... KERESLET. Kereskedelmít végzett fiatal lány, ki a gépírásnak tökéletesen járta... KERESLET.

Yost-Géprónó, ki magyarul és németül helyesen ír és stenografál... Nevelés. északonmet, francia és angol nyelvekben kiválóan járta...

Kiszolgált katona, ki a kómduári szakmában teljesen szakított... Keresek megvételre egy jókarban lévő szõnyegszöveti garnitúrát...

Keresek jó karban lévő uralozbarnaraktú szõnyegszövetbõl. Ajánlatot, Garnitúra jelleggel e lapozra kérek.

Porcellán-üzletben azonnali felvetõk egy segéd és egy klasszonyt... Társast keresek 4-5000 forinttal, egy kitûnõ vállalatba...

Csinos szoba a József-kort közlemben esetleg teljes ellátással azonnal kiadó... Egy csinosan burorított, vilagos udvari különbejárattal nagyobb szoba egy ur részre azonnal kiadó...

2 antique olajfestmény eladó... Oly uraknak, kik kenyelmes és esendes otthon, vilagos s fergetemes otso szobát, ajándékos berendezéssel, külön bejárattal ohajtanak...

2 elegáns burorított különbejárattal utcai szoba, furdoszoba használattal, esetleg ellátással, kiadó... Burorított szoba kiadó Szépen burorított, egészen külön bejárattal a folyosóról, intelligens geometriai csatlaknál havi 12 forinttal azonnal kiadó...

Szabóné kitûnõ gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készítésére... Szép búkkassza vaggonzsarva eladó... Zongora, Kramér-féle, kitûnõ hangu...

Egy Karselt-féle matt hercehurposz piannó... Zongora, Kramér-féle, kitûnõ hangu... Egy Karselt-féle matt hercehurposz piannó... Zongora, Kramér-féle, kitûnõ hangu...

A ki hegedõt, cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket... Kérkarpokat szõghatáró állatokkal... Házassági perek és Eljárás a házassági perekben

Knorr Alajos kár- és válóggyvéd. nyugalm. kir. 1866 tábla bíró, a vas. korona-népd. III. o. lovagja.

Ára angol vászonköt. 1 frt. Kapható az „Atheneum” r. társulatnál, valamint minden könyvkereskedésben.

Most jelent meg! Beksis Gusztáv legújabb politikai munkája: Nemzeti akció.

Hölgyek figyelmébe! Gyakorított szülésnõ titoktartás mellett tanácsot, segélyt nyújt. Baross-u. 83. II. em. 16.

Legjobb minõségben, legolcsóbban, részlete és készpénzzel kapható Weinberger Fülõpéni VI., Nagymezõ-utca 37. 10438

Hasznos és mulatózó üdönsgaz! Miniatura Irópép, melyen egyszerűségénél fogva minden gyerek is pár perc alatt szõpen tud írni...

Singer-varrógépeket, a legolcsóbb árakkal, előnyös fizetési feltételekkel szállítunk... Kitûnõ szabóné, kifûnõen járta, olcsón elvállal munkát...

Csinos szoba a József-kort közlemben esetleg teljes ellátással azonnal kiadó... Egy csinosan burorított, vilagos udvari különbejárattal nagyobb szoba egy ur részre azonnal kiadó...

2 antique olajfestmény eladó... Oly uraknak, kik kenyelmes és esendes otthon, vilagos s fergetemes otso szobát, ajándékos berendezéssel, külön bejárattal ohajtanak...

2 elegáns burorított különbejárattal utcai szoba, furdoszoba használattal, esetleg ellátással, kiadó... Burorított szoba kiadó Szépen burorított, egészen külön bejárattal a folyosóról, intelligens geometriai csatlaknál havi 12 forinttal azonnal kiadó...

Szabóné kitûnõ gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készítésére... Szép búkkassza vaggonzsarva eladó... Zongora, Kramér-féle, kitûnõ hangu...

Egy Karselt-féle matt hercehurposz piannó... Zongora, Kramér-féle, kitûnõ hangu... Egy Karselt-féle matt hercehurposz piannó... Zongora, Kramér-féle, kitûnõ hangu...

A ki hegedõt, cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket... Kérkarpokat szõghatáró állatokkal... Házassági perek és Eljárás a házassági perekben

Knorr Alajos kár- és válóggyvéd. nyugalm. kir. 1866 tábla bíró, a vas. korona-népd. III. o. lovagja.

Ára angol vászonköt. 1 frt. Kapható az „Atheneum” r. társulatnál, valamint minden könyvkereskedésben.

Most jelent meg! Beksis Gusztáv legújabb politikai munkája: Nemzeti akció.

Hölgyek figyelmébe! Gyakorított szülésnõ titoktartás mellett tanácsot, segélyt nyújt. Baross-u. 83. II. em. 16.

Legjobb minõségben, legolcsóbban, részlete és készpénzzel kapható Weinberger Fülõpéni VI., Nagymezõ-utca 37. 10438

Hasznos és mulatózó üdönsgaz! Miniatura Irópép, melyen egyszerűségénél fogva minden gyerek is pár perc alatt szõpen tud írni...

Singer-varrógépeket, a legolcsóbb árakkal, előnyös fizetési feltételekkel szállítunk... Kitûnõ szabóné, kifûnõen járta, olcsón elvállal munkát...

Csinos szoba a József-kort közlemben esetleg teljes ellátással azonnal kiadó... Egy csinosan burorított, vilagos udvari különbejárattal nagyobb szoba egy ur részre azonnal kiadó...

2 antique olajfestmény eladó... Oly uraknak, kik kenyelmes és esendes otthon, vilagos s fergetemes otso szobát, ajándékos berendezéssel, külön bejárattal ohajtanak...

2 elegáns burorított különbejárattal utcai szoba, furdoszoba használattal, esetleg ellátással, kiadó... Burorított szoba kiadó Szépen burorított, egészen külön bejárattal a folyosóról, intelligens geometriai csatlaknál havi 12 forinttal azonnal kiadó...

Szabóné kitûnõ gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készítésére... Szép búkkassza vaggonzsarva eladó... Zongora, Kramér-féle, kitûnõ hangu...

Egy Karselt-féle matt hercehurposz piannó... Zongora, Kramér-féle, kitûnõ hangu... Egy Karselt-féle matt hercehurposz piannó... Zongora, Kramér-féle, kitûnõ hangu...

A ki hegedõt, cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket... Kérkarpokat szõghatáró állatokkal... Házassági perek és Eljárás a házassági perekben

Knorr Alajos kár- és válóggyvéd. nyugalm. kir. 1866 tábla bíró, a vas. korona-népd. III. o. lovagja.

Ára angol vászonköt. 1 frt. Kapható az „Atheneum” r. társulatnál, valamint minden könyvkereskedésben.

Szabadalmakat kieszkülõ és értékesít PATAKY H. és W. utoda dr. Wirkmann József

hites szabadalmi ügyvivõ Erzsébet-kort 42. Fõvilágositás és prospektus ingyen

szájpálcsák nélküli is. Zsigmond-faludonak. Kül. - leg. látás. foglalkozás. Fogorvosok, gyökörorvosok, fogászati segélyorvosok. Dr. Neufeld, Kossuth Lajos-ut. 14. Hírlap- és könyvtár-üzletben is.

Az Atheneum irod. és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent: A magyar büntetõ-törvénykönyv a büntettekrõl és vétettekrõl (1878. V. é.)

Kiegészítve a vonatkozó tárgykörrel és befejezõdésig tartó mutatóval. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

Ezen Atheneum (volt Eggenberg-erzsebeti) kiadás, a vonatkozó törvényekkel az 1901. év végéig kiegészített kiadás volt. Ára 1 kor. 20 fill.

En Csillag Anna! 188 cm. h. óriás Loreley-hajammal, melyet az általam fölállított kópéval 14 havi használat után kaptam.

188 cm. h. óriás Loreley-hajammal, melyet az általam fölállított kópéval 14 havi használat után kaptam. Ezen kópé az egyedül szor, mely hajhullás ellen, a növekedés elmozdítására, a hajjalagrostosításra alkalmasnak találtam.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szükséges azonban a pénz elõleges befizetése vagy utánvétele mellett az egész világra a gyárból, a hova a rendelések küldendõk, a gyors árustól legmagasabb korrig megírja.

A ki lakást keres e vagy kiadó lakása e van e

A ki személyzetet e keres vagy hely nélkül van e

A ki valamit venni vagy eladni akar e e stb. stb.

A ki Budapesti Napló apróhirdetéseit utján.

Fõhirdetési-felvetel a Budapesti Napló kiadóhivatalában

VIII. József-kort 18. Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

T. Csillag Anna úrnõnek! Kérek egy tégely Csillag-féle hajkenõcsöt, mint már félt ömlemre postautánvétellel küldeni.

T. Csillag Anna úrnõnek! Kérem nekem kiváló kenõcsöbõl 3 tégelyt küldeni.

